

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Νομοθεσία

Περιεχόμενα

I Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση

- ★ Κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2434/92 του Συμβουλίου της 27 Ιουλίου 1992 για την τροποποίηση του δευτέρου μέρους του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας 1

II Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση

Συμβούλιο

- ★ Οδηγία 92/56/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 η οποία τροποποιεί την οδηγία 75/129/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις 3
- ★ Οδηγία 92/57/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) 6
- ★ Οδηγία 92/58/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία (ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) 23
- 92/440/ΕΟΚ:
- ★ Απόφαση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 περί της οργάνωσης του ευρωπαϊκού έτους των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (1993) 43

Περιεχόμενα (συνέχεια)

92/441/ΕΟΚ:

- ★ Σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας 46

92/442/ΕΟΚ:

- ★ Σύσταση του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 1992 για τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας 49

92/443/ΕΟΚ:

- ★ Σύσταση του Συμβουλίου της 27ης Ιουλίου 1992 σχετικά με την προώθηση της συμμετοχής των εργαζομένων στα κέρδη και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο) 53

I

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων απαιτείται δημοσίευση)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΟΚ) αριθ. 2434/92 ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27 Ιουλίου 1992

για την τροποποίηση του δεύτερου μέρους του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Έχοντας υπόψη:

Άρθρο 1

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 49,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας αποτελεί θεμελιώδες δικαίωμα κατοχυρωμένο από τη συνθήκη·

ότι, για να καταστεί αποτελεσματική η ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων που είναι υπήκοοι κρατών μελών, είναι αναγκαίο να ενισχυθεί ο μηχανισμός συμψηφισμού προσφοράς και ζήτησης εργασίας, που προβλέπεται στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 ⁽⁴⁾·

ότι η αρχή της μη διακρίσεως μεταξύ των εργαζομένων της Κοινότητας προϋποθέτει την αναγνώριση, νομικά και πραγματικά, σε όλους τους υπηκόους των κρατών μελών, της ίδιας προτεραιότητας στην αγορά εργασίας με την προτεραιότητα που έχουν υπήκοοι κάθε κράτους μέλους· ότι αυτή η ισότητα ως προς την προτεραιότητα εφαρμόζεται στο πλαίσιο του μηχανισμού συμψηφισμού της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας·

ότι θα πρέπει να υπάρχει μέριμνα για όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διαφάνεια στην κοινοτική αγορά εργασίας, συγκεκριμένα για τον καθορισμό της προσφοράς και της ζήτησης εργασίας που υπόκεινται στον κοινοτικό συμψηφισμό,

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 254 της 28. 9. 1991, σ. 9 και

ΕΕ αριθ. C 107 της 28. 4. 1992, σ. 10.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 94 της 13. 4. 1992, σ. 202 και απόφαση της 8ης Ιουλίου 1992 (δεν δημοσιεύτηκε ακόμα στην Επίσημη Εφημερίδα).⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992, σ. 1.⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 257 της 19. 10. 1968, σ. 2. Κανονισμός όπως τροποποιήθηκε τελευταία από τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 312/76 (ΕΕ αριθ. L 39 της 14. 2. 1976, σ. 2).

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 1612/68 τροποποιείται ως εξής:

1. Στο άρθρο 13 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο, οι όροι «απασχολήσεως εργατικού δυναμικού» αντικαθίστανται από τον όρο «απασχολήσεως».

2. Στο άρθρο 14:

- στην παράγραφο 1, οι όροι «κατά περιφέρεια και κλάδους δραστηριότητας» διαγράφονται,
- η παράγραφος 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«2. Η Επιτροπή, αφού λάβει υπόψη, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τη γνώμη της τεχνικής επιτροπής, καθορίζει την μορφή την οποία λαμβάνουν οι πληροφορίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1.»

- στην πρώτη περίοδο της παραγράφου 3, οι όροι «σε συμφωνία με την τεχνική επιτροπή» αντικαθίστανται από τους όρους «αφού λάβει υπόψη, στο μέγιστο δυνατό βαθμό, τη γνώμη της τεχνικής επιτροπής»,

- στην παράγραφο 3 δεύτερο εδάφιο, οι όροι «απασχολήσεως εργατικού δυναμικού» αντικαθίστανται από τον όρο «απασχολήσεως».

3. Το άρθρο 15 αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 15

1. Η ειδικευμένη υπηρεσία κάθε κράτους μέλους απευθύνει τακτικά στις ειδικευμένες υπηρεσίες των άλλων κρατών μελών, καθώς και στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού:

- α) τις προσφορές εργασίας που μπορούν να ικανοποιηθούν από υπηκόους άλλων κρατών μελών·
- β) τις προσφορές εργασίας που απευθύνονται σε κράτη μη μέλη·
- γ) τις αιτήσεις εργασίας που υπέβαλαν άτομα τα οποία έχουν δηλώσει επίσημα ότι επιθυμούν να εργαστούν σε άλλο κράτος μέλος·
- δ) πληροφορίες, κατά περιφέρεια και κλάδους δραστηριότητας, σχετικά με τα άτομα που ζητούν εργασία και έχουν δηλώσει ότι είναι πράγματι διατεθειμένα να εργαστούν σε άλλη χώρα.

Η ειδικευμένη υπηρεσία κάθε κράτους μέλους διαβιβάζει τις πληροφορίες αυτές στις αρμόδιες υπηρεσίες και οργανισμούς απασχόλησης το συντομότερο δυνατόν.

2. Οι προσφορές και οι αιτήσεις εργασίας που αναφέρονται στην παράγραφο 1 κοινοποιούνται σύμφωνα με ένα ενοποιημένο σύστημα που καταρτίζει το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού σε συνεργασία με την τεχνική επιτροπή.

Το Ευρωπαϊκό Γραφείο Συντονισμού μπορεί, αν χρειαστεί, να αναπροσαρμόσει το σύστημα αυτό σε συνεργασία με την τεχνική επιτροπή.»

4. Το άρθρο 16 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 16

1. Κάθε προσφορά εργασίας κατά την έννοια του άρθρου 15, η οποία απευθύνεται στις υπηρεσίες απασχόλησης ενός κράτους μέλους, ανακοινώνεται και διεκπεραιώνεται από τις αρμόδιες υπηρεσίες απασχόλησης των άλλων ενδιαφερομένων κρατών μελών.

Οι υπηρεσίες αυτές γνωστοποιούν στις υπηρεσίες του εν λόγω κράτους μέλους τις συγκεκριμένες και ενδεδειγμένες υποψηφιότητες.

2. Οι αρμόδιες υπηρεσίες των κρατών μελών απαντούν στις αιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 15 παράγραφος 1 στοιχείο γ) εντός ευλόγου προθεσμίας που δεν μπορεί να υπερβεί τον ένα μήνα.

3. Οι υπηρεσίες απασχόλησης παρέχουν στους εργαζόμενους που είναι υπήκοοι κρατών μελών την ίδια προτεραιότητα με την προτεραιότητα που παρέχουν τα σχετικά μέτρα στους ημεδαπούς εργαζόμενους έναντι των εργαζομένων που είναι υπήκοοι κρατών μη μελών.»

5. Στο άρθρο 17 παράγραφος 1

— στο δεύτερο εδάφιο πέμπτη γραμμή και στο στοιχείο α) πρώτη και δεύτερη γραμμή και στο σημείο ii), δεύτερη περίπτωση, οι όροι «απασχολήσεως εργατικού δυναμικού» αντικαθίστανται από τον όρο «απασχολήσεως»,

— στο στοιχείο α) σημείο i), ο όρος «καταστάσεων» αντικαθίσταται από τον όρο «μηνυμάτων»,

— το στοιχείο β), αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«β) Οι υπηρεσίες που είναι από εδαφική άποψη υπεύθυνες για τις όμορες περιοχές δύο ή περισσότερων κρατών μελών, ανταλλάσσουν τακτικά τα στοιχεία σχετικά με την προσφορά και ζήτηση εργασίας στα πλαίσιά τους, ενεργούν δε απευ-

θείας μεταξύ τους και ανάλογα με τις επιμέρους ρυθμίσεις των σχέσεών τους με τις άλλες υπηρεσίες απασχόλησης της χώρας τους, ώστε να φέρουν σε επαφή τους ενδιαφερόμενους και να συμψηφίσουν την προσφορά με τη ζήτηση εργασίας.

Αν χρειαστεί, οι υπηρεσίες που είναι από εδαφική άποψη υπεύθυνες για τις όμορες περιοχές αναπτύσσουν επίσης δομές συνεργασίας και παροχής υπηρεσιών προκειμένου να προσφέρουν:

— στους μεν χρήστες, το μεγαλύτερο δυνατό αριθμό πρακτικών πληροφοριών για τις διάφορες όψεις της κινητικότητας και

— στους κοινωνικούς και οικονομικούς εταίρους, στις κοινωνικές υπηρεσίες (ιδίως δημόσιες, ιδιωτικές ή κοινής ωφελείας) και στο σύνολο των σχετικών οργάνων, ένα πλαίσιο συντονισμένων μέτρων όσον αφορά την κινητικότητα.»

6. Στο άρθρο 19:

— η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Με βάση έκθεση της Επιτροπής η οποία καταρτίζεται βάσει των πληροφοριών που παρέχουν τα κράτη μέλη, τα κράτη αυτά και η Επιτροπή αναλύουν τουλάχιστον μια φορά το χρόνο και από κοινού τα αποτελέσματα των κοινοτικών μέτρων σχετικά με την προσφορά και τη ζήτηση εργασίας.»

— προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«3. Κάθε δύο χρόνια η Επιτροπή υποβάλλει στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση σχετικά με την εφαρμογή του δεύτερου μέρους του παρόντος κανονισμού· η έκθεση αυτή συνοψίζει τις πληροφορίες που έχουν συγκεντρωθεί και τα στοιχεία που έχουν συλλεγεί από τις μελέτες και έρευνες οι οποίες έχουν πραγματοποιηθεί, και παρουσιάζει κάθε χρήσιμο στοιχείο σχετικά με την εξέλιξη της αγοράς εργασίας στην Κοινότητα.»

7. Το άρθρο 20 διαγράφεται.

8. Το παράρτημα διαγράφεται.

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός ισχύει από την επομένη της δημοσίευσής του στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 27 Ιουλίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

N. LAMONT

II

(Πράξεις για την ισχύ των οποίων δεν απαιτείται δημοσίευση)

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΟΔΗΓΙΑ 92/56/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

η οποία τροποποιεί την οδηγία 75/129/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 100,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι, στο σημείο 7 πρώτο εδάφιο πρώτη φράση και δεύτερο εδάφιο, στο σημείο 17 πρώτο εδάφιο και στο σημείο 18 τρίτη περίπτωση του κοινοτικού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που εγκρίθηκε, κατά τη σύνοδο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου στο Στρασβούργο στις 9 Δεκεμβρίου 1989 από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων ένδεκα κρατών μελών, δηλώνεται συγκεκριμένα ότι:

«7. Η δημιουργία της εσωτερικής αγοράς πρέπει να οδηγήσει σε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα [. .].

Η βελτίωση αυτή πρέπει να επιφέρει, όπου είναι αναγκαίο, την ανάπτυξη ορισμένων πλευρών της εργατικής νομοθεσίας, όπως είναι οι διαδικασίες ομαδικής απόλυσης ή πτώχευσης.

17. Η πληροφόρηση, διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων πρέπει να αναπτυχθούν, με τον κατάλληλο τρόπο, σύμφωνα με τα ισχύοντα στα διάφορα κράτη μέλη.

[. . .]

18. Η εν λόγω πληροφόρηση, διαβούλευση και συμμετοχή πρέπει να διεξάγονται εγκαίρως, ιδίως στις ακόλουθες περιπτώσεις:

[— . . .]

[— . . .]

— κατά τις διαδικασίες ομαδικών απολύσεων,

[— . . .],

ότι, για τον υπολογισμό του αριθμού των απολύσεων που προβλέπεται στον ορισμό των ομαδικών απολύσεων κατά την έννοια της οδηγίας 75/129/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 17ης Φεβρουαρίου 1975 περί προσεγγίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών που αφορούν τις ομαδικές απολύσεις ⁽⁴⁾, πρέπει να εξομοιώνονται προς τις απολύσεις και άλλες μορφές λήξης της σύμβασης εργασίας που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία του εργοδότη, εφόσον οι απολύσεις είναι τουλάχιστον πέντε·

ότι πρέπει να προβλεφθεί ότι η οδηγία 75/129/ΕΟΚ εφαρμόζεται καταρχήν και στις ομαδικές απολύσεις που προκύπτουν από τη διακοπή της δραστηριότητας της επιχείρησης κατόπιν δικαστικής αποφάσεως·

ότι τα κράτη μέλη πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να προβλέπουν ότι οι εκπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να προσφεύγουν σε εμπειρογνώμονες λόγω της τεχνικής πολυπλοκότητας των θεμάτων που ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο ενημέρωσης και διαβούλευσης·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 310 της 30. 11. 1991, σ. 5 και ΕΕ αριθ. C 117 της 8. 5. 1992, σ. 10.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 94 της 13. 4. 1992, σ. 157.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 79 της 30. 3. 1992, σ. 12.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 48 της 22. 2. 1975, σ. 29.

ότι πρέπει να διευκρινιστούν και να συμπληρωθούν οι διατάξεις της οδηγίας 75/129/ΕΟΚ σχετικά με τις υποχρεώσεις του εργοδότη όσον αφορά την ενημέρωση και τη διαβούλευση με τους εκπροσώπους των εργαζομένων·

ότι πρέπει να εξασφαλιστεί ότι οι υποχρεώσεις των εργοδοτών όσον αφορά την ενημέρωση, τη διαβούλευση και την κοινοποίηση, εφαρμόζονται ανεξάρτητα από το αν η απόφαση για τις ομαδικές απολύσεις λαμβάνεται από τον εργοδότη ή από επιχείρηση που ελέγχει τον εργοδότη·

ότι τα κράτη μέλη πρέπει να μεριμνούν ώστε οι εκπρόσωποι των εργαζομένων ή/και οι εργαζόμενοι να έχουν δυνατότητα προσφυγής σε διοικητικές ή/και δικαστικές διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην οδηγία 75/129/ΕΟΚ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 75/129/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

α) Στην παράγραφο 1 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Για τον υπολογισμό του αριθμού των απολύσεων που προβλέπονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο α), προς τις απολύσεις εξομοιώνονται όλες οι λήξεις της σύμβασης εργασίας που πραγματοποιούνται με πρωτοβουλία του εργοδότη για έναν ή περισσότερους λόγους, οι οποίοι δεν έχουν σχέση με το πρόσωπο των εργαζομένων, υπό τον όρο ότι οι απολύσεις είναι τουλάχιστον στον πέντε.»

β) στην παράγραφο 2 το στοιχείο δ) καταργείται.

2. Το τμήμα II αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«ΤΜΗΜΑ II

Ενημέρωση και διαβούλευση

Άρθρο 2

1. Όταν ο εργοδότης προτίθεται να προβεί σε ομαδικές απολύσεις, υποχρεούται να πραγματοποιεί, εγκαίρως, διαβουλεύσεις με τους εκπροσώπους των εργαζομένων με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας.

2. Οι διαβουλεύσεις αφορούν τουλάχιστον τις δυνατότητες αποφυγής ή μείωσης των ομαδικών απολύσεων, καθώς και τις δυνατότητες άμβλυνσης των συνεπειών, δια της προσφυγής σε συνοδευτικά κοινωνικά μέτρα με σκοπό τη βοήθεια για την επαναπασχόληση ή τον αναπροσανατολισμό των απολυομένων εργαζομένων.

Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι οι εκπρόσωποι των εργαζομένων μπορούν να προσφεύγουν σε εμπειρογνώμονες, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

3. Για να μπορέσουν οι εκπρόσωποι των εργαζομένων να διατυπώσουν εποικοδομητικές προτάσεις, ο εργοδότης οφείλει, εγκαίρως, κατά τη διάρκεια των διαβουλεύσεων:

- να τους παρέχει όλες τις χρήσιμες πληροφορίες και
- εν πάση περιπτώσει, να τους ανακοινώνει εγγράφως:
 - τους λόγους του σχεδίου απολύσεων,
 - τον αριθμό και τις κατηγορίες των υπό απόλυση εργαζομένων,
 - τον αριθμό και τις κατηγορίες των συνήθως απασχολούμενων εργαζομένων,
 - την περίοδο κατά την οποία πρόκειται να γίνουν οι απολύσεις,
 - τα προβλεπόμενα κριτήρια για την επιλογή των εργαζομένων που θα απολυθούν, εφόσον οι εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές αποδίδουν τη σχετική αρμοδιότητα στον εργοδότη,
 - την προβλεπόμενη μέθοδο υπολογισμού οιασδήποτε ενδεχόμενης αποζημίωσης απολύσεως, εκτός εκείνης που απορρέει από τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

Ο εργοδότης οφείλει να διαβιβάζει στην αρμόδια δημόσια αρχή αντίγραφο τουλάχιστον των στοιχείων της γραπτής ανακοίνωσης που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο στοιχείο β) σημεία i) έως v).

4. Οι υποχρεώσεις που αναφέρονται στις παραγράφους 1, 2 και 3 εφαρμόζονται ανεξάρτητα από το αν η απόφαση για τις ομαδικές απολύσεις λαμβάνεται από τον εργοδότη ή από επιχείρηση που ελέγχει τον εργοδότη.

Όσον αφορά τις προβαλλόμενες παραβάσεις των υποχρεώσεων ενημέρωσης, διαβούλευσης και κοινοποίησης που ορίζονται στην παρούσα οδηγία, δεν θα λαμβάνεται υπόψη, ως δικαιολογία, το επιχείρημα του εργοδότη ότι η επιχείρηση που έλαβε την απόφαση για τις ομαδικές απολύσεις δεν του παρέσχε τις αναγκαίες πληροφορίες.»

3. Στο άρθρο 3 παράγραφος 1, μετά το πρώτο εδάφιο προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο:

«Εντούτοις, τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέψουν ότι, στην περίπτωση ενός σχεδίου ομαδικών απολύσεων που προκαλούνται από τη διακοπή της δραστηριότητας της επιχείρησης η οποία επέρχεται κατόπιν δικαστικής απόφασης, ο εργοδότης υποχρεούται να το κοινοποιήσει γραπτώς στην αρμόδια δημόσια αρχή μόνον κατόπιν αιτήσεώς της.»

4. Στο άρθρο 4, προστίθεται η ακόλουθη παράγραφος:

«4. Τα κράτη μέλη μπορούν να μην εφαρμόζουν το παρόν άρθρο επί των ομαδικών απολύσεων που προκαλούνται από τη διακοπή της δραστηριότητας της επιχείρησης, εφόσον αυτή επέρχεται κατόπιν δικαστικής απόφασης.»

5. Στο τέλος του άρθρου 5 προστίθεται η ακόλουθη φράση:

«ή να προωθούν ή να επιτρέπουν την εφαρμογή ευνοϊκότερων συμβατικών διατάξεων για τους εργαζομένους.»

6. Προστίθεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 5a

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εκπρόσωποι των εργαζομένων ή/και οι εργαζόμενοι να έχουν τη δυνατότητα προσφυγής σε διοικητικές ή/και δικαστικές διαδικασίες προκειμένου να εξασφαλίζεται η τήρηση των υποχρεώσεων που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία.»

Άρθρο 2

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοσή της ή βεβαιώνονται το αργότερο δύο έτη μετά την έκδοση ότι οι κοινωνικοί εταίροι εφαρμόζουν τις αναγκαίες διατάξεις κατόπιν συμφωνίας, οφείλοντας να θεσπίσουν κάθε αναγκαία διάταξη ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εγγυηθούν τα επιβαλλόμενα από την παρούσα οδηγία αποτελέσματα.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή περί αυτού.

2. Οι διατάξεις της παραγράφου 1, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις για την αναφορά αυτή καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 3

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΟΔΗΓΙΑ 92/57/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας που πρέπει να εφαρμόζονται στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια (όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾, που υποβλήθηκε μετά τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι στο άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπεται ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγία, τις ελάχιστες προδιαγραφές για να προωθήσει την καλύτερευση, ιδίως, του χώρου της εργασίας, με στόχο την εξασφάλιση υψηλότερου επιπέδου προστασίας της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων·

ότι, σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο, στις οδηγίες αυτές αποφεύγεται η επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα της στον τομέα της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας στους χώρους εργασίας ⁽⁴⁾, προβλέπει την έκδοση οδηγίας με σκοπό την προστασία της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια·

ότι το Συμβούλιο, στο ψήφισμά του της 21ης Δεκεμβρίου 1987 σχετικά με την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας ⁽⁵⁾, σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να του υποβάλει σύντομα ελάχιστες προδιαγραφές σχετικά με τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια·

ότι τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια αποτελούν ένα τομέα δραστηριότητας που εκθέτει τους εργαζόμενους σε ιδιαίτερα υψηλούς κινδύνους·

ότι, για περισσότερα από τα μισά εργατικά ατυχήματα στα εργοτάξια, μέσα στην Κοινότητα, συνετέλεσαν ακατάλλη-

λες αρχιτεκτονικές ή/και οργανωτικές επιλογές ή κακός προγραμματισμός των εργασιών κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου·

ότι σε κάθε κράτος μέλος οι αρμόδιες αρχές σε θέματα ασφάλειας και υγείας στους χώρους εργασίας οφείλουν να ενημερώνονται, πριν από την έναρξή τους, για την πραγματοποίηση εργασιών των οποίων η σημασία ξεπερνά ένα ορισμένο επίπεδο·

ότι, κατά την εκτέλεση ενός έργου, ένα λάθος συντονισμού, ιδίως λόγω του γεγονότος της ταυτόχρονης ή διαδοχικής παρουσίας συνεργείων διαφορετικών επιχειρήσεων στο ίδιο προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο, μπορεί να έχει ως συνέπεια έναν υψηλό αριθμό εργατικών ατυχημάτων·

ότι, κατά συνέπεια, καθίσταται αναγκαίο να ενισχυθεί ο συντονισμός ανάμεσα στους διάφορους παρεμβαίνοντες ήδη από το στάδιο της εκπόνησης της μελέτης του έργου, όπως επίσης και κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου·

ότι η τήρηση των ελάχιστων προδιαγραφών που μπορούν να εξασφαλίσουν ένα καλύτερο επίπεδο ασφάλειας και υγείας μέσα στα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία της ασφάλειας και υγείας των εργαζομένων·

ότι, εξάλλου, οι ελεύθεροι επαγγελματίες και οι εργοδότες όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα σε ένα προσωρινό ή κινητό εργοτάξιο, μπορεί, με τη δραστηριότητά τους, να θέσουν σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·

ότι, κατά συνέπεια, θα πρέπει να επεκταθούν στους ελεύθερους επαγγελματίες και στους εργοδότες όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα, ορισμένες σχετικές διατάξεις της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρησιμοποίηση εξοπλισμού εργασίας από τους εργαζόμενους κατά την εργασία τους (δεύτερη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) ⁽⁶⁾ και της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 1989 σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τη χρήση από τους εργαζόμενους εξοπλισμών ατομικής προστασίας κατά την εργασία (τρίτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ) ⁽⁷⁾·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 213 της 28. 8. 1990, σ. 2 και ΕΕ αριθ. C 112 της 27. 4. 1991, σ. 4.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 78 της 18. 3. 1990, σ. 172 και ΕΕ αριθ. C 150 της 15. 6. 1992.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 120 της 6. 5. 1991, σ. 24.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 1.

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 13.

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. L 393 της 30. 12. 1989, σ. 18.

Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία ⁽¹⁾· ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα των προσωρινών ή κινητών εργοταξίων με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί ένα συγκεκριμένο στοιχείο στα πλαίσια της υλοποίησης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς, κυρίως σε ό,τι αφορά το θέμα που θίγει η οδηγία 89/106/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21ης Δεκεμβρίου 1988 για την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών όσον αφορά τα προϊόντα του τομέα των δομικών κατασκευών ⁽²⁾, και το θέμα που θίγει η οδηγία 89/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 18ης Ιουλίου 1989 για την τροποποίηση της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων ⁽³⁾·

ότι, δυνάμει της αποφάσεως 74/325/ΕΟΚ ⁽⁴⁾, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας, ενόψει της επεξεργασίας προτάσεων στον τομέα αυτό,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, που είναι η όγδοη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, καθορίζει ελάχιστες προδιαγραφές ασφάλειας και υγείας για τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχείο α).

2. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στις δραστηριότητες γεωτρήσεων και εξόρυξης στις εξορυκτικές βιομηχανίες κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 2 της απόφασης 74/326/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 27ης Ιουνίου 1974 περί επεκτάσεως της αρμοδιότητας του μονίμου οργάνου για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας στα ανθρακωρυχεία στο σύνολο των εξορυκτικών βιομηχανιών ⁽⁵⁾.

3. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 1.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 40 της 11. 2. 1989, σ. 12.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 210 της 21. 7. 1989, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την απόφαση 90/380/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 187 της 19. 7. 1990, σ. 55).

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 15. Απόφαση όπως τροποποιήθηκε από την πράξη προσχώρησης του 1985.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 18.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) «προσωρινά ή κινητά εργοτάξια» (που στο εξής αποκαλούνται «εργοτάξια»: κάθε εργοτάξιο όπου πραγματοποιούνται εργασίες —οικοδομικές και πολιτικού μηχανικού— των οποίων ενδεικτικός κατάλογος περιλαμβάνεται στο παράρτημα Ι·
- β) «κύριος του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο για λογαριασμό του οποίου πραγματοποιείται ένα έργο·
- γ) «ανάδοχος» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο έχει ανατεθεί η μελέτη ή/και η εκτέλεση ή/και η επίβλεψη της εκτέλεσης του έργου για λογαριασμό του κυρίου του έργου·
- δ) «ελεύθερος επαγγελματίας» κάθε άτομο, εκτός εκείνων που αναφέρονται στο άρθρο 3 στοιχεία α) και β) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, του οποίου η επαγγελματική δραστηριότητα συμβάλλει στην εκτέλεση του έργου·
- ε) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 5·
- στ) «συντονιστής για θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκτέλεση του έργου» κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο στο οποίο ο κύριος του έργου ή/και ο ανάδοχος, κατά την εκτέλεση του έργου, αναθέτει την εκτέλεση των καθηκόντων που προβλέπονται στο άρθρο 6.

Άρθρο 3

Συντονιστές — Σχέδια ασφάλειας και υγείας — Εκ των προτέρων γνωστοποίηση

1. Για εργοτάξιο όπου είναι παρόντα πολλά συνεργεία, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος διορίζει έναν ή περισσότερους συντονιστές σε θέματα ασφάλειας και υγείας όπως αυτοί ορίζονται στο άρθρο 2 στοιχεία ε) και στ).
2. Πριν από την έναρξη λειτουργίας εργοταξίου, ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος μεριμνά για την εκπόνηση σχεδίου ασφάλειας και υγείας σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχείο β).

Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν συννενοήσεως με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου, εκτός εάν πρόκειται για εργασίες που ενέχουν ιδιαίτερους κινδύνους όπως αυτές απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙ.

3. Προκειμένου για εργοτάξιο:

- με προβλεπόμενη διάρκεια εργασιών που υπερβαίνει τις 30 εργάσιμες ημέρες και στο οποίο ασχολούνται ταυτόχρονα περισσότεροι από 20 εργαζόμενοι

ή

- με προβλεπόμενο όγκο εργασίας που υπερβαίνει τα 500 μεροκάματα,

ο κύριος του έργου ή ο ανάδοχος να διαβιβάζει στις αρμόδιες αρχές, πριν από την έναρξη των εργασιών, την εκ των προτέρων γνωστοποίηση που καταρτίζεται σύμφωνα με το παράρτημα ΙΙΙ.

Η εκ των προτέρων γνωστοποίηση πρέπει να αναρτάται κατά τρόπο εμφανή στο εργοτάξιο και, εάν χρειάζεται, να ενημερώνεται.

*Άρθρο 4***Εκπόνηση της μελέτης του έργου: γενικές αρχές**

Κατά τα στάδια σύλληψης, επεξεργασίας και εκπόνησης της μελέτης του έργου, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τον ανάδοχο και, ενδεχομένως, από τον κύριο του έργου οι γενικές αρχές πρόληψης, σε θέματα ασφάλειας και υγείας, που αναφέρονται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ, ιδίως:

- για τις αρχιτεκτονικές, τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά.
- για την πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας.

Λαμβάνεται επίσης υπόψη, κάθε φορά που κρίνεται αναγκαίο, κάθε σχέδιο ασφάλειας και υγείας και κάθε φάκελος που καταρτίζεται σύμφωνα με το άρθρο 5 στοιχεία β) ή γ) ή αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με το άρθρο 6 στοιχείο γ).

*Άρθρο 5***Εκπόνηση της μελέτης του έργου: καθήκοντα των συντονιστών**

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1, για θέματα ασφάλειας και υγείας εργοταξίου κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 4·
- β) καταρτίζει(ουν) ή αναθέτει(ουν) την κατάρτιση σχεδίου ασφάλειας και υγείας, όπου διευκρινίζονται οι κανόνες που θα εφαρμόζονται στο εν λόγω εργοτάξιο, αφού ληφθούν υπόψη οι τυχόν δραστηριότητες εκμετάλλευσης που διεξάγονται στον τόπο του έργου· αυτό το σχέδιο πρέπει επιπλέον να περιέχει ειδικά μέτρα για τις εργασίες που περιλαμβάνονται σε μία ή περισσότερες κατηγορίες του παραρτήματος ΙΙ·
- γ) καταρτίζει(ουν) φάκελο προσαρμοσμένο στα χαρακτηριστικά του έργου, όπου θα αναφέρονται τα χρήσιμα

στοιχεία σε θέματα ασφάλειας και υγείας τα οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τις ενδεχόμενες μεταγενέστερες εργασίες.

*Άρθρο 6***Εκτέλεση του έργου: καθήκοντα των συντονιστών**

Ο ή οι συντονιστές που ορίζεται(ονται) σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 για θέματα ασφάλειας και υγείας:

- α) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των γενικών αρχών πρόληψης και ασφαλείας:
 - στις τεχνικές ή/και οργανωτικές επιλογές προκειμένου να προγραμματίζονται οι διάφορες εργασίες ή φάσεις εργασίας που διεξάγονται ταυτόχρονα ή διαδοχικά,
 - στην πρόβλεψη της διάρκειας εκτέλεσης των διάφορων αυτών εργασιών ή φάσεων εργασίας·
- β) συντονίζει(ουν) την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων μεριμνώντας ώστε οι εργοδότες και, εάν αυτό είναι αναγκαίο, για την προστασία των εργαζομένων, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:
 - να εφαρμόζουν με συνέπεια τις αρχές που αναφέρονται στο άρθρο 8,
 - να εφαρμόζουν, όποτε απαιτείται, το σχέδιο ασφάλειας και υγείας που αναφέρεται στο άρθρο 5 στοιχείο β)·
- γ) αναπροσαρμόζει(ουν) ή μεριμνά ώστε να αναπροσαρμοστεί ενδεχομένως το σχέδιο ασφάλειας και υγείας που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο β) και ο φάκελος που προβλέπεται στο άρθρο 5 στοιχείο γ), σε συνάρτηση με την εξέλιξη των εργασιών και τις ενδεχόμενες τροποποιήσεις που έχουν επέλθει·
- δ) οργανώνει(ουν), μεταξύ των εργοδοτών, συμπεριλαμβανομένων και εκείνων που διαδέχονται ο ένας τον άλλο στο εργοτάξιο, τη συνεργασία και το συντονισμό των δραστηριοτήτων για την προστασία των εργαζομένων και την πρόληψη των ατυχημάτων και των επαγγελματικών ασθενειών, καθώς και την αμοιβαία ενημέρωσή τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 6 παράγραφος 4 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, μεριμνώντας για τη συμμετοχή, εφόσον υπάρχει ανάγκη, των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ε) συντονίζει(ουν) την εποπτεία της ορθής εφαρμογής των εργασιακών διαδικασιών,
- στ) λαμβάνει(ουν) τα αναγκαία μέτρα ώστε να επιτρέπεται η είσοδος στο εργοτάξιο μόνο στα πρόσωπα που έχουν τη σχετική άδεια.

*Άρθρο 7***Ευθύνη των κυρίων του έργου και αναδόχων καθώς και των εργοδοτών**

1. Εάν ένας ανάδοχος ή ένας κύριος του έργου έχει αναθέσει σε ένα ή περισσότερους συντονιστές να εκτελέσουν

τα καθήκοντα που αναφέρονται στα άρθρα 5 και 6, αυτό δεν τον απαλλάσσει από τις ευθύνες του στον τομέα αυτόν.

2. Η εφαρμογή των άρθρων 5 και 6 και της παραγράφου 1 του παρόντος άρθρου δεν επηρεάζει την αρχή της ευθύνης των εργοδοτών που προβλέπεται στην οδηγία 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 8

Εφαρμογή του άρθρου 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ

Κατά την εκτέλεση του έργου, οι αρχές που περιλαμβάνονται στο άρθρο 6 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται, κυρίως όσον αφορά:

- α) τη διατήρηση του εργοταξίου σε ικανοποιητική κατάσταση, από άποψη τάξεως υγιεινής·
- β) την επιλογή της τοποθέτησης των θέσεων εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις συνθήκες πρόσβασης στις θέσεις αυτές, καθώς και τον καθορισμό των οδών ή ζωνών μετακίνησης ή κυκλοφορίας·
- γ) τις συνθήκες μεταφοράς των διάφορων υλικών·
- δ) την τακτική συντήρηση, τον έλεγχο πριν από την έναρξη της λειτουργίας και τον περιοδικό έλεγχο των εγκαταστάσεων και των μηχανικών διατάξεων, ώστε να αποφεύγονται οι ατέλειες που θα μπορούσαν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·
- ε) την οριοθέτηση και τη διευθέτηση των ζωνών αποθήκευσης και εναπόθεσης των διάφορων υλικών, ειδικότερα εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα υλικά ή ουσίες·
- στ) τις συνθήκες αποκομιδής των επικίνδυνων υλικών που χρησιμοποιήθηκαν·
- ζ) την αποθήκευση και τη διάθεση ή την αποκομιδή των απορριμμάτων και των άχρηστων υλικών·
- η) την αναπροσαρμογή, ανάλογα με την πορεία των εργασιών στο εργοτάξιο, της πραγματικής διάρκειας για τα διάφορα είδη ή στάδια εργασίας·
- θ) τη συνεργασία μεταξύ των εργοδοτών και των ελεύθερων επαγγελματιών·
- ι) τις αλληλεπιδράσεις με δραστηριότητες εκμετάλλευσης στο χώρο μέσα ή κοντά στον οποίο έχει εγκατασταθεί το εργοτάξιο.

Άρθρο 9

Υποχρεώσεις των εργοδοτών

Για να διαφυλάξουν την ασφάλεια και την υγεία στο εργοτάξιο, και υπό τις προϋποθέσεις των άρθρων 6 και 7 οι εργοδότες:

- α) λαμβάνουν μέτρα σύμφωνα με τις ελάχιστες προδιαγραφές που περιλαμβάνονται στο παράρτημα IV, ιδίως κατά την εφαρμογή του άρθρου 8 και

- β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Άρθρο 10

Υποχρεώσεις άλλων ομάδων προσώπων

1. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι ελεύθεροι επαγγελματίες:

α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:

- i) με το άρθρο 6 παράγραφος 4 και το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ καθώς και με το άρθρο 8 και το παράρτημα IV της παρούσας οδηγίας,
- ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματός της,
- iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και με το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ·

β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

2. Για την ασφάλεια και τη διαφύλαξη της υγείας στο εργοτάξιο, οι εργοδότες, όταν ασκούν οι ίδιοι επαγγελματική δραστηριότητα στο εργοτάξιο:

α) συμμορφώνονται κατ' αναλογία:

- i) με το άρθρο 13 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ,
- ii) με το άρθρο 4 της οδηγίας 89/655/ΕΟΚ και με τις σχετικές διατάξεις του παραρτήματός της,
- iii) με το άρθρο 3, το άρθρο 4 παράγραφοι 1 έως 4 και 9 και το άρθρο 5 της οδηγίας 89/656/ΕΟΚ·

β) λαμβάνουν υπόψη τις υποδείξεις του ή των συντονιστών για θέματα ασφάλειας και υγείας.

Άρθρο 11

Ενημέρωση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται για όλα τα μέτρα που πρέπει να λαμβάνονται όσον αφορά την ασφάλεια και την υγεία τους στο εργοτάξιο.

2. Οι πληροφορίες πρέπει να είναι κατανοητές για τους εργαζόμενους τους οποίους αφορούν.

Άρθρο 12

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, για τα θέματα που καλύπτονται από τα άρθρα 6, 8 και 9 της παρούσας οδηγίας,

σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, προβλέποντας κάθε φορά που αυτό καθίσταται αναγκαίο και λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα των κινδύνων και το μέγεθος του εργοταξίου τον κατάλληλο συντονισμό μεταξύ των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις οι οποίες ασκούν τις δραστηριότητές τους στον τόπο εργασίας.

Άρθρο 13

Τροποποίηση των παραρτημάτων

1. Οι τροποποιήσεις των παραρτημάτων I, II και III θεσπίζονται από το Συμβούλιο με τη διαδικασία του άρθρου 118 Α της συνθήκης.

2. Οι καθαρά τεχνικής φύσεως προσαρμογές του παραρτήματος IV σε συνάρτηση με:

- την έκδοση οδηγιών για την τεχνική εναρμόνιση και την τυποποίηση, σχετικά με τα προσωρινά ή κινητά εργοτάξια
ή/και
- την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών ρυθμίσεων ή προδιαγραφών ή των γνώσεων στον τομέα των προσωρινών ή κινητών εργοταξίων,

θεσπίζονται βάσει της διαδικασίας που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 14

Τελικές διατάξεις

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο έως τις 31 Δεκεμβρίου 1993.

Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Όταν τα κράτη θεσπίζουν αυτές τις διατάξεις, οι διατάξεις αυτές αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Ο τρόπος αυτής της αναφοράς καθορίζεται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

4. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, ανά τετραετία, έκθεση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει περιοδικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση για την εφαρμογή της οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 1, 2, 3 και 4.

Άρθρο 15

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΙΚΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 2 ΣΤΟΙΧΕΙΟ α) ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Εκσκαφές	8. Επισκευές
2. Χωματουργικές εργασίες	9. Διαλύσεις
3. Κατασκευές	10. Κατεδαφίσεις
4. Συναρμολόγηση και αποσυναρμολόγηση προκατασκευασμένων στοιχείων	11. Έκτακτη συντήρηση
5. Διαμόρφωση ή εξοπλισμός	12. Τακτική συντήρηση — Εργασίες βαφής και καθαρισμού
6. Μετατροπές	13. Εξυγίανση
7. Ανακαινίσεις	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΕΝΕΧΟΥΝ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΚΙΝΔΥΝΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3 ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 2 ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΔΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ

1. Εργασίες που εκθέτουν τους εργαζομένους σε κινδύνους καταπλακώσεως, βυθίσεως σε άμμο/λάσπη ή πτώσεως από ύψος, οι οποίοι επιδεινώνονται ιδιαίτερα από τη φύση της δραστηριότητας ή των μεθόδων που χρησιμοποιούνται ή από το περιβάλλον της θέσεως εργασίας ή του έργου (*).
2. Εργασίες που εκθέτουν εργαζομένους σε χημικές ή βιολογικές ουσίες οι οποίες, είτε παρουσιάζουν ιδιαίτερο κίνδυνο για την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων, είτε περιλαμβάνουν νομική απαίτηση παρακολούθησης της υγείας.
3. Εργασίες με ιοντίζουσες ακτινοβολίες οι οποίες απαιτούν τον καθορισμό ελεγχόμενων ή επιτηρουμένων περιοχών όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 20 της οδηγίας 80/836/Ευρατόμ (¹).
4. Εργασίες κοντά σε ηλεκτρικούς αγωγούς υψηλής τάσης.
5. Εργασίες σε μέρη όπου υπάρχει κίνδυνος πνιγμού.
6. Φρέατα, υπόγειες χωματουργικές εργασίες και σήραγγες.
7. Εργασίες καταδύσεων με αναπνευστική συσκευή.
8. Εργασίες με θάλαμο πεπιεσμένου αέρα.
9. Εργασίες που συνεπάγονται τη χρήση εκρηκτικών υλών.
10. Εργασίες συναρμολόγησης ή αποσυναρμολόγησης βαρέων προκατασκευασμένων στοιχείων.

(*) Για την εφαρμογή του σημείου 1, τα κράτη μέλη έχουν το δικαίωμα να καθορίζουν αριθμητικές ενδείξεις σχετικές με ειδικές καταστάσεις.

(¹) ΕΕ αριθ. L 246 της 17. 9. 1980, σ. 1. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 84/467/Ευρατόμ (ΕΕ αριθ. L 265 της 5. 10. 1984, σ. 4).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

**ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΝ ΕΚ ΤΩΝ ΠΡΟΤΕΡΩΝ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΕΤΑΙ ΣΤΟ ΑΡΘΡΟ 3
ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΣ 3 ΠΡΩΤΟ ΕΛΑΦΙΟ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ**

1. Ημερομηνία διαβίβασης:
2. Ακριβής διεύθυνση του εργοταξίου:
.....
3. Κύριος(οι) του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
4. Είδος του έργου:
5. Ανάδοχος(οι) [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
6. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση της μελέτης του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
7. Συντονιστής(ές) σε θέματα ασφάλειας και υγείας κατά την εκπόνηση του έργου [όνομα(τα) και διεύθυνση(εις)]:
.....
.....
8. Προβλεπόμενη ημερομηνία έναρξης των εργασιών στο εργοτάξιο:
9. Προβλεπόμενη διάρκεια του εργοταξίου:
10. Προβλεπόμενος μέγιστος αριθμός εργαζομένων στο εργοτάξιο:
11. Προβλεπόμενος αριθμός συνεργείων επιχειρήσεων και ελεύθερων επαγγελματιών στο εργοτάξιο:
.....
12. Στοιχεία των επιχειρήσεων που έχουν ήδη επιλεγεί:
.....
.....
.....

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

άρθρο 9 στοιχείο α) και άρθρο 10 παράγραφος 1 στοιχείο α) σημείο i) της οδηγίας

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

Οι υποχρεώσεις που προβλέπονται στο παρόν παράρτημα εφαρμόζονται κάθε φορά που αυτό απαιτείται από τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου ή της δραστηριότητας, από τις περιστάσεις ή από ενδεχόμενο κίνδυνο.

Για τους σκοπούς του παρόντος παραρτήματος, ο όρος «χώροι» καλύπτει, μεταξύ άλλων, και τα παραπήγματα.

ΜΕΡΟΣ Α

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΧΩΡΟΥΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*
 - 1.1. Τα υλικά, και γενικότερα οποιοδήποτε στοιχείο που θα μπορούσε κατά τις μετακινήσεις να θέσει σε κίνδυνο την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων πρέπει να σταθεροποιείται με κατάλληλο και ασφαλή τρόπο.
 - 1.2. Η πρόσβαση στις στέγες ή σε οποιαδήποτε άλλη επιφάνεια κατασκευασμένη από υλικά μη επαρκούς αντοχής επιτρέπεται μόνον εφόσον παρέχεται ο αναγκαίος εξοπλισμός ή τα κατάλληλα μέσα προκειμένου η εργασία να διεξαχθεί κατά τρόπο ασφαλή.
2. *Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας*
 - 2.1. Οι εγκαταστάσεις πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να χρησιμοποιούνται ούτως ώστε να μην αποτελούν κίνδυνο πυρκαγιάς ή έκρηξης και να παρέχουν στους εργαζομένους την απαραίτητη προστασία κατά των κινδύνων ηλεκτροπληξίας από άμεση ή έμμεση επαφή.
 - 2.2. Κατά το σχεδιασμό, την κατασκευή, την επιλογή του υλικού και των διατάξεων προστασίας θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη το είδος και η ισχύς της διανεμόμενης ενέργειας, η επίδραση εξωτερικών παραγόντων και η τεχνική ικανότητα των ατόμων που έχουν πρόσβαση σε τμήματα της εγκατάστασης.
3. *Οδοί και έξοδοι κινδύνου*
 - 3.1. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου πρέπει να παραμένουν ελεύθερες και να οδηγούν με το συντομότερο δυνατό τρόπο σε ζώνη ασφαλείας.
 - 3.2. Σε περίπτωση κινδύνου, όλες οι θέσεις εργασίας θα πρέπει να μπορούν να εκκενώνονται γρήγορα και υπό συνθήκες μέγιστης ασφάλειας για τους εργαζομένους.
 - 3.3. Ο αριθμός, η κατανομή και οι διαστάσεις των οδών και εξόδων κινδύνου εξαρτώνται από τη χρήση, τον εξοπλισμό και τις διαστάσεις του εργοταξίου και των χώρων εργασίας, καθώς και από το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορεί να βρίσκονται εκεί.
 - 3.4. Οι ειδικές οδοί και έξοδοι κινδύνου πρέπει να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 77/576/ΕΟΚ ⁽¹⁾.
Η σήμανση πρέπει να έχει την απαραίτητη αντοχή και να επιτίθεται σε κατάλληλα σημεία.
 - 3.5. Οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου, όπως και οι διάδρομοι κυκλοφορίας και οι θύρες πρόσβασης σε αυτούς, δεν πρέπει να φράσσονται από αντικείμενα, ώστε να μπορούν να χρησιμοποιηθούν ανεμπόδιστα ανά πάσα στιγμή.
 - 3.6. Σε περίπτωση βλάβης του φωτισμού, οι οδοί και οι έξοδοι κινδύνου που χρειάζονται φωτισμό πρέπει να διαθέτουν εφεδρικό φωτισμό επαρκούς εντάσεως.
4. *Πυρανίχνευση και πυρόσβεση*
 - 4.1. Ανάλογα με τα χαρακτηριστικά του εργοταξίου και τις διαστάσεις και τη χρήση των χώρων, τον υπάρχοντα εξοπλισμό, τα φυσικά και χημικά χαρακτηριστικά των χρησιμοποιούμενων ουσιών και υλικών καθώς και το μέγιστο αριθμό των ατόμων που μπορούν να βρίσκονται εκεί, πρέπει να προβλέπεται επαρκής αριθμός κατάλληλων πυροσβεστικών μέσων και, εφόσον χρειάζεται, ανιχνευτές πυρκαγιάς και συστήματα συναγερμού.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 229 της 7. 9. 1977, σ. 12. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 79/640/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 183 της 19. 7. 1979, σ. 1).

- 4.2. Τα εν λόγω πυροσβεστικά μέσα, οι ανιχνευτές πυρκαγιάς και τα συστήματα συναγερμού πρέπει να ελέγχονται και να συντηρούνται τακτικά. Πρέπει να πραγματοποιούνται δοκιμές και ασκήσεις κατά τακτά χρονικά διαστήματα.
- 4.3. Τα μη αυτόματα πυροσβεστικά μέσα πρέπει να είναι εύκολα προσιτά και εύχρηστα.
Πρέπει, επίσης να επισημαίνονται σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες που μεταγράφουν την οδηγία 77/576/ΕΟΚ.
Η σήμανση πρέπει να έχει την απαραίτητη αντοχή και να επιτίθεται σε κατάλληλα σημεία.
5. *Αερισμός*
Λαμβανομένη υπόψη των μεθόδων εργασίας και της σωματικής προσπάθειας την οποία καταβάλλουν οι εργαζόμενοι, πρέπει να προβλέπεται η παροχή καθαρού αέρα σε επαρκείς ποσότητες.
Εάν χρησιμοποιείται εγκατάσταση αερισμού, πρέπει να τηρείται σε κατάσταση καλής λειτουργίας και να μην εκθέτει τους εργαζομένους σε ρεύματα αέρος που βλάπτουν την υγεία.
Πρέπει να προβλέπεται σύστημα ελέγχου για την αναγγελία των βλαβών, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για την υγεία των εργαζομένων.
6. *Έκθεση σε ειδικούς κινδύνους*
6.1. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει να εκτίθενται σε ηχοστάθμες βλαβερές για την υγεία τους ούτε σε εξωτερικές βλαβερές επιδράσεις (π.χ. αέρια, ατμοί, σκόνη).
6.2. Εάν οι εργαζόμενοι είναι υποχρεωμένοι να εισέρχονται σε ζώνες όπου ο αέρας ενδέχεται να περιέχει τοξικές ή βλαβερές ουσίες, να έχει χαμηλή περιεκτικότητα σε οξυγόνο ή, τέλος, να είναι εύφλεκτος, ο αέρας εντός των ζωνών αυτών πρέπει να ελέγχεται και πρέπει να λαμβάνονται όλα τα αναγκαία μέτρα για την πρόληψη κάθε κινδύνου.
6.3. Οι εργαζόμενοι δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να εκτίθενται σε επικίνδυνη ατμόσφαιρα κλειστού χώρου.
Πρέπει τουλάχιστον να παρακολουθούνται συνεχώς από έξω και να λαμβάνονται όλες οι απαραίτητες προφυλάξεις προκειμένου να μπορεί να τους παρασχεθεί αποτελεσματική και άμεση βοήθεια.
7. *Θερμοκρασία*
Η θερμοκρασία στους χώρους εργασίας πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες του ανθρώπινου οργανισμού κατά το χρόνο εργασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις εφαρμοζόμενες μεθόδους εργασίας και τη σωματική προσπάθεια που καταβάλουν οι εργαζόμενοι.
8. *Φυσικός και τεχνητός φωτισμός των θέσεων εργασίας, των χώρων και των οδών κυκλοφορίας στο εργοτάξιο*
8.1. Οι θέσεις εργασίας, οι χώροι και οι οδοί κυκλοφορίας πρέπει όσο είναι δυνατό να διαθέτουν επαρκή φυσικό φωτισμό και να φωτίζονται κατάλληλα και επαρκώς με τεχνητό φωτισμό κατά τη διάρκεια της νύχτας και όταν το φως της ημέρας δεν επαρκεί· εφόσον είναι απαραίτητο, πρέπει να χρησιμοποιούνται φορητές πηγές φωτισμού με προστασία κατά των κραδασμών.
Το χρώμα του τεχνητού φωτός δεν πρέπει να αλλοιώνει ή επηρεάζει την οπτική αντίληψη των σημάτων ή των πινακίδων σήμανσης.
8.2. Οι εγκαταστάσεις φωτισμού των χώρων, των θέσεων εργασίας και των οδών κυκλοφορίας πρέπει να τοποθετούνται κατά τρόπο ώστε το είδος του προβλεπόμενου φωτισμού να μη δημιουργεί κίνδυνο εργατικού ατυχήματος.
8.3. Οι χώροι, οι θέσεις εργασίας και οι οδοί κυκλοφορίας στους οποίους οι εργαζόμενοι είναι ιδιαίτερα εκτεθειμένοι σε κινδύνους λόγω βλάβης του τεχνητού φωτισμού πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με φωτισμό ασφαλείας επαρκούς έντασης.
9. *Θύρες και πύλες*
9.1. Οι συρόμενες θύρες πρέπει να διαθέτουν σύστημα ασφάλειας το οποίο να αποτρέπει τον εκτροχιασμό και την πτώση τους.
9.2. Οι θύρες και οι πύλες που ανοίγουν προς τα πάνω πρέπει να είναι εφοδιασμένες με σύστημα ασφαλείας, το οποίο να τις εμποδίζει να ξαναπέφτουν.
9.3. Οι θύρες και οι πύλες που βρίσκονται πάνω στις οδούς διάσωσης πρέπει να επισημαίνονται κατάλληλα.
9.4. Ακριβώς δίπλα από τις πύλες που προορίζονται κυρίως για την προσέλαση οχημάτων πρέπει να υπάρχουν, εφόσον η διάβαση για τους πεζούς δεν είναι ασφαλής, θύρες για την κυκλοφορία των πεζών ευκρινώς επισημαινόμενες και μονίμως ελεύθερες.

- 9.5. Οι μηχανικές θύρες και πύλες πρέπει να λειτουργούν χωρίς κίνδυνο ατυχήματος για τους εργαζόμενους.

Πρέπει να έχουν μηχανισμούς ακινητοποίησης σε περίπτωση κινδύνου εύκολα αναγνωρίσιμους και προσιτούς και να μπορούν, σε περίπτωση διακοπής της παροχής ενέργειας, να ανοίγουν με χειροκίνητο μηχανισμό, εκτός εάν ανοίγουν αυτόματα.

10. *Οδοί κυκλοφορίας — Ζώνες κινδύνου*

- 10.1. Οι οδοί κυκλοφορίας, στις οποίες περιλαμβάνονται τα κλιμακοστάσια, οι σταθερές κλίμακες, οι αποβάθρες και οι ράμπες φόρτωσης, πρέπει να υπολογίζονται, να τοποθετούνται, να διευθετούνται και να κατασκευάζονται έτσι ώστε να μπορούν να χρησιμοποιούνται εύκολα, με πλήρη ασφάλεια και σύμφωνα με τον προορισμό τους, χωρίς οι εργαζόμενοι που απασχολούνται κοντά σε αυτές τις οδούς κυκλοφορίας να διατρέχουν οιονδήποτε κίνδυνο.

- 10.2. Ο υπολογισμός των διαστάσεων των οδών κυκλοφορίας προσώπων ή/και εμπορευμάτων, περιλαμβανομένων και εκείνων όπου πραγματοποιούνται φορτώσεις και εκφορτώσεις, πρέπει να γίνεται με βάση τον αναμενόμενο αριθμό χρηστών και το είδος της δραστηριότητας.

Εφόσον διά των εν λόγω οδών κυκλοφορίας διέρχονται μεταφορικά μέσα, πρέπει να προβλέπεται επαρκής απόσταση ασφάλειας ή αποτελεσματικά μέσα προστασίας για τους άλλους χρήστες.

Οι οδοί αυτοί πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς, να ελέγχονται τακτικά και να συντηρούνται.

- 10.3. Οι οδοί κυκλοφορίας οχημάτων πρέπει να βρίσκονται σε επαρκή απόσταση από θύρες, πύλες, διαβάσεις πεζών, διαδρόμους και κλιμακοστάσια.

- 10.4. Εφόσον στο εργοτάξιο υπάρχουν ζώνες περιορισμένης πρόσβασης, οι ζώνες αυτές θα πρέπει να είναι εφοδιασμένες με συστήματα που εμποδίζουν την είσοδο μη εξουσιοδοτημένων εργαζομένων.

Πρέπει να λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα για την προστασία των εργαζομένων στους οποίους επιτρέπεται η είσοδος στις επικίνδυνες ζώνες.

Οι επικίνδυνες ζώνες πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς.

11. *Αποβάθρες και ράμπες φόρτωσης*

- 11.1. Οι αποβάθρες και οι ράμπες φόρτωσης πρέπει να ανταποκρίνονται στις διαστάσεις του μεταφερόμενου φορτίου.

- 11.2. Οι αποβάθρες φόρτωσης πρέπει να διαθέτουν μία τουλάχιστον έξοδο.

- 11.3. Οι ράμπες φόρτωσης πρέπει να προσφέρουν ασφάλεια στους εργαζομένους κατά της πτώσης.

12. *Χώρος για την ελευθερία κινήσεων στη θέση εργασίας*

Η επιφάνεια της θέσης εργασίας πρέπει να υπολογίζεται κατά τρόπο ώστε το προσωπικό να διαθέτει επαρκή ελευθερία κινήσεων για τις δραστηριότητές του, λαμβάνοντας υπόψη κάθε παρόντα απαραίτητο εξοπλισμό ή υλικό.

13. *Πρώτες βοήθειες*

- 13.1. Ο εργοδότης οφείλει να εξασφαλίζει την καθ' οιανδήποτε στιγμή παροχή πρώτων βοηθειών, περιλαμβανομένου και του ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού.

Πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τη μεταφορά των εργαζομένων που υφίστανται ατύχημα ή παρουσιάζουν αιφνίδια αδιαθεσία προκειμένου να τους παρασχεθεί ιατρική βοήθεια.

- 13.2. Σε περίπτωση που είναι απαραίτητο λόγω του μεγέθους του εργοταξίου ή του είδους των δραστηριοτήτων, πρέπει να προβλέπονται ένας ή περισσότεροι χώροι πρώτων βοηθειών.

- 13.3. Οι χώροι πρώτων βοηθειών πρέπει να είναι κατάλληλα εξοπλισμένοι με τις απαραίτητες εγκαταστάσεις και υλικά πρώτων βοηθειών και να είναι εύκολα προσπελάσιμοι με φορεία.

Πρέπει επίσης να φέρουν σήμανση σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις που μεταφέρουν στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία 77/576/ΕΟΚ.

- 13.4. Υλικό πρώτων βοηθειών πρέπει να υπάρχει σε όλα τα μέρη που είναι απαραίτητο λόγω των συνθηκών εργασίας.

Το υλικό πρέπει να φέρει κατάλληλη σήμανση και να είναι ευπρόσιτο.

Η διεύθυνση και ο αριθμός τηλεφώνου της τοπικής υπηρεσίας παροχής πρώτων βοηθειών πρέπει να επισημαίνεται ευκρινώς.

14. Υγειονομικός εξοπλισμός
- 14.1. Αποδυτήρια και ερμάρια για τα ρούχα
- 14.1.1. Στη διάθεση των εργαζομένων πρέπει να τίθενται κατάλληλα αποδυτήρια, εφόσον είναι υποχρεωμένοι να φορούν ειδικά ρούχα εργασίας και δεν μπορεί, για λόγους υγείας ή ευπρέπειας, να τους ζητηθεί να αλλάζουν σε άλλο χώρο.
- Τα αποδυτήρια πρέπει να είναι ευπρόσιτα, να έχουν επαρκή χωρητικότητα και να είναι εξοπλισμένα με καθίσματα.
- 14.1.2. Τα αποδυτήρια πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να διαθέτουν εξοπλισμό ο οποίος να επιτρέπει σε κάθε εργαζόμενο να στεγνώνει, εφόσον είναι απαραίτητο, τα ρούχα εργασίας του, καθώς και τα προσωπικά του ρούχα και αντικείμενα, και να τα κλειδώνει.
- Εάν οι συνθήκες εργασίας το απαιτούν (π.χ. επικίνδυνες ουσίες, υγρασία, ρύποι) τα ρούχα εργασίας πρέπει να μπορούν να φυλάσσονται ξεχωριστά από την πολιτική περιβολή και τα προσωπικά αντικείμενα.
- 14.1.3. Στη διάθεση των εργαζομένων πρέπει να τίθενται ξεχωριστά αποδυτήρια ή ξεχωριστή χρήση αποδυτηρίων, για άνδρες και γυναίκες.
- 14.1.4. Εφόσον δεν απαιτούνται αποδυτήρια, κατά την έννοια του σημείου 14.1.1 πρώτο εδάφιο, κάθε εργαζόμενος πρέπει να έχει στη διάθεσή του ένα χώρο που να κλειδώνει για την εναπόθεση των ρούχων του και των προσωπικών του αντικειμένων.
- 14.2. Ντους (καταιωνιστήρες), νιπτήρες
- 14.2.1. Εφόσον επιβάλλεται από το είδος εργασίας ή για λόγους υγιεινής, οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους τα κατάλληλα ντους σε επαρκή αριθμό.
- Πρέπει να προβλέπονται χωριστές αίθουσες ντους, ή χωριστή χρήση τους, για άνδρες και γυναίκες.
- 14.2.2. Οι αίθουσες ντους πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις προκειμένου ο κάθε εργαζόμενος να μπορεί να τις χρησιμοποιεί άνετα και υπό τις κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.
- Τα ντους πρέπει να έχουν ζεστό και κρύο τρεχούμενο νερό.
- 14.2.3. Εφόσον δεν απαιτούνται αίθουσες ντους, κατά την έννοια του σημείου 14.2.1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να υπάρχει επαρκής αριθμός κατάλληλων νιπτήρων με τρεχούμενο νερό (εφόσον είναι απαραίτητο, ζεστό) κοντά στις θέσεις εργασίας και τα αποδυτήρια.
- Πρέπει να προβλέπονται χωριστοί νιπτήρες, ή χωριστή χρήση τους, για άνδρες και γυναίκες, εφόσον αυτό είναι απαραίτητο για λόγους ευπρέπειας.
- 14.2.4. Εάν οι αίθουσες ντους ή νιπτήρων και τα αποδυτήρια είναι χωριστά, θα πρέπει να επικοινωνούν με ευκολία μεταξύ τους.
- 14.3. Αποχωρητήρια και νιπτήρες
- Οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους, κοντά στη θέση εργασίας τους, χώρους ανάπαυσης, αποδυτήρια και αίθουσες με λουτρά ή νιπτήρες, καθώς και ειδικούς χώρους με επαρκή αριθμό αποχωρητηρίων και νιπτήρων.
- Πρέπει να προβλέπονται χωριστά αποχωρητήρια, ή χωριστή χρήση των αποχωρητηρίων, για άνδρες και γυναίκες.
15. Χώροι ανάπαυσης ή/και καταλύματα
- 15.1. Εφόσον η ασφάλεια ή η υγεία των εργαζομένων το επιβάλλει, κυρίως σε συνάρτηση με το είδος της ασκούμενης δραστηριότητας ή εφόσον το προσωπικό υπερβαίνει έναν ορισμένο αριθμό ή λόγω απόστασης του εργοταξίου, οι εργαζόμενοι πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους ευπρόσιτους χώρους ανάπαυσης ή/και καταλύματα.
- 15.2. Οι χώροι ανάπαυσης ή/και τα καταλύματα πρέπει να έχουν επαρκείς διαστάσεις και να διαθέτουν τραπέζια και καθίσματα με ράχη σε αριθμό που να αντιστοιχεί στον αριθμό των εργαζομένων.
- 15.3. Αν δεν υπάρχουν τέτοιοι χώροι, πρέπει να τίθενται στη διάθεση του προσωπικού άλλοι χώροι για παραμονή κατά τη διάρκεια της παύσης εργασίας.

- 15.4. Τα μόνιμα καταλύματα, εφόσον δεν χρησιμοποιούνται σε έκτακτες μόνον περιστάσεις, πρέπει να περιλαμβάνουν ικανό αριθμό χώρων υγιεινής, εντευκτήριο και αναπαυτήριο.
- Οι χώροι πρέπει να είναι εφοδιασμένοι με κρεβάτια, ερμάρια, τραπέζια και καθίσματα με ράχη ανάλογα με τον αριθμό των εργαζομένων και να ανταποκρίνονται, ενδεχομένως, στην παρουσία εργαζομένων και των δύο φύλων.
- 15.5. Στους ιδίους χώρους ανάπαυσης και στα καταλύματα πρέπει να προβλέπονται κατάλληλα μέτρα για την προστασία των μη καπνιστών από την όχληση του καπνού.
16. *Έγκυες και θηλάζουσες μητέρες*
- Οι έγκυες και οι θηλάζουσες μητέρες πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να κατακλίνονται προς ανάπαυση σε κατάλληλες συνθήκες.
17. *Εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες*
- Οι χώροι εργασίας πρέπει να είναι διαρρυθμισμένοι έτσι ώστε να λαμβάνονται υπόψη, κατά περίπτωση, οι απαιτήσεις των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες.
- Η διάταξη αυτή εφαρμόζεται, ιδίως, για τις θύρες, τις οδούς επικοινωνίας, τα κλιμακοστάσια, τα ντους, τους νιπτήρες, τα αποχωρητήρια και τις θέσεις εργασίας που χρησιμοποιούν ή, όπου απασχολούνται άμεσα εργαζόμενοι με ειδικές ανάγκες.
18. *Διάφορες διατάξεις*
- 18.1. Ο περιβάλλον χώρος και η περίμετρος του εργοταξίου πρέπει να έχουν ευκρινή και εμφανή σήμανση και περίφραξη, ώστε να είναι ευκρινώς ορατοί και αναγνωρίσιμοι.
- 18.2. Στη διάθεση των εργαζομένων στο εργοτάξιο πρέπει να τίθεται πόσιμο νερό και, ενδεχομένως, ένα άλλο κατάλληλο μη αλκοολούχο ποτό σε επαρκή ποσότητα, τόσο στους χώρους εργασίας, όσο και κοντά στις θέσεις εργασίας τους.
- 18.3. Στους εργαζόμενους πρέπει:
- να παρέχονται ευκολίες για να λαμβάνουν τα γεύματα τους κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες,
 - να παρέχονται, ενδεχομένως, ευκολίες για να παρασκευάζουν τα γεύματα τους κάτω από ικανοποιητικές συνθήκες.

ΜΕΡΟΣ Β

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΘΕΣΕΙΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ

Προκαταρκτική παρατήρηση

Η κατάταξη των ελάχιστων προδιαγραφών σε δύο τμήματα, όπως παρουσιάζονται παρακάτω, δεν πρέπει να θεωρηθεί ως επιτακτική όταν ειδικές περιστάσεις το απαιτούν.

Τμήμα Ι

Θέσεις εργασίας στα εργοτάξια εντός των εγκαταστάσεων

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*

Οι κατασκευές πρέπει να έχουν την απαιτούμενη δομή και σταθερότητα ανάλογα με τις διάφορες χρήσεις τους.

2. *Θύρες κινδύνου*

Οι θύρες κινδύνου πρέπει να ανοίγουν προς τα έξω.

Οι θύρες κινδύνου δεν πρέπει να είναι κλειστές κατά τρόπο που να μην μπορεί να τις ανοίξει οιοσδήποτε, εύκολα και αμέσως, σε περίπτωση ανάγκης.

Απαγορεύεται η χρήση συρόμενων και περιστρεφόμενων θυρών ως θυρών κινδύνου.

3. *Εξαερισμός*

Εάν χρησιμοποιούνται εγκαταστάσεις κλιματισμού ή μηχανικού εξαερισμού πρέπει να λειτουργούν κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η έκθεση των εργαζομένων σε ενοχλητικά ρεύματα αέρος.

Αποθέσεις και ρύποι που ενδέχεται να ενέχουν άμεσο κίνδυνο για την υγεία των εργαζομένων, λόγω μολύνσεως του εισπνεομένου αέρα, πρέπει να καθαρίζονται ταχέως.

4. *Θερμοκρασία*

4.1. Η θερμοκρασία των χώρων ανάπαυσης, των χώρων διαμονής του προσωπικού επιφυλακής, των εγκαταστάσεων υγιεινής των κυλικίων καθώς και των χώρων παροχής πρώτων βοηθειών, πρέπει να ανταποκρίνεται στον ειδικό προορισμό των χώρων αυτών.

4.2. Τα παράθυρα, τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού και τα υαλώδη τοιχώματα πρέπει να επιτρέπουν την αποφυγή υπερβολικού ηλιασμού, λαμβανομένων υπόψη του είδους της εργασίας και της χρήσης του χώρου.

5. *Φυσικός και τεχνητός φωτισμός*

Οι χώροι εργασίας πρέπει, στο μέτρο του δυνατού, να διαθέτουν επαρκή φυσικό φωτισμό και διατάξεις που να επιτρέπουν τον κατάλληλο τεχνητό φωτισμό για την ασφάλεια και την προστασία της υγείας των εργαζομένων.

6. *Δάπεδα, τοίχοι και οροφές των χώρων*

6.1. Τα δάπεδα των χώρων πρέπει να μην παρουσιάζουν ανωμαλίες, τρύπες ή επικίνδυνα κεκλιμένα επίπεδα και να είναι σταθερά, στερεά και αντιολισθητικά.

6.2. Οι επιφάνειες των δαπέδων, των τοίχων και των οροφών στους χώρους εργασίας πρέπει να μπορούν να υφίστανται συνήθη και εις βάθος καθαρισμό προκειμένου να επιτυγχάνονται κατάλληλες συνθήκες υγιεινής.

6.3. Τα διαφανή ή διαφώτιστα τοιχώματα, και ιδιαίτερα τα εντελώς υαλώδη τοιχώματα, εφόσον βρίσκονται μέσα σε χώρους ή κοντά σε θέσεις εργασίας και σε οδούς κυκλοφορίας, πρέπει να επισημαίνονται ευκρινώς και να είναι κατασκευασμένα από υλικά ασφαλείας ή να χωρίζονται από τις εν λόγω θέσεις εργασίας και τους διαδρόμους κυκλοφορίας ούτως ώστε οι εργαζόμενοι να μην έρχονται σε επαφή με τα τοιχώματα αυτά, ούτε να τραυματίζονται από τυχόν θραύσματά τους.

7. *Παράθυρα και ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού των χώρων*

7.1. Οι εργαζόμενοι πρέπει να μπορούν ασφαλώς να ανοίγουν, να κλείνουν, να ρυθμίζουν και να στερεώνουν τα παράθυρα, τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού και τα συστήματα αερισμού.

Όταν τα εν λόγω παράθυρα, ανοίγματα και συστήματα είναι ανοιχτά, η θέση τους πρέπει να είναι τέτοια ώστε να μην αποτελούν κίνδυνο για τους εργαζομένους.

7.2. Τα παράθυρα και τα ανοίγματα ζενιθιακού φωτισμού, πρέπει να είναι σχεδιασμένα κατά τρόπο εναρμονιζόμενο με τον εξοπλισμό ή εφοδιασμένα με κατάλληλα συστήματα έτσι ώστε να καθαρίζονται χωρίς κινδύνους για το προσωπικό καθαρισμού και για τους παρόντες εργαζομένους.

8. *Θύρες και πύλες*

8.1. Η θέση, ο αριθμός, τα υλικά κατασκευής και οι διαστάσεις των θυρών και των πυλών καθορίζονται με βάση τη φύση και τη χρήση των χώρων.

8.2. Στις διαφανείς θύρες πρέπει να τοποθετείται επισήμανση, στο ύψος των ματιών.

8.3. Οι θύρες και πύλες που ανοίγουν και προς τις δύο κατευθύνσεις πρέπει να είναι διαφανείς ή να έχουν διαφανή φατνώματα.

8.4. Εφόσον οι διαφανείς ή διαφώτιστες επιφάνειες των θυρών και πυλών δεν είναι κατασκευασμένες από υλικά ασφαλείας και υπάρχει κίνδυνος τραυματισμού των εργαζομένων από τυχόν θραύσματά τους, οι επιφάνειες αυτές πρέπει να προστατεύονται από τυχόν θραύσματά τους, οι επιφάνειες αυτές πρέπει να προστατεύονται από χτυπήματα που μπορούν να προκαλέσουν τη θραύση τους.

9. *Οδοί κυκλοφορίας*

Εφόσον η χρήση και ο εξοπλισμός των χώρων το απαιτούν, για την εξασφάλιση της προστασίας των εργαζομένων, πρέπει να υποδεικνύεται σαφώς η χάραξη των οδών κυκλοφορίας.

10. *Ειδικά μέτρα για τις κυλιόμενες σκάλες και τους κυλιόμενους διαδρόμους*

Οι κυλιόμενες σκάλες και οι κυλιόμενοι διάδρομοι πρέπει να λειτουργούν ασφαλώς.

Πρέπει να διαθέτουν τα απαραίτητα συστήματα ασφαλείας.

Πρέπει να είναι εξοπλισμένα με συστήματα επείγουσας ακινητοποίησης, τα οποία να αναγνωρίζονται εύκολα και να είναι ευπρόσιτα.

11. *Διαστάσεις και όγκος άερα των χώρων*

Οι χώροι εργασίας πρέπει να έχουν επιφάνεια και ύψος που να επιτρέπουν στους εργαζόμενους να εκτελούν την εργασία τους χωρίς κίνδυνο για την ασφάλεια, την υγεία ή την ευεξία τους.

Τμήμα II

Θέσεις εργασίας σε εργοτάξια εκτός των εγκαταστάσεων

1. *Σταθερότητα και στερεότητα*

1.1. Οι κινητές ή σταθερές θέσεις εργασίας που βρίσκονται σε ύψος ή σε βάθος πρέπει να είναι στερεές και σταθερές ανάλογα με:

- τον αριθμό των εργαζομένων που απασχολούνται με αυτές,
- τα ανώτατα φορτία που ενδέχεται να φέρουν και την κατανομή τους,
- τις εξωτερικές επιδράσεις που είναι δυνατόν να υποστούν.

Αν τα υποστηρίγματα και τα υπόλοιπα στοιχεία των θέσεων αυτών δεν διαθέτουν εγγενή ευστάθεια, πρέπει να εξασφαλίζεται η ευστάθειά τους με κατάλληλα και ασφαλή μέσα στερέωσης ώστε να αποφεύγεται οποιαδήποτε άκαιρη ή ακούσια μετακίνηση του συνόλου ή τμημάτων των εν λόγω θέσεων εργασίας.

1.2. Έλεγχος

Η σταθερότητα και η ευστάθεια πρέπει να ελέγχονται καταλλήλως, ιδίως μετά από ενδεχόμενη αλλαγή του ύψους ή του βάθους της θέσεως εργασίας.

2. *Εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας*

2.1. Οι εγκαταστάσεις διανομής ενέργειας του εργαταξίου, ιδίως οι εγκαταστάσεις που υπόκεινται σε εξωτερικές επιδράσεις, πρέπει να ελέγχονται και να συντηρούνται τακτικά.

2.2. Οι προϋπάρχουσες της έναρξης λειτουργίας του εργοταξίου εγκαταστάσεις πρέπει να εντοπίζονται, να ελέγχονται και να επισημαίνονται ευκρινώς.

2.3. Εφόσον υπάρχουν εναέριοι ηλεκτροφόροι αγωγοί, πρέπει, όποτε είναι δυνατό, να εκτρέπονται έξω από το εργοτάξιο είτε να τίθενται εκτός τάσης.

Εάν αυτό δεν είναι δυνατόν, πρέπει να τοποθετούνται φράγματα ή προειδοποιητικά σήματα προκειμένου τα οχήματα και οι εγκαταστάσεις να παραμένουν σε απόσταση.

Σε περίπτωση που οχήματα του εργοταξίου οφείλουν να περάσουν κάτω από τους αγωγούς αυτούς, πρέπει να γίνονται οι κατάλληλες προειδοποιήσεις και να αίρεται προσωρινά η προστασία.

3. *Ατμοσφαιρικές επιδράσεις*

Οι εργαζόμενοι πρέπει να προφυλάσσονται κατά των ατμοσφαιρικών επιδράσεων που μπορούν να βλάψουν την ασφάλεια και την υγεία τους.

4. *Πτώσεις αντικειμένων*

Οι εργαζόμενοι πρέπει να προφυλάσσονται, εφόσον είναι τεχνικά εφικτό, από τις πτώσεις αντικειμένων με μέσα συλλογικής προστασίας.

Τα υλικά και ο εξοπλισμός πρέπει να φυλάσσονται ή να στοιβάζονται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η κατάρρευση ή ανατροπή τους.

Εφόσον είναι αναγκαίο, πρέπει να προβλέπονται στεγαζόμενοι διάδρομοι στο εργοτάξιο ή να καθίσταται αδύνατη η πρόσβαση στις επικίνδυνες ζώνες.

5. Πτώσεις από ύψος

5.1. Οι πτώσεις από ύψος πρέπει να προλαμβάνονται, ιδίως μέσω στερεών κιγκλιδωμάτων με επαρκές ύψος που θα διαθέτουν τουλάχιστον ένα εμπόδιο στη στάθμη του δαπέδου, ένα χειρολισθήρα και ενδιάμεσο οριζόντιο στοιχείο, ή με άλλο ισοδύναμο μέσον.

5.2. Οι εργασίες σε ύψος μπορούν καταρχήν να πραγματοποιούνται μόνον με τη βοήθεια του κατάλληλου εξοπλισμού ή με μηχανισμούς συλλογικής προστασίας όπως κιγκλιδώματα, εξέδρες ή δίχτυα προστασίας.

Σε περίπτωση που η χρήση αυτών των εξοπλισμών δεν είναι δυνατή λόγω της φύσεως των εργασιών, πρέπει να προβλέπονται τα κατάλληλα μέσα πρόσβασης και να χρησιμοποιούνται εξαρτισμοί ή άλλα μέσα ασφάλειας με αγκύρωση.

6. Ικρίωματα και κλίμακες (*)

6.1. Τα ικρίωματα πρέπει να σχεδιάζονται, να κατασκευάζονται και να συντηρούνται έτσι ώστε να μην μπορούν να καταρρεύσουν ή να μετατοπισθούν τυχαία.

6.2. Οι εξέδρες εργασίας, οι γέφυρες και οι κλίμακες των ικριωμάτων πρέπει να κατασκευάζονται, να έχουν τις δέουσες διαστάσεις, να προστατεύονται και να χρησιμοποιούνται κατά τρόπο ώστε να αποφεύγεται η πρόωπη προσώπων ή η έκθεσή τους σε πτώσεις αντικειμένων.

6.3. Τα ικρίωματα πρέπει να επιθεωρούνται από αρμόδιο άτομο:

α) πριν από την έναρξη της χρήσης τους·

β) στη συνέχεια, κατά τακτά χρονικά διαστήματα·

γ) μετά από κάθε μετατροπή, περίοδο αχρηστίας, κακοκαιρία ή σεισμικές δονήσεις ή μετά από οποιοδήποτε περισταθείς που μπορούν να επηρεάσουν την αντοχή ή τη σταθερότητά τους.

6.4. Οι κλίμακες πρέπει να έχουν επαρκή αντοχή και να συντηρούνται δεόντως.

Πρέπει να χρησιμοποιούνται σωστά, στον κατάλληλο χώρο και σύμφωνα με τη χρήση για την οποία προορίζονται.

6.5. Θα πρέπει να λαμβάνεται πρόνοια ώστε να αποφεύγονται ακούσιες μετατοπίσεις των κινητών ικριωμάτων.

7. Συσκευές ανύψωσης (*)

7.1. Κάθε συσκευή ή εξάρτημα ανύψωσης, συμπεριλαμβανομένων και των συστατικών στοιχείων τους, των συνδέσμων, των αγκυρώσεων και των στηριγμάτων τους, πρέπει:

α) να σχεδιάζονται και να κατασκευάζονται ορθά και να έχουν την απαραίτητη αντοχή για την κατά προορισμό χρήση τους·

β) να εγκαθίστανται και να χρησιμοποιούνται σωστά·

γ) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·

δ) να παρακολουθούνται και να υποβάλλονται σε περιοδικές δοκιμές και ελέγχους σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία·

ε) να χρησιμοποιούνται από εργαζόμενους που έχουν εκπαιδευθεί κατάλληλα.

7.2. Κάθε συσκευή και εξάρτημα ανύψωσης πρέπει να φέρει ευκρινώς ένδειξη του ανώτατου επιτρεπόμενου φορτίου.

7.3. Οι συσκευές ανύψωσης, καθώς και τα εξαρτήματά τους, δεν μπορούν να χρησιμοποιούνται για σκοπούς διαφορετικούς από εκείνους για τους οποίους προορίζονται.

8. Οχήματα, χωματουργικά μηχανήματα και μηχανήματα διακίνησης υλικών (*)

8.1. Όλα τα οχήματα και τα χωματουργικά μηχανήματα καθώς και τα μηχανήματα διακίνησης υλικών πρέπει:

α) να είναι σωστά σχεδιασμένα και κατασκευασμένα λαμβάνοντας υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, τις εργονομικές αρχές·

β) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·

γ) να χρησιμοποιούνται σωστά.

(*) Το παρόν σημείο θα διευκρινιστεί στα πλαίσια της μελλοντικής οδηγίας που θα τροποποιεί την οδηγία 89/655/ΕΟΚ, προκειμένου ιδίως να συμπληρώσει το σημείο 3 του παραρτήματός της.

- 8.2. Οι οδηγοί και χειριστές των οχημάτων και των χωματουργικών μηχανημάτων καθώς και των μηχανημάτων διακίνησης υλικών πρέπει να έχουν λάβει ειδική εκπαίδευση.
- 8.3. Πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα ώστε να αποφεύγεται η πτώση των εν λόγω οχημάτων και μηχανημάτων στο χώρο εκσκαφής ή στο νερό.
- 8.4. Τα χωματουργικά μηχανήματα και τα μηχανήματα διακίνησης υλικών πρέπει, εφόσον είναι απαραίτητο, να είναι εφοδιασμένα με τα κατάλληλα συστήματα ώστε ο οδηγός να προστατεύεται κατά της σύνθλιψης σε περίπτωση ανατροπής του μηχανήματος, καθώς και κατά της πτώσης αντικειμένων.
9. *Εγκαταστάσεις, μηχανές, εξοπλισμός (*)*
- 9.1. Οι εγκαταστάσεις, οι μηχανές και ο εξοπλισμός, συμπεριλαμβανομένων και των μηχανοκινήτων ή μη εργαλείων χειρός πρέπει:
- α) να είναι σωστά σχεδιασμένες και κατασκευασμένες λαμβάνοντας υπόψη, στο μέτρο του δυνατού, τις εργονομικές αρχές·
 - β) να διατηρούνται σε καλή κατάσταση λειτουργίας·
 - γ) να χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για την εργασία για την οποία προορίζονται·
 - δ) να χρησιμοποιούνται από εργαζόμενους που έχουν λάβει κατάλληλη εκπαίδευση.
- 9.2. Οι εγκαταστάσεις και τα όργανα υπό πίεση πρέπει να παρακολουθούνται και να υποβάλλονται σε δοκιμές και ελέγχους κατά τακτά χρονικά διαστήματα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.
10. *Εκσκαφές, φρέατα, χωματουργικές και υπόγειες εργασίες, σήραγγες*
- 10.1. Στις εκσκαφές, τα φρέατα, τις υπόγειες εργασίες ή τις σήραγγες πρέπει να λαμβάνονται οι απαραίτητες προφυλάξεις:
- α) με την κατάλληλη υποστήριξη και διαμόρφωση των πρανών·
 - β) για την πρόληψη των κινδύνων από την πτώση ανθρώπων, εξοπλισμού ή αντικειμένων, καθώς και εισροής ύδατος·
 - γ) ώστε να υπάρχει επαρκής εξαερισμός σε όλες τις θέσεις εργασίας και να διατηρείται ατμόσφαιρα κατάλληλη για την αναπνοή, χωρίς να παρουσιάζει κινδύνους για την υγεία·
 - δ) προκειμένου να μπορούν οι εργαζόμενοι να προφυλάσσονται σε χώρο ασφαλή σε περίπτωση πυρκαγιάς, εισροής ύδατος ή υλικών.
- 10.2. Πριν από την έναρξη χωματουργικών εργασιών, πρέπει να λαμβάνονται μέτρα για τον προσδιορισμό και τη μείωση στο ελάχιστο των κινδύνων από υπόγεια καλώδια και άλλα συστήματα διανομής.
- 10.3. Πρέπει να προβλέπονται ασφαλείς οδοί εισόδου και εξόδου στο χώρο εκσκαφής.
- 10.4. Τα προϊόντα της εκσκαφής, ο εξοπλισμός και τα κινούμενα οχήματα πρέπει να τηρούνται σε απόσταση από τις εκσκαφές. Εφόσον είναι απαραίτητο, πρέπει να κατασκευάζονται κατάλληλες περιφράξεις.
11. *Εργασίες κατεδάφισης*
- Όταν η κατεδάφιση ενός κτιρίου ή έργου ενέχει κίνδυνο για τους εργαζομένους ή το κοινό:
- α) πρέπει να αναλαμβάνονται τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα, μέθοδοι και διαδικασίες·
 - β) οι εργασίες πρέπει να σχεδιάζονται και να εκτελούνται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
12. *Φέροντες οργανισμοί από μέταλλο ή σκυρόδεμα, ξυλότυποι και βαρέα προκατασκευασμένα στοιχεία*
- 12.1. Οι φέροντες οργανισμοί από μέταλλο ή σκυρόδεμα και τα στοιχεία τους, οι ξυλότυποι, τα προκατασκευασμένα στοιχεία ή τα προσωρινά στηρίγματα και οι αντιστηρίξεις πρέπει να συναρμολογούνται ή να αποσυναρμολογούνται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
- 12.2. Πρέπει να λαμβάνονται επαρκή προληπτικά μέτρα για την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που οφείλονται στο εύθραυστο ή στην προσωρινή αστάθεια ενός έργου.

(*) Το παρόν σημείο θα διευκρινιστεί στα πλαίσια της μελλοντικής οδηγίας που θα τροποποιεί την οδηγία 89/655/ΕΟΚ, προκειμένου ιδίως να συμπληρώσει το σημείο 3 του παραρτήματός της.

- 12.3. Οι ξυλότυποι, τα προσωρινά στηρίγματα και οι αντιστηρίξεις πρέπει να σχεδιάζονται, να υπολογίζονται, να εκτελούνται και να συντηρούνται έτσι ώστε να αντέχουν χωρίς κίνδυνο στις καταπονήσεις που μπορεί να τους επιβληθούν.
13. *Προσωρινά αναχώματα και κιβώτια κατασκευής υποβρυχίων εργασιών*
- 13.1. Όλα τα προσωρινά αναχώματα και τα κιβώτια πρέπει να:
- α) κατασκευάζονται σωστά, με κατάλληλα και στερεά υλικά επαρκούς αντοχής·
 - β) διαθέτουν επαρκή εξοπλισμό ώστε να μπορούν οι εργαζόμενοι να προστατευτούν σε περίπτωση απότομης εισροής ύδατος ή υλικών.
- 13.2. Η κατασκευή, η τοποθέτηση, η μετατροπή ή η αποσυναρμολόγηση ενός προσωρινού αναχώματος ή ενός κιβωτίου πρέπει να γίνονται υπό την επίβλεψη αρμοδίου προσώπου.
- 13.3. Όλα τα προσωρινά αναχώματα και τα κιβώτια πρέπει να επιθεωρούνται κατά τακτά διαστήματα από αρμόδιο πρόσωπο.
14. *Εργασίες στις στέγες*
- 14.1. Εφόσον είναι απαραίτητο, για την αποτροπή κινδύνου ή όταν το ύψος ή η κλίση υπερβαίνουν τις τιμές που καθορίζονται από τα κράτη μέλη, πρέπει να λαμβάνονται συλλογικά προληπτικά μέτρα προκειμένου να αποφευχθεί η πτώση των εργαζομένων, των εργαλείων ή άλλων αντικειμένων ή υλικών.
- 14.2. Όταν εργαζόμενοι πρέπει να εργαστούν επί ή πλησίον στέγης ή οποιασδήποτε άλλης επιφάνειας από εύθραυστο υλικό διά μέσου του οποίου κινδυνεύουν να πέσουν, πρέπει να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα έτσι ώστε να μην βαδίσουν από απροσεξία στην επιφάνεια των εύθραυστων υλικών ή να μην πέσουν.
-

ΟΔΗΓΙΑ 92/58/ΕΟΚ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας στην εργασία
(ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 118 Α,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾, που υποβλήθηκε μετά τη γνωμοδότηση της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας,

Σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο ⁽²⁾,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι το άρθρο 118 Α της συνθήκης προβλέπει ότι το Συμβούλιο θεσπίζει, με οδηγία, τις ελάχιστες προδιαγραφές με στόχο την προώθηση της καλύτερης, ιδίως του χώρου της εργασίας, για να προστατεύσει την ασφάλεια και την υγεία των εργαζομένων·

ότι, σύμφωνα με το ίδιο άρθρο, οι οδηγίες αυτές αποφεύγουν την επιβολή διοικητικών, οικονομικών και νομικών εξαναγκασμών οι οποίοι θα εμπόδιζαν τη δημιουργία και την ανάπτυξη μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων·

ότι η ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με το πρόγραμμα στον τομέα της ασφάλειας, της υγιεινής και της υγείας στον τόπο εργασίας ⁽⁴⁾, προβλέπει την αναθεώρηση και την επέκταση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 77/576/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 25ης Ιουλίου 1977 σχετικά με την προσέγγιση των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν τη σηματοδότηση ασφαλείας στον τόπο εργασίας ⁽⁵⁾·

ότι το Συμβούλιο στο ψήφισμά του της 21ης Δεκεμβρίου 1987 σχετικά με την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας ⁽⁶⁾, σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να του υποβάλει σύντομα πρόταση αναθεώρησης και επέκτασης της εν λόγω οδηγίας·

ότι, για λόγους ορθολογικότητας και σαφήνειας, η οδηγία 77/576/ΕΟΚ θα πρέπει να αντικατασταθεί από την παρούσα οδηγία·

ότι η παρούσα οδηγία είναι μια ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 12ης Ιουνίου 1989 σχετικά με την εφαρμογή μέτρων για την προώθηση της βελτίωσης της ασφάλειας και της υγείας των εργαζομένων κατά την εργασία ⁽⁷⁾, και ότι, λόγω του γεγονότος αυτού, οι διατάξεις της εν λόγω οδηγίας εφαρμόζονται πλήρως στον τομέα της σήμανσης ασφαλείας και υγείας στην εργασία με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία·

ότι οι υπάρχουσες κοινοτικές ρυθμίσεις αφορούν ουσιαστικά τις πινακίδες ασφαλείας και τη σήμανση επικινδύνων εμποδίων και χώρων και λόγω αυτού του γεγονότος περιορίζονται σε μικρό αριθμό τρόπων σήμανσης·

ότι ένας τέτοιος περιορισμός έχει ως συνέπεια ορισμένοι κίνδυνοι να μην αποτελούν αντικείμενο κατάλληλης σήμανσης· ότι, συνεπώς, θα πρέπει να εισαχθούν νέοι τρόποι σήμανσης προκειμένου οι εργοδότες και οι εργαζόμενοι να αναγνωρίζουν και να αποφεύγουν τους κινδύνους για την ασφάλεια και την υγεία στην εργασία·

ότι η ύπαρξη σήμανσης ασφαλείας ή/και υγείας απαιτείται όταν οι κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να μειωθούν επαρκώς με τα τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας·

ότι οι πολυάριθμες διαφορές που υφίστανται σήμερα στον τομέα της σήμανσης ασφαλείας ή/και υγείας μεταξύ των κρατών μελών συνιστούν παράγοντες ανασφάλειας που μπορούν να αυξηθούν λόγω της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς·

ότι η χρησιμοποίηση κατά την εργασία εναρμονισμένης σήμανσης, από τη φύση της, οδηγεί συνήθως σε ελαχιστοποίηση των κινδύνων που μπορεί να προκύψουν από τις γλωσσικές και πολιτιστικές διαφορές των εργαζομένων·

ότι η παρούσα οδηγία αποτελεί σημαντικό στοιχείο στο πλαίσιο της υλοποίησης της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 53 της 28. 2. 1991, σ. 46 και
ΕΕ αριθ. C 279 της 26. 10. 1991, σ. 13.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 240 της 16. 9. 1991, σ. 102 και
ΕΕ αριθ. C 150 της 15. 6. 1992.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 159 της 17. 6. 1991, σ. 9.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1988, σ. 3.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 229 της 7. 9. 1977, σ. 12. Οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 79/640/ΕΟΚ της Επιτροπής (ΕΕ αριθ. L 183 της 19. 7. 1979, σ. 11).

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. C 28 της 3. 2. 1989, σ. 1.

ότι, δυνάμει της αποφάσεως 74/325/ΕΟΚ ⁽⁸⁾, η Επιτροπή ζήτησε τη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής για την ασφάλεια, την υγιεινή και την προστασία της υγείας στους χώρους εργασίας, ενόψει της επεξεργασίας προτάσεων στον τομέα αυτό,

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 1.

⁽⁸⁾ ΕΕ αριθ. L 185 της 9. 7. 1974, σ. 15.

ΕΞΕΛΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

ΤΜΗΜΑ I

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 1

Αντικείμενο

1. Η παρούσα οδηγία, η οποία είναι η ενάτη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, ορίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές για τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία.
2. Η παρούσα οδηγία δεν αφορά τις κοινοτικές διατάξεις σχετικά με τη διάθεση στην αγορά επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων, προϊόντων ή/και εξοπλισμού, εκτός αν αυτές οι κοινοτικές διατάξεις κάνουν σαφή αναφορά σε αυτά.
3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται στη σήμανση που χρησιμοποιείται για τη ρύθμιση της οδικής, σιδηροδρομικής, ποτάμιας, θαλάσσιας και εναέριας κυκλοφορίας.
4. Οι διατάξεις της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ εφαρμόζονται πλήρως στο σύνολο του τομέα ο οποίος αναφέρεται στην παράγραφο 1, με την επιφύλαξη των πλέον δεσμευτικών ή/και ειδικών διατάξεων που περιέχονται στην παρούσα οδηγία.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Κατά την έννοια της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- α) σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας, κάθε σήμανση η οποία, αναφερόμενη σε ένα ορισμένο αντικείμενο, δραστηριότητα ή κατάσταση, παρέχει μια ένδειξη ή οδηγίες σχετικά με την ασφάλεια ή/και την υγεία κατά την εργασία, μέσω, ανάλογα με την περίπτωση, πινακίδας, χρώματος, φωτεινού ή ηχητικού σήματος, προφορικής ανακοίνωσης ή σήματος δια χειρονομιών·
- β) απαγορευτικό σήμα, κάθε σήμα που απαγορεύει κάποια συγκεκριμένη συμπεριφορά που μπορεί να προκαλέσει κίνδυνο·
- γ) προειδοποιητικό σήμα, κάθε σήμα που προειδοποιεί για έναν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο·
- δ) σήμα υποχρέωσης, κάθε σήμα που ορίζει μια συγκεκριμένη συμπεριφορά·
- ε) σήμα διάσωσης ή βοήθειας, κάθε σήμα που παρέχει ενδείξεις σχετικές με τις εξόδους κινδύνου ή τα μέσα βοήθειας ή διάσωσης·
- στ) ενδεικτικό σήμα, κάθε σήμα που παρέχει άλλες ενδείξεις πέραν εκείνων που προβλέπονται στα στοιχεία β) έως ε)·

- ζ) πινακίδα, κάθε σήμα το οποίο, με το συνδυασμό γεωμετρικού σχήματος, χρωμάτων και ενός συμβόλου ή εικονογράμματος, παρέχει μια συγκεκριμένη ένδειξη, η ορατότητα της οποίας εξασφαλίζεται από φωτισμό επαρκούς έντασης·
- η) πρόσθετη πινακίδα, κάθε πινακίδα που χρησιμοποιείται μαζί με μια από τις πινακίδες που αναφέρονται στο στοιχείο ζ) και η οποία παρέχει συμπληρωματικές ενδείξεις·
- θ) χρώμα ασφάλειας, κάθε χρώμα στο οποίο προσδίδεται μια συγκεκριμένη σημασία·
- ι) σύμβολο ή εικονοσύμβολο, κάθε εικόνα που περιγράφει μια κατάσταση ή συνιστά μια συγκεκριμένη συμπεριφορά και η οποία χρησιμοποιείται πάνω σε μια πινακίδα ή μια φωτεινή επιφάνεια·
- ια) φωτεινό σήμα, κάθε σήμα που εκπέμπεται από συσκευή αποτελούμενη από διαφανή ή διαφώτιστα υλικά, φωτιζόμενα από το εσωτερικό ή από πίσω, κατά τρόπο ώστε να εμφανίζεται, από μόνη της, ως φωτεινή επιφάνεια·
- ιβ) ηχητικό σήμα, κάθε κωδικό ηχητικό σήμα που εκπέμπεται από ειδική συσκευή χωρίς χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής·
- ιγ) προφορική ανακοίνωση, κάθε προκαθορισμένο προφορικό μήνυμα, με χρήση ανθρώπινης ή συνθετικής φωνής·
- ιδ) σήμα δια χειρονομιών, κίνηση ή/και θέση των βραχιόνων ή/και των χεριών σύμφωνα με κωδική μορφή για την καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς οι οποίοι ενέχουν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο για τους εργαζόμενους.

ΤΜΗΜΑ II

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΟΔΟΤΩΝ

Άρθρο 3

Γενικοί κανόνες

1. Ο εργοδότης πρέπει να προβλέπει ή να εξασφαλίζει την ύπαρξη σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία σύμφωνα με τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας, όταν οι υπαρκτοί ή πιθανοί κίνδυνοι δεν μπορούν να αποφευχθούν ή να μειωθούν επαρκώς με τα τεχνικά μέσα συλλογικής προστασίας ή με μέτρα, μεθόδους ή διαδικασίες οργάνωσης της εργασίας.

Ο εργοδότης λαμβάνει υπόψη κάθε εκτίμηση των κινδύνων που γίνεται σύμφωνα με το άρθρο 6 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

2. Η σήμανση που εφαρμόζεται στην οδική, σιδηροδρομική, ποτάμια, θαλάσσια και εναέρια κυκλοφορία πρέπει, με

την επιφύλαξη του παραρτήματος V, να χρησιμοποιείται, αν χρειάζεται, για την κυκλοφορία αυτή, στο εσωτερικό των επιχειρήσεων ή/και των εγκαταστάσεων.

Άρθρο 4

Σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται για πρώτη φορά

Η σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται κατά την εργασία για πρώτη φορά από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να πληροί, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται στα παραρτήματα I έως IX.

Άρθρο 5

Σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που ήδη χρησιμοποιείται

Η σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία που ήδη χρησιμοποιείται στην εργασία πριν από την ημερομηνία που προβλέπεται από το άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο, πρέπει να πληροί, με την επιφύλαξη του άρθρου 6, τις ελάχιστες προδιαγραφές που αναφέρονται στα παραρτήματα I έως IX, το αργότερο 18 μήνες μετά την ημερομηνία αυτή.

Άρθρο 6

Απαλλαγές

1. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν, λαμβανομένης υπόψη της φύσης των δραστηριοτήτων ή/και του μεγέθους των επιχειρήσεων, τις κατηγορίες επιχειρήσεων που μπορούν να αντικαταστήσουν εξ ολοκλήρου, εν μέρει ή προσωρινά τα φωτεινά ή/και ήχητικά σήματα που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία, με εναλλακτικά μέτρα που να εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας.
2. Τα κράτη μέλη μπορούν, κατόπιν διαβουλεύσεως με τους κοινωνικούς εταίρους, να παρεκκλίνουν από την εφαρμογή του παραρτήματος VIII σημείο 2 ή/και του παραρτήματος IX σημείο 3 προβλέποντας εναλλακτικά μέτρα που να εξασφαλίζουν το ίδιο επίπεδο προστασίας.
3. Τα κράτη μέλη συμβουλευούνται, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές, τις οργανώσεις εργοδοτών και εργαζομένων κατά τη θέση σε εφαρμογή της παραγράφου 1.

Άρθρο 7

Ενημέρωση και κατάρτιση των εργαζομένων

1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 10 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι ή/και οι εκπρόσωποί τους ενημερώνονται σχετικά με όλα τα μέτρα που πρόκειται να ληφθούν σε ό,τι αφορά τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται στην εργασία.

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 12 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, οι εργαζόμενοι οφείλουν να λάβουν κατάλληλη κατάρτιση, κυρίως με τη μορφή ακριβών οδηγιών, για ό,τι αφορά τη σήμανση ασφάλειας ή/και υγείας που χρησιμοποιείται κατά την εργασία.

Η κατάρτιση που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο αφορά ειδικότερα τη σημασία της σήμανσης, κυρίως όταν αυτή περιλαμβάνει τη χρήση λέξεων, και τις γενικές και ειδικές συμπεριφορές που πρέπει να υιοθετηθούν.

Άρθρο 8

Διαβούλευση και συμμετοχή των εργαζομένων

Η διαβούλευση και η συμμετοχή των εργαζομένων ή/και των εκπροσώπων τους πραγματοποιούνται, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ, για τα θέματα που καλύπτονται από την παρούσα οδηγία, περιλαμβανόμενων των παραρτημάτων I έως IX.

ΤΜΗΜΑ III

ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 9

Προσαρμογή των παραρτημάτων

Οι προσαρμογές καθαρά τεχνικής φύσης των παραρτημάτων I έως IX σε συνάρτηση με:

- την έκδοση οδηγιών στον τομέα της τεχνικής εναρμόνισης και τυποποίησης σχετικά με την μελέτη, την κατασκευή μέσων ή διατάξεων σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία

ή/και

- την τεχνική πρόοδο, την εξέλιξη των διεθνών κανόνων ή διεθνών προδιαγραφών ή γνώσεων στον τομέα της σήμανσης ασφάλειας ή/και υγείας κατά την εργασία,

αποφασίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 89/391/ΕΟΚ.

Άρθρο 10

1. Η οδηγία 77/576/ΕΟΚ καταργείται από την ημερομηνία που προβλέπεται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 πρώτο εδάφιο.

Ωστόσο, για την περίπτωση που αναφέρεται στο άρθρο 5, εξακολουθεί να ισχύει για μέγιστη περίοδο 18 μηνών μετά την ημερομηνία αυτή.

2. Οι αναφορές που γίνονται στην καταργούμενη οδηγία νοούνται ότι γίνονται στις αντίστοιχες διατάξεις της παρούσας οδηγίας.

*Άρθρο 11***Τελικές διατάξεις**

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο στις 24 Ιουνίου 1994.

Ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

2. Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομερείς διατάξεις της αναφοράς εκδίδονται από τα κράτη μέλη.

3. Τα κράτη μέλη κοινοποιούν στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων εσωτερικού δικαίου που έχουν ήδη θεσπίσει ή που θεσπίζουν στον τομέα που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

4. Τα κράτη μέλη υποβάλλουν στην Επιτροπή, ανά πενταετία, έκθεση σχετικά με την πρακτική εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας οδηγίας, αναφέροντας τις απόψεις των κοινωνικών εταίρων.

Η Επιτροπή ενημερώνει σχετικά το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Κοινωνική και Οικονομική Επιτροπή και τη συμβουλευτική επιτροπή για την ασφάλεια, την υγιεινή και την υγεία στους χώρους εργασίας.

5. Η Επιτροπή υποβάλλει περιοδικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή έκθεση για τη θέση σε εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, λαμβάνοντας υπόψη τις παραγράφους 1 έως 4.

Άρθρο 12

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

**ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ
ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ Ή/ΚΑΙ ΥΓΕΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ****1. Προκαταρκτικές παρατηρήσεις**

- 1.1. Όταν η σήμανση ασφαλείας ή/και υγείας απαιτείται δυνάμει του γενικού κανόνα του άρθρου 3 της οδηγίας, πρέπει να συμμορφώνεται προς τις ειδικές απαιτήσεις που περιέχονται στα παρατήματα II έως IX.
- 1.2. Το παρόν παράρτημα καθιερώνει τις εν λόγω απαιτήσεις, περιγράφει τις διάφορες χρήσεις των σημάνσεων ασφαλείας ή/και υγείας και απαριθμεί τους γενικούς κανόνες για την εναλλαξιμότητα και συμπληρωματικότητα των σημάνσεων αυτών.
- 1.3. Οι σημάνσεις ασφαλείας ή/και υγείας πρέπει να χρησιμοποιούνται μόνον για τη μετάδοση του μηνύματος ή της πληροφορίας που προσδιορίζεται στην οδηγία.

2. Τρόποι σήμανσης**2.1. Μόνιμη σήμανση**

- 2.1.1. Η σήμανση που σχετίζεται με απαγόρευση, προειδοποίηση και υποχρέωση καθώς και εκείνη που αφορά τον εντοπισμό και την αναγνώριση των μέσων διάσωσης ή βοήθειας, γίνεται με πινακίδες κατά τρόπο μόνιμο.

Η σήμανση που προορίζεται για τον εντοπισμό και την αναγνώριση των υλικών και των εξοπλισμών καταπολέμησης πυρκαγιάς γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με πινακίδες ή/και χρώμα ασφάλειας.

- 2.1.2. Η σήμανση στα δοχεία και στους σωλήνες γίνεται όπως προβλέπεται στο παράρτημα III.

- 2.1.3. Η σήμανση πιθανών κινδύνων κρούσεων σε αντικείμενα καθώς και πτώσεων ατόμων γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με χρώμα ασφάλειας ή με πινακίδες.

- 2.1.4. Η σήμανση των οδών κυκλοφορίας γίνεται κατά μόνιμο τρόπο με χρώμα ασφάλειας.

2.2. Περιστασιακή σήμανση

- 2.2.1. Η επισήμανση επικίνδυνων συμβάντων, η κλήση στόμων για μια συγκεκριμένη ενέργεια καθώς και η επείγουσα απομάκρυνση ατόμων, γίνονται κατά περιστασιακό τρόπο και λαμβάνοντας υπόψη την εναλλαξιμότητα και τη συμπληρωματικότητα που προβλέπονται στο σημείο 3, με φωτεινό σήμα, ηχητικό σήμα ή/και προφορική ανακοίνωση.

- 2.2.2. Η καθοδήγηση ατόμων που εκτελούν χειρισμούς οι οποίοι ενέχουν υπαρκτό ή πιθανό κίνδυνο γίνεται κατά τρόπο περιστασιακό με σήματα δια χειρονομιών ή/και προφορική ανακοίνωση.

3. Εναλλαξιμότητα και συμπληρωματικότητα των σημάνσεων

- 3.1. Επί ίσης αποτελεσματικότητας, η επιλογή είναι ελεύθερη μεταξύ:

- ενός χρώματος ασφάλειας ή μιας πινακίδας, για την επισήμανση πιθανών κινδύνων παραπατήματος, ή πτώσης σε διαφορετικό επίπεδο,
- των φωτεινών σημάτων, των ακουστικών σημάτων ή της προφορικής ανακοίνωσης,
- του σήματος δια χειρονομιών ή της προφορικής ανακοίνωσης.

- 3.2. Ορισμένοι τρόποι σήμανσης μπορούν να χρησιμοποιηθούν μαζί όπως:

- φωτεινό σήμα και ηχητικό σήμα,
- φωτεινό σήμα και προφορική ανακοίνωση,
- σήμα δια χειρονομιών και προφορική ανακοίνωση.

4. Οι ενδείξεις που αναφέρονται στον ακόλουθα πίνακα έχουν εφαρμογή σε κάθε σήμανση που περιλαμβάνει ένα χρώμα ασφάλειας.

Χρώμα	Σημασία ή σκοπός	Ενδείξεις και διευκρινίσεις
Κόκκινο	Απαγορευτικό σήμα	Επικίνδυνες συμπεριφορές
	Κίνδυνος — συναγερμός	Διακοπή, στάση, συστήματα επείγουσας διακοπής Εκκένωση
	Υλικό και εξοπλισμός καταπολέμησης πυρκαγιάς	Αναγνώριση και εντοπισμός
Κίτρινο ή πορτοκαλο-κίτρινο	Προειδοποιητικό σήμα	Προσοχή, προφυλακτικά μέτρα Έλεγχος
Μπλε	Σήμα υποχρέωσης	Συγκεκριμένη συμπεριφορά ή δράση — υποχρέωση να φέρεται ατομικός εξοπλισμός ασφάλειας
Πράσινο	Σήμα διάσωσης ή βοήθειας	Πόρτες, έξοδοι, οδοί, υλικά θέσεις, χώροι
	Κατάσταση ασφάλειας	Επιστροφή στην ομαλή κατάσταση

5. Η αποτελεσματικότητα μιας σήμανσης δεν πρέπει να μειώνεται με:
- 5.1. την παρουσία άλλης σήμανσης ή άλλης πηγής εκπομπής του ίδιου τύπου που επηρεάζει την ορατότητα ή την ακουστότητα, πράγμα που συνεπάγεται ιδιαίτερα ότι:
 - 5.1.1. πρέπει να αποφεύγεται η τοποθέτηση υπερβολικού αριθμού πινακίδων σε άμεση γειτνίαση μεταξύ τους·
 - 5.1.2. δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συγχρόνως δύο φωτεινά σήματα, τα οποία μπορούν να συγχέονται·
 - 5.1.3. δεν πρέπει να χρησιμοποιείται φωτεινό σήμα κοντά σε άλλη μη σαφώς διακρινόμενη φωτεινή πηγή·
 - 5.1.4. δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται συγχρόνως δύο ηχητικά σήματα·
 - 5.1.5. δεν πρέπει να χρησιμοποιείται ηχητικό σήμα αν στον περιβάλλοντα χώρο υπάρχει ιδιαίτερα δυνατός θόρυβος·
 - 5.2. τον κακό σχεδιασμό, τον ανεπαρκή αριθμό, την κακή θέση, την κακή κατάσταση ή κακή λειτουργία των μέσων ή συστημάτων σήμανσης.
6. Τα μέσα και τα συστήματα σήμανσης πρέπει, ανάλογα με την περίπτωση να καθαρίζονται, να συντηρούνται, να ελέγχονται και να επισκευάζονται τακτικά, να αντικαθίστανται αν είναι αναγκαίο, κατά τρόπο ώστε να διατηρούν τις εγγενείς τους ιδιότητες ή/και τα λειτουργικά χαρακτηριστικά τους.
7. Ο αριθμός και η θέση των μέσων ή των συστημάτων σήμανσης που πρέπει να εγκατασταθούν αποτελεί συνάρτηση της σημασίας των υπαρκτών ή πιθανών κινδύνων ή της ζώνης που πρέπει να καλυφθεί.
8. Για τις σήμανσεις που έχουν ανάγκη πηγής ενέργειας για να λειτουργήσουν πρέπει να εξασφαλίζεται επικουρική τροφοδοσία σε περίπτωση διακοπής της κανονικής τροφοδοσίας τους, εκτός εάν με τη διακοπή της εξαφανίζεται και ο κίνδυνος.
9. Ένα φωτεινό ή/και ηχητικό σήμα υποδεικνύει, με την ενεργοποίησή του, την έναρξη κάποιας επιζητούμενης ενέργειας· πρέπει να διαρκεί όσο η ενέργεια το απαιτεί.
- Τα φωτεινά ή ηχητικά σήματα πρέπει να τίθενται σε ετοιμότητα αμέσως μετά από κάθε χρησιμοποίηση.
10. Η καλή λειτουργία και πραγματική αποτελεσματικότητα των φωτεινών και ηχητικών σημάτων πρέπει να ελέγχεται πριν τεθούν σε λειτουργία και στη συνέχεια αρκετά συχνά.
11. Στην περίπτωση κατά την οποία οι εργαζόμενοι τούς οποίους αφορά η σήμανση έχουν περιορισμένες ακουστικές ή οπτικές ικανότητες ή δυνατότητες, περιλαμβανόμενης της περίπτωσης όπου τούτο οφείλεται στο γεγονός ότι φέρουν εξοπλισμό ατομικής προστασίας, θα πρέπει να ληφθούν τα κατάλληλα συμπληρωματικά μέτρα ή μέτρα υποκατάστασης.
12. Οι χώροι, αίθουσες ή περιβόλοι που χρησιμοποιούνται για να αποθηκεύονται οι επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα σε ικανές ποσότητες πρέπει να επισημαίνονται με κατάλληλη προειδοποιητική πινακίδα επιλεγόμενη μεταξύ των πινακίδων που απαριθμούνται στο παράρτημα II σημείο 3.2 ή να αναγνωρίζονται σύμφωνα με το παράρτημα III σημείο 1, εκτός εάν η επισήμανση με ετικέτα των διαφόρων συσκευασιών ή δοχείων επαρκεί προς τούτο.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΙΝΑΚΙΔΕΣ ΣΗΜΑΝΣΗΣ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

- 1.1. Η μορφή και τα χρώματα των πινακίδων ορίζονται στο σημείο 3, ανάλογα με το συγκεκριμένο σκοπό τους (απαγορευτικές πινακίδες, προειδοποιητικές πινακίδες, πινακίδες υποχρέωσης, διάσωσης ή βοήθειας και σχετικές με το υλικό ή τον εξοπλισμό καταπολέμησης της πυρκαγιάς).
- 1.2. Τα εικονοσύμβολα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο απλά και πρέπει να παραλείπονται οι άχρηστες, όσον αφορά την κατανόησή τους, λεπτομέρειες.
- 1.3. Τα εικονοσύμβολα που χρησιμοποιούνται μπορεί να ποικίλλουν ελαφρά ή να είναι αναλυτικότερα σε σχέση με τις παραστάσεις του σημείου 3, υπό τον όρο ότι η σημασία τους θα είναι ισοδύναμη και ότι δεν θα συσκοτίζεται από διαφορές ή προσαρμογές.
- 1.4. Οι πινακίδες κατασκευάζονται από υλικό με την καλύτερη δυνατή αντοχή σε κρούσεις, σε κακές καιρικές συνθήκες και σε δυσμενείς επιδράσεις του περιβάλλοντος.
- 1.5. Οι διαστάσεις καθώς και τα χρωματομετρικά και φωτομετρικά χαρακτηριστικά των πινακίδων πρέπει να εξασφαλίζουν την καλή ορατότητα και την κατανόησή τους.

2. Συνθήκες χρήσης

- 2.1. Οι πινακίδες τοποθετούνται καταρχήν σε κατάλληλο ύψος, και σε θέση ανάλογη με την οπτική γωνία, λαμβανόμενων υπόψη ενδεχόμενων εμποδίων, είτε στο σημείο εισόδου μιας ζώνης γενικού κινδύνου είτε σε άμεση γειτονία συγκεκριμένου κινδύνου ή επισημαινόμενου αντικείμενου και σε καλά φωτισμένο, εύκολα προσπελάσιμο και ορατό μέρος.

Με επιφύλαξη των διατάξεων που προβλέπονται από την οδηγία 89/654/ΕΟΚ, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται, σε περίπτωση κακών συνθηκών φυσικού φωτισμού, φωσφορίζοντα χρώματα, ανακλαστικά υλικά ή τεχνητός φωτισμός.

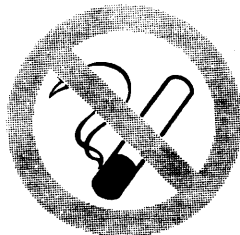
- 2.2. Η πινακίδα πρέπει να αφαιρείται όταν η κατάσταση που δικαιολογούσε την ύπαρξή της παύει να υφίσταται.

3. Πινακίδες που θα χρησιμοποιούνται

3.1. Απαγορευτικές πινακίδες

— Εγγενή χαρακτηριστικά:

- κυκλικό σχήμα,
- μαύρο εικονοσύμβολο σε λευκό φόντο, με κόκκινη (το κόκκινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 35 % της επιφάνειας της πινακίδας) περίμετρο και γραμμή (που κατεβαίνει από αριστερά προς τα δεξιά, καθόλο το μήκος του εικονογράμματος υπό γωνία 45°).

Απαγορεύεται το κάπνισμα

Απαγορεύεται η χρήση γυμνής φλόγας και το κάπνισμα

Απαγορεύεται η διέλευση πεζών

Απαγορεύεται η κατάσβεση
με νερό

Μη πόσιμο νερό

Απαγορεύεται η είσοδος στους
μη έχοντες ειδική άδεια

Απαγορεύεται στα οχήματα
διακίνησης φορτίων

Μην αγγίζετε

3.2. Προειδοποιητικές πινακίδες

— Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα τριγωνικό,
- μαύρο εικονοσύμβολο σε κίτρινο φόντο, μαύρο περίγραμμα (το κίτρινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Εύφλεκτες ύλες ή/και
υψηλή θερμοκρασία (1)

Εκρηκτικές ύλες

Τοξικές ύλες

Διαβρωτικές ύλες

Ραδιενεργά υλικά

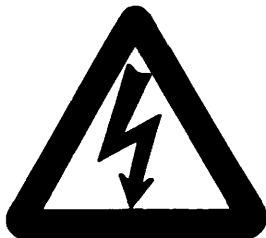

Αιωρούμενα φορτία

(1) Ελλείπει ειδικής πινακίδας για υψηλή θερμοκρασία.

Οχήματα διακίνησης φορτίων

Κίνδυνος ηλεκτροπληξίας

Γενικός κίνδυνος

Ακτινοβολία λέιζερ

Αναφλέξιμες ύλες

Μη ιοντίζουσες ακτινοβολίες

Ισχυρό μαγνητικό πεδίο

Κίνδυνος παραπατήματος

Κίνδυνος πτώσης

Βιολογικός κίνδυνος

Χαμηλή θερμοκρασία

Βλαβερές ή ερεθιστικές ύλες

3.3. Πινακίδες υποχρέωσης

— Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα κυκλικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε μπλε φόντο (το μπλε πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

(*) Εικονοσύμβολο που προβλέπεται από την οδηγία 90/679/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 1990 (έβδομη ειδική οδηγία) σχετικά με την προστασία των εργαζομένων από τους κινδύνους που συνδέονται με την έκθεση σε βιολογικούς παράγοντες κατά τη διάρκεια της εργασίας (έβδομη ειδική οδηγία κατά την έννοια του άρθρου 16 παράγραφος 1 της οδηγίας 89/361/ΕΟΚ) (ΕΕ αριθ. L 374 της 31. 12. 1990, σ. 1).

(**) Το φόντο της πινακίδας αυτής μπορεί, κατ' εξαίρεση, να είναι πορτοκαλί χρώματος εάν το χρώμα αυτό δικαιολογείται σε σχέση με άλλη υφιστάμενη πινακίδα οδικής κυκλοφορίας.

Υποχρεωτική προστασία
των ματιών

Υποχρεωτική προστασία
του κεφαλιού

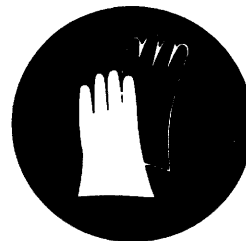
Υποχρεωτική προστασία
των αυτιών

Υποχρεωτική προστασία
των αναπνευστικών οδών

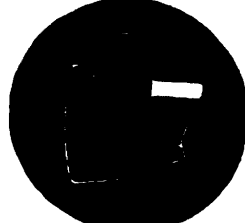
Υποχρεωτική προστασία
των ποδιών

Υποχρεωτική προστασία
των χεριών

Υποχρεωτική προστασία
του σώματος

Υποχρεωτική προστασία
του προσώπου

Υποχρεωτική ατομική
προστασία έναντι πτώσεων

Υποχρεωτική διάβαση για πεζούς

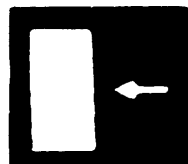
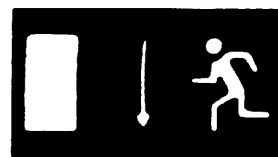
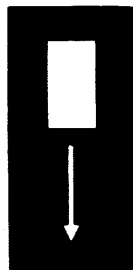
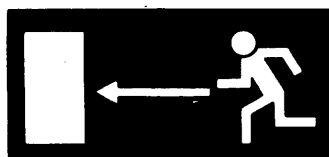

Γενική υποχρέωση
(συνοδευόμενη ενδεχομένως από πρόσθετη
πινακίδα)

3.4. Πινακίδες διάσωσης ή βοήθειας

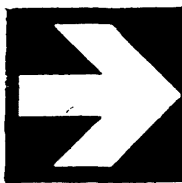
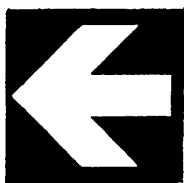
— Εγγενή χαρακτηριστικά:

- σχήμα ορθογώνιο ή τετραγωνικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε πράσινο φόντο (το πράσινο πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Οδός/Εξοδος κινδύνου

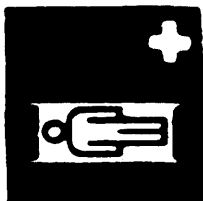

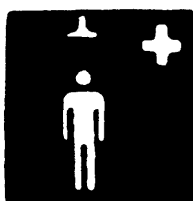
Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί
(ενδεικτικά σήματα επιπλέον των παρακάτω πινακίδων)

Πρώτες βοήθειες

Φορείο

Θάλαμος καταϊωνισμού ασφαλείας

Πλύση ματιών

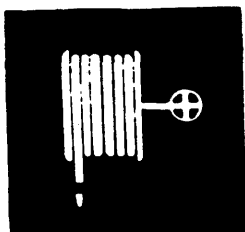

Τηλέφωνο για διάσωση και πρώτες βοήθειες

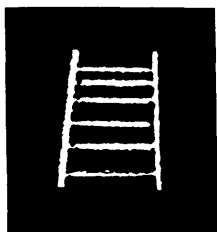
3.5. Πινακίδες που αφορούν το πυροσβεστικό υλικό ή εξοπλισμό

— Εγγενή χαρακτηριστικά:

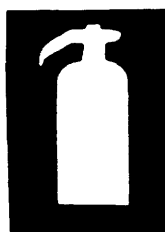
- σχήμα ορθογωνικό ή τετραγωνικό,
- λευκό εικονοσύμβολο σε κόκκινο φόντο (το κόκκινο χρώμα πρέπει να καλύπτει τουλάχιστον το 50 % της επιφάνειας της πινακίδας).

Πυροσβεστική μάνικα

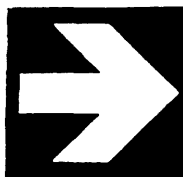
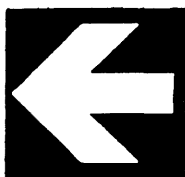
Σκάλα

Πυροσβεστήρας

Τηλέφωνο για την καταπολέμηση πυρκαγιών

Κατεύθυνση που πρέπει να ακολουθηθεί
(ενδεικτικά σήματα επιπλέον των παραπάνω πινακίδων)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ III

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΗ ΔΟΧΕΙΩΝ ΚΑΙ ΣΩΛΗΝΩΣΕΩΝ

1. Στα χρησιμοποιούμενα κατά την εργασία δοχεία που περιέχουν επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα, όπως αυτές ορίζονται στις οδηγίες 67/548/ΕΟΚ ⁽¹⁾ και 88/379/ΕΟΚ ⁽²⁾, καθώς και τα δοχεία που χρησιμοποιούνται για την αποθήκευση αυτών των επικίνδυνων ουσιών ή παρασκευασμάτων, καθώς και οι εμφανείς σωληνώσεις που περιέχουν ή μεταφέρουν τέτοιες επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα, πρέπει να φέρουν με ετικέτα (εικονοσύμβολο ή σύμβολο σε έγχρωμο φόντο) που προβλέπεται από τις εν λόγω οδηγίες.

Η πρώτη παράγραφος δεν εφαρμόζεται στα δοχεία που χρησιμοποιούνται κατά την εργασία για σύντομο χρονικό διάστημα ούτε στα δοχεία των οποίων το περιεχόμενο αλλάζει συχνά, υπό τον όρον ότι λαμβάνονται κατάλληλα εναλλακτικά μέτρα, ενημέρωσης ή/και κατάρτισης, που εγγυώνται το αυτό επίπεδο προστασίας.

Η ετικέτα που αναφέρεται στο πρώτο εδάφιο μπορεί:

- να αντικατασταθεί από τις προειδοποιητικές πινακίδες που προβλέπονται στο παράρτημα II, με το ίδιο εικονοσύμβολο ή σύμβολο,
 - να συμπληρωθεί με πρόσθετα στοιχεία όπως φερ' ειπείν το όνομα ή/και το χημικό τύπο της επικίνδυνης ουσίας ή παρασκευάσματος, καθώς και λεπτομέρειες για τον κίνδυνο,
 - για τη μεταφορά δοχείων στον τόπο εργασίας, να συμπληρωθεί ή να αντικατασταθεί από πινακίδες που ισχύουν σε κοινοτικό επίπεδο για τη μεταφορά επικινδύνων ουσιών ή παρασκευασμάτων.
2. Η σήμανση αυτή πρέπει να τοποθετείται υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
- στην (στις) ορατή(ές) πλευρά(ές),
 - με μορφή άκαμπτης πινακίδας, αυτοκόλλητου σήματος ή ζωγραφισμένης ένδειξης.
3. Τα εγγενή χαρακτηριστικά που προβλέπονται στο παράρτημα II σημείο 1.4 και οι συνθήκες χρήσης που προβλέπονται στο παράρτημα II σημείο 2 σχετικά με τις πινακίδες σήμανσης, εφαρμόζονται, αν χρειάζεται, στη σήμανση που προβλέπεται στο σημείο 1 του παρόντος παραρτήματος.
4. Οι ετικέτες που χρησιμοποιούνται στις σωληνώσεις πρέπει να τοποθετούνται, με την επιφύλαξη των σημείων 1, 2 και 3, εμφανώς και πλησίον των χώρων που παρουσιάζουν τον μεγαλύτερο κίνδυνο, όπως δικλείδες και σημεία σύνδεσης, με τρόπο δε αρκούντως επαναληπτικό.
5. Οι χώροι, αίθουσες ή περίβολοι που χρησιμοποιούνται για να αποθηκεύονται οι επικίνδυνες ουσίες ή παρασκευάσματα σε ικανές ποσότητες πρέπει να επισημαίνονται με κατάλληλη προειδοποιητική πινακίδα επιλεγόμενη μεταξύ των πινακίδων που απαριθμούνται στο παράρτημα II σημείο 3.2 ή να αναγνωρίζονται σύμφωνα με το παράρτημα III σημείο 1, εκτός εάν η επισήμανση με ετικέτα των διαφόρων συσκευασιών ή δοχείων επαρκεί προς τούτο λαμβάνοντας υπόψη το παράρτημα II σημείο 1.5 σχετικά με τις διαστάσεις.

Η αποθήκευση ορισμένων επικίνδυνων ουσιών ή παρασκευασμάτων μπορεί να επισημαίνεται με την προειδοποιητική πινακίδα «γενικός κίνδυνος».

Οι πινακίδες ή οι ετικέτες που αναφέρονται ανωτέρω πρέπει να τοποθετούνται, αναλόγως της περιπτώσεως, κοντά στο χώρο αποθήκευσης ή στην θύρα πρόσβασης στην αποθήκη.

(¹) ΕΕ αριθ. 196 της 16. 8. 1967, σ. 1.

(²) ΕΕ αριθ. L 187 της 16. 7. 1988, σ. 14.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IV**ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟ ΤΟΥ
ΠΥΡΟΣΒΕΣΤΙΚΟΥ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥ****1. Προκαταρκτική παρατήρηση.**

Το παρόν παράρτημα εφαρμόζεται στα υλικά που προορίζονται αποκλειστικά για την καταπολέμηση πυρκαγιάς.

2. Ο πυροσβεστικός εξοπλισμός πρέπει να αναγνωρίζεται μέσω χρωματισμού του εξοπλισμού και μέσω πινακίδας εντοπισμού ή/και χρωματισμού των θέσεων στις οποίες βρίσκεται ή της πρόσβασης στις θέσεις αυτές.
3. Το χρώμα αναγνώρισης αυτών των υλικών και του εξοπλισμού είναι το κόκκινο.
Η κόκκινη επιφάνεια πρέπει να είναι επαρκής ώστε να επιτρέπει εύκολη αναγνώριση.
4. Οι πινακίδες που προβλέπονται στο σημείο 3.5 του παραρτήματος II πρέπει να χρησιμοποιούνται ανάλογα με τις θέσεις των εξοπλισμών αυτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ V

**ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗ ΣΗΜΑΝΣΗ ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΚΙΝΔΥΝΩΝ ΣΗΜΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΣΗΜΑΝΣΗ ΤΩΝ ΟΔΩΝ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑΣ****1. Σήμανση εμπόδιων και επικίνδυνων σημείων**

- 1.1. Η σήμανση των κινδύνων για πρόσκρουση σε εμπόδια, πτώσεων αντικειμένων καθώς και ατόμων, πραγματοποιείται στο εσωτερικό των κτιριακών χώρων της επιχείρησης όπου ο εργαζόμενος έχει πρόσβαση στο πλαίσιο της εργασίας του, με τη βοήθεια κίτρινου χρώματος εναλλασσόμενου με μαύρο ή κόκκινου εναλλασσόμενου με άσπρο.
- 1.2. Οι διαστάσεις της σήμανσης αυτής πρέπει να λαβαίνουν υπόψη τις διαστάσεις του επισημαινόμενου εμποδίου ή επικίνδυνου σημείου.
- 1.3. Οι κίτρινες και μαύρες ή κόκκινες λωρίδες πρέπει να έχουν κλίση περίπου 45° και να έχουν διαστάσεις περίπου ίσες μεταξύ τους.
- 1.4. Παράδειγμα:

2. Οριζόντια σήμανση των οδών κυκλοφορίας

- 2.1. Όταν, για την προστασία των εργαζομένων, απαιτείται η χρησιμοποίηση κι ο εξοπλισμός των χώρων, οι οδοί που προορίζονται ειδικά για την κυκλοφορία οχημάτων πρέπει να επισημαίνονται από τις δύο πλευρές τους με συνεχή λωρίδα ιδιαίτερα ορατού χρώματος, κατά προτίμηση άσπρου ή κίτρινου, λαμβανόμενου υπόψη του χρώματος τουαπέδου.
- 2.2. Η τοποθέτηση των λωρίδων πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις απαραίτητες αποστάσεις ασφαλείας μεταξύ οχημάτων που ενδεχομένως κυκλοφορούν και κάθε αντικειμένου που μπορεί να βρίσκεται είτε κοντά είτε ανάμεσα στους πεζούς και τα οχήματα.
- 2.3. Οι μόνιμες οδοί που βρίσκονται εκτός των οικοδομημένων ζωνών πρέπει επίσης να επισημαίνονται εφόσον χρειάζεται, εκτός εάν είναι εφοδιασμένες με κατάλληλα περιφράγματα ή πλακοστρώσεις.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VI

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΦΩΤΕΙΝΑ ΣΗΜΑΤΑ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

- 1.1. Το φως που εκπέμπεται από ένα σήμα πρέπει να δημιουργεί κατάλληλη φωτεινή αντίθεση στο περιβάλλον του, ανάλογα με τις συνθήκες χρησιμοποίησης που προβλέπονται, χωρίς να προκαλεί θάμπωμα λόγω υπερβολής ή κακή ορατότητα λόγω ανεπαρκείας.
- 1.2. Η φωτεινή επιφάνεια που εκπέμπει ένα σήμα μπορεί να είναι ενιαίου χρώματος ή να περιέχει ένα εικονοσύμβολο σε καθορισμένο φόντο.
- 1.3. Το ενιαίο χρώμα πρέπει να είναι σύμφωνο με τον πίνακα σημασίας των χρωμάτων που αναφέρονται στο παράρτημα I σημείο 4.
- 1.4. Όταν το σήμα περιλαμβάνει εικονοσύμβολο, αυτό το τελευταίο θα πρέπει, κατ' αναλογία, να είναι σύμφωνο με τους κανόνες που το αφορούν, όπως αυτοί προβλέπονται στο παράρτημα II.

2. Ειδικοί κανόνες χρήσης

- 2.1. Αν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει συνεχές και διακεκομμένο σήμα, το διακεκομμένο σήμα θα χρησιμοποιηθεί για να υποδεικνύει, σε σχέση με το συνεχές, ένα υψηλότερο επίπεδο κινδύνου ή μια αυξημένη ανάγκη επέμβασης ή ζητούμενης ή επιβαλλόμενης δράσης.

Η διάρκεια κάθε λάμψης και η συχνότητα των λάμψεων ενός διακεκομμένου φωτεινού σήματος πρέπει να μελετηθούν κατά τρόπο ώστε:

- να εξασφαλίζουν καλή κατανόηση του μηνύματος και
- να αποφεύγεται κάθε σύγχυση, είτε μεταξύ διαφόρων φωτεινών σημάτων είτε με ένα συνεχές φωτεινό σήμα.

- 2.2. Αν ένα διακεκομμένο φωτεινό σήμα χρησιμοποιείται αντί ή ως συμπλήρωμα ηχητικού σήματος, πρέπει ο κώδικας του σήματος να είναι ταυτόσημος.
- 2.3. Ένα σύστημα εκπομπής φωτεινού σήματος χρησιμοποιούμενου σε περίπτωση σοβαρού κινδύνου πρέπει να επιτηρείται ειδικά ή να διαθέτει βοηθητικό λαμπτήρα.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VII

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΗΧΗΤΙΚΑ ΣΗΜΑΤΑ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

1.1. Ένα ηχητικό σήμα πρέπει:

- α) να έχει ηχητικό επίπεδο σαφώς ανώτερο των διάχυτων θορύβων του περιβάλλοντος, κατά τρόπο ώστε να είναι ακουστό χωρίς να είναι υπερβολικό ή οδυνηρό·
- β) να αναγνωρίζεται εύκολα, λαμβάνοντας υπόψη κυρίως τη διάρκεια των παλμών, το διαχωρισμό μεταξύ παλμών και ομάδων παλμών και να διακρίνεται σαφώς αφενός από ένα άλλο ηχητικό σήμα, και αφετέρου από τους διάχυτους θορύβους του περιβάλλοντος.

- 1.2. Εάν ένα σύστημα μπορεί να εκπέμπει ηχητικό σήμα σε κυμαινόμενη και σταθερή συχνότητα, θα χρησιμοποιείται η κυμαινόμενη συχνότητα για να υποδεικνύει, εν σχέσει προς την σταθερή, υψηλότερο κίνδυνο ή επείγουσα ανάγκη επέμβασης ή ζητούμενης ή επιβαλλόμενης ενέργειας.

2. Κώδικες που χρησιμοποιούνται

Ο ήχος σήματος εκκένωσης πρέπει να είναι συνεχής.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ VIII

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

1. Εγγενή χαρακτηριστικά

- 1.1. Η προφορική ανακοίνωση πραγματοποιείται μεταξύ ενός ομιλητή ή πομπού και ενός ή περισσότερων ακροατών, με τη μορφή σύντομων κειμένων, ομάδων λέξεων ή/και μεμονωμένων λέξεων, ενδεχόμενα κωδικοποιημένων.
- 1.2. Τα προφορικά μηνύματα είναι όσο το δυνατόν σύντομα, απλά και σαφή· η προφορική ικανότητα του ομιλητή και οι ακουστικές δυνατότητες του ή των ακροατών πρέπει να είναι επαρκείς για την εξασφάλιση μιας ασφαλούς προφορικής ανακοίνωσης.
- 1.3. Η προφορική ανακοίνωση είναι άμεση (χρησιμοποίηση της ανθρώπινης φωνής) ή έμμεση (ανθρώπινη ή συνθετική φωνή, εκπεμπόμενη από ειδικό μέσον).

2. Ειδικοί κανόνες χρήσης

- 2.1. Τα άτομα στα οποία απευθύνεται το σήμα θα πρέπει να γνωρίζουν καλά τη χρησιμοποιούμενη γλώσσα, ώστε να μπορέσουν να προφέρουν και να κατανοήσουν ορθά το προφορικό μήνυμα και να υιοθετήσουν σύμφωνα με το μήνυμα, μια κατάλληλη συμπεριφορά, στον τομέα της ασφάλειας ή/και της υγείας.
- 2.2. Αν η προφορική ανακοίνωση χρησιμοποιείται στη θέση ή ως συμπλήρωμα σημάτων με χειρονομίες, πρέπει να χρησιμοποιηθούν λέξεις-κωδικοί όπως π.χ.:

— έναρξη:	για την ένδειξη της ανάληψης της ευθύνης καθοδήγησης,
— στοπ:	για τη διακοπή ή περάτωση μιας κίνησης,
— τέλος:	για την οριστική διακοπή των ενεργειών,
— βίρα:	για να ανυψωθεί ένα φορτίο,
— μάλινα:	για να κατεβεί ένα φορτίο,
— προχώρηση:	} η έννοια αυτών των κινήσεων πρέπει, κατά περίπτωση, να είναι συντονισμένη με τους αντίστοιχους κώδικες χειρονομιών,
οπισθοχώρηση:	
δεξιά:	
αριστερά:	
— κίνδυνος:	για να απαιτηθεί μια επείγουσα διακοπή ή στάση,
— γρήγορα:	για την επιτάχυνση κίνησης για λόγους ασφαλείας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ IX

ΕΛΑΧΙΣΤΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΣΗΜΑΤΑ ΜΕ ΧΕΙΡΟΝΟΜΙΕΣ

1. Χαρακτηριστικά

Ένα σήμα με χειρονομίες πρέπει να είναι ακριβές, απλό, ευρύ, να γίνεται εύκολα και να κατανοείται εύκολα και να είναι σαφώς διακεκριμένο από άλλο σήμα με χειρονομίες.

Η χρησιμοποίηση συγχρόνως των δύο βραχιόνων πρέπει να γίνεται κατά τρόπο συμμετρικό και για ένα μόνο σήμα.

Οι χρησιμοποιούμενες χειρονομίες μπορούν, στο πλαίσιο των προαναφερθέντων χαρακτηριστικών, να ποικίλλουν ελαφρά ή να είναι αναλυτικότερες από τις παρουσιάσεις που αναφέρονται στο σημείο 3, με τον όρο ότι η σημασία τους και η κατανόησή τους θα είναι τουλάχιστον ισοδύναμες.

2. Ειδικοί κανόνες χρήσης

- 2.1. Το άτομο που δίνει τα σήματα, που καλείται σηματορός, παρέχει τις οδηγίες χειρισμών με τη βοήθεια σημάτων με χειρονομίες στόν παραλήπτη του σήματος, που καλείται χειριστής.
- 2.2. Ο σηματορός πρέπει να μπορεί να ακολουθεί με τα μότια το σύνολο των εκτελούμενων κινήσεων, χωρίς να διατρέχει κίνδυνο από αυτές.
- 2.3. Ο σηματορός πρέπει να ασχολείται αποκλειστικά με την καθοδήγηση των χειρισμών και με την ασφάλεια των εργαζομένων που βρίσκονται πλησίον.
- 2.4. Αν οι προϋποθέσεις που ορίζονται στο σημείο 2.2 δεν πληρούνται, θα πρέπει να προβλεφθούν ένας ή περισσότεροι πρόσθετοι σηματοροί.
- 2.5. Ο χειριστής θα πρέπει να διακόπτει τον εκτελούμενο χειρισμό για να ζητήσει νέες οδηγίες, όταν δεν μπορεί να εκτελέσει τις λαμβανόμενες εντολές με τις αναγκαίες εγγυήσεις ασφάλειας.

2.6. Εξαρτήματα της σήμανσης με χειρονομίες:

Ο σηματορός πρέπει να είναι εύκολα αναγνωρίσιμος από το χειριστή.

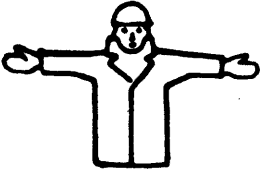
Ο σηματορός θα φέρει ένα ή περισσότερα κατάλληλα στοιχεία αναγνώρισης: π. χ. σακκάκι, κράνος, περιχειρίδες, περιβραχιόνια, ρακέτες.

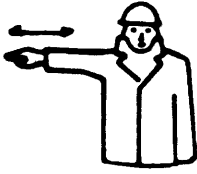
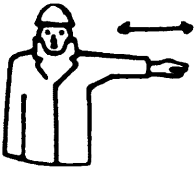
Τα στοιχεία αναγνώρισης θα φέρουν έντονο και κατά προτίμηση ενιαίο χρώμα, αποκλειστικά χρησιμοποιούμενο από τον σηματορό.

3. Χρησιμοποιητέες κωδικοποιημένες χειρονομίες

Προκαταρκτική σημείωση:

Το σύνολο των κωδικοποιημένων χειρονομιών που αναφέρονται παρακάτω δεν αποκλείουν τη χρήση άλλων κωδικών, ιδιαίτερα σε ορισμένους τομείς δραστηριότητας, που εφαρμόζονται σε κοινοτικό επίπεδο και αφορούν τις ίδιες κινήσεις.

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
A. Γενικές χειρονομίες		
ΕΝΑΡΞΗ Προσοχή Ανάληψη καθοδήγησης	Οι δύο βραχίονες βρίσκονται σε έκταση και οι παλάμες είναι εστραμμένες προς τα εμπρός	
ΣΤΟΠ Διακοπή Τέλος της κίνησης	Ο δεξιός βραχίονας τεντωμένος προς τα άνω, η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς τα εμπρός	
ΤΕΛΟΣ των ενεργειών	Τα δύο χέρια είναι ενωμένα στο ύψος του στήθους	
B. Κατακόρυφες κινήσεις		
ΑΝΥΨΩΣΗ	Ο δεξιός βραχίονας είναι τεντωμένος προς τα άνω και η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς τα εμπρός διαγράφει αργά ένα κύκλο	
ΚΑΘΟΔΟΣ	Ο δεξιός βραχίονας τεντωμένος προς τα κάτω και η δεξιά παλάμη εστραμμένη προς το εσωτερικό διαγράφει αργά έναν κύκλο	
ΚΑΘΕΤΗ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση	

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
Γ. Οριζόντιες κινήσεις		
ΠΡΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δύο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες εστραμμένες προς το εσωτερικό, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές προς το σώμα	
ΟΠΙΣΘΟΧΩΡΗΣΕ	Με τους δύο βραχίονες διπλωμένους και τις παλάμες εστραμμένες προς τα έξω, το πρόσθιο μέρος των βραχιόνων εκτελεί κινήσεις αργές απομακρυνόμενες από το σώμα	
ΔΕΞΙΑ ως προς τον σηματοωρό	Με το δεξιό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως, η παλάμη του δεξιού χεριού βλέπει προς τα κάτω και εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή	
ΑΡΙΣΤΕΡΑ ως προς τον σηματοωρό	Με τον αριστερό βραχίονα τεντωμένο περίπου οριζοντίως και την παλάμη του αριστερού χεριού εστραμμένη προς τα κάτω εκτελούνται μικρές αργές κινήσεις κατά τη διεύθυνση αυτή	
ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΑΠΟΣΤΑΣΗ	Με τα χέρια καθορίζεται η απόσταση	

Σημασία	Περιγραφή	Εικόνα
Δ. Κίνδυνος		
ΚΙΝΔΥΝΟΣ επείγουσα διακοπή ή στάση	Οι δύο βραχίονες είναι τεντωμένοι προς τα άνω και οι παλάμες εστραμμένες προς τα εμπρός	
ΤΑΧΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗ	Οι κωδικοποιημένες χειρονομίες που καθοδηγούν τις κινήσεις εκτελούνται με ταχύτητα	
ΒΡΑΔΕΙΑ ΚΙΝΗΣΗ	Οι κωδικοποιημένες χειρονομίες που καθοδηγούν τις κινήσεις εκτελούνται με μεγάλη βραδύτητα	

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

περί της οργάνωσης του ευρωπαϊκού έτους των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (1993)

(92/440/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι η διαρκής βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και απασχόλησης καθώς και η αρμονική ανάπτυξη των οικονομιών αποτελούν στόχους της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας·

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εξέδωσε τα ψηφίσματα της 18ης Φεβρουαρίου 1982 περί της θέσεως και των προβλημάτων των ηλικιωμένων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ⁽⁴⁾, της 10ης Μαρτίου 1986 για την παροχή βοήθειας προς ηλικιωμένους ⁽⁵⁾ και της 14ης Μαΐου 1986 σχετικά με κοινοτική δράση για τη βελτίωση της θέσης των ηλικιωμένων ⁽⁶⁾·

ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο εν λόγω ψήφισμα της 14ης Μαΐου 1986, ζήτησε την ανακήρυξη ευρωπαϊκού έτους ηλικιωμένων·

ότι το Συμβούλιο εξέδωσε στις 26 Νοεμβρίου 1990 την απόφαση 91/49/ΕΟΚ σχετικά με κοινοτικές δράσεις υπέρ των ηλικιωμένων ⁽⁷⁾, κηρύσσοντας το έτος 1993 ως «ευρωπαϊκό έτος των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών»·

ότι οι σημερινές δημογραφικές εξελίξεις δείχνουν σημαντική αύξηση του αριθμού των ηλικιωμένων και ότι αυτές οι εξελίξεις θα έχουν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές συνέπειες, ιδίως για την αγορά εργασίας, την κοινωνική ασφάλιση και τον κοινωνικό προϋπολογισμό·

ότι οι ανταλλαγές πληροφοριών και η μεταβίβαση εμπειριών, όπως και η συνεννόηση και οι διαβουλεύσεις σχετικά με τα

μέτρα που αφορούν τους ηλικιωμένους, ανάμεσα στην Επιτροπή, τα κράτη μέλη και τους εκπροσώπους των ηλικιωμένων, αποτελούν σημαντικό στοιχείο ανάπτυξης της αλληλεγγύης μέσα στην κοινότητα·

ότι οι δράσεις που πρέπει να πραγματοποιηθούν στο κοινοτικό επίπεδο αποσκοπούν στο να κάνουν γνωστές και να συμπληρώσουν τις δράσεις κάθε μορφής που πραγματοποιούνται στα κράτη μέλη σε διάφορα επίπεδα·

ότι, για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης, κρίνεται αναγκαίο ποσό 6,9 εκατομμυρίων Ecu· ότι, για το δημοσιονομικό έτος 1992, στα πλαίσια των σημερινών χρηματοοικονομικών προοπτικών, το ποσό που κρίνεται αναγκαίο ανέρχεται σε 4,339 εκατομμύρια Ecu·

ότι τα ποσά που θα δεσμευθούν για τη χρηματοδότηση της παρούσας απόφασης κατά την περίοδο που θα ακολουθήσει το δημοσιονομικό έτος 1992, θα πρέπει να εγγραφούν στο ισχύον κοινοτικό δημοσιονομικό πλαίσιο·

ότι η συνθήκη δεν προβλέπει, για τη θέσπιση της εν λόγω απόφασης, άλλες εξουσίες εκτός από τις εξουσίες του άρθρου 235,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ:

*Άρθρο 1***Στόχοι — Δράσεις — Συντονισμένες δράσεις**

1. Στόχοι του ευρωπαϊκού έτους των ηλικιωμένων και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών (1993), καλουμένου στο εξής «ευρωπαϊκού έτους», είναι:

- α) η προβολή της κοινωνικής διάστασης της Κοινότητας·
- β) η ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου όσον αφορά την κατάσταση των ηλικιωμένων, μπροστά στα προβλήματα που θέτει η σημερινή και η μελλοντική δημογραφική εξέλιξη και μπροστά στις συνέπειες που θα έχει η γήρανση του πληθυσμού σ' όλες τις κοινοτικές πολιτικές·
- γ) η προώθηση του προβληματισμού και της συζήτησης σχετικά με τις μορφές αλλαγών που θα χρειαστεί να γίνουν για να αντιμετωπισθεί η κατάσταση αυτή και εξαιτίας αυτής της εξέλιξης·
- δ) η προώθηση της αρχής της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών·
- ε) η πληρέστερη συμμετοχή των ηλικιωμένων ατόμων στη διαδικασία της κοινοτικής ολοκλήρωσης·

(1) ΕΕ αριθ. C 25 της 1. 2. 1992, σ. 5.

(2) ΕΕ αριθ. C 176 της 13. 7. 1992.

(3) ΕΕ αριθ. C 169 της 6. 7. 1992, σ. 49.

(4) ΕΕ αριθ. C 66 της 15. 3. 1982, σ. 71.

(5) ΕΕ αριθ. C 88 της 14. 4. 1986, σ. 17.

(6) ΕΕ αριθ. C 148 της 16. 6. 1986, σ. 61.

(7) ΕΕ αριθ. L 28 της 2. 2. 1991, σ. 29.

2. Προβλέπονται οι ακόλουθες δράσεις για το ευρωπαϊκό έτος:

α) *Δράσεις χωρίς δημοσιονομικές επιπτώσεις στον κοινοτικό προϋπολογισμό*

Δράσεις σε εθελοντική βάση, που θα αναληφθούν από δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς:

- χρησιμοποίηση, κατά τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης και τις διάφορες εκδηλώσεις, του κοινού λογοτύπου και της χαρακτηριστικής φράσης του ευρωπαϊκού έτους,
- παροχή πληροφοριών στα μέσα ενημέρωσης σχετικά με το ευρωπαϊκό έτος.

β) *Δράσεις συγχρηματοδοτούμενες από τον κοινοτικό προϋπολογισμό*

i) Κοινές διασκέψεις με τα κράτη μέλη για την εφαρμογή των στόχων του ευρωπαϊκού έτους

Είναι δυνατόν να χορηγηθεί χρηματοδοτική ενίσχυση έως το 30 % του κόστους των ενεργειών αυτών.

ii) Δράσεις πληροφόρησης και ανταλλαγής μεταξύ οργανισμών των διαφόρων κρατών μελών, με σκοπό:

- α) να προωθηθεί η ικανότητα των ηλικιωμένων να ζούν αυτόνομοι·
- β) να αντιμετωπισθούν καλύτερα τα προβλήματα υγείας των ηλικιωμένων·
- γ) να επισημανθεί η θετική συμβολή των ηλικιωμένων και η αλληλεγγύη των γενεών·
- δ) να προωθηθεί η ενεργός συμμετοχή των ηλικιωμένων στην κοινωνία·
- ε) να αναπτυχθεί ο διάλογος και η αμοιβαία κατανόηση εντός της Κοινότητας, ώστε να αντιμετωπισθεί καλύτερα η πρόκληση του γήρατος.

Είναι δυνατόν να χορηγηθεί χρηματοδοτική ενίσχυση έως το 60 % του κόστους των ενεργειών αυτών.

iii) Δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης σε εθνικό επίπεδο

Δράσεις, που εγγράφονται στους στόχους του ευρωπαϊκού έτους, επί θεμάτων που θα καθοριστούν από το κράτος μέλος και την Επιτροπή, σε συνεννόηση με την επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα που αναφέρεται στο άρθρο 5, στις οποίες συμπεριλαμβάνονται:

- βραβεία και διαγωνισμοί σε εθνικό επίπεδο,
- εκστρατείες ενημέρωσης και διαφήμισης σε εθνικό επίπεδο,
- δημοσίευση των πληροφοριών σε εθνικό επίπεδο,

— οργάνωση εκδηλώσεων σε εθνικό επίπεδο.

Είναι δυνατόν να χορηγηθεί χρηματοδοτική ενίσχυση έως το 30 % του κόστους των ενεργειών αυτών.

iv) Διοργάνωση σε κοινοτικό επίπεδο, της διάσκεψης με την οποία θα αρχίσει και της διάσκεψης με την οποία θα τελειώσει το ευρωπαϊκό έτος

Οργάνωση άλλων εκδηλώσεων σε κοινοτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της προοδευτικής μετάβασης από την ενεργό ζωή στη σύνταξη, με βάση ιδίως την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την εφαρμογή της σύστασης 82/857/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Δεκεμβρίου 1982 σχετικά με τις αρχές μιας κοινοτικής πολιτικής όσον αφορά την ηλικία συνταξιοδότησης ⁽¹⁾.

γ) *Δράσεις που χρηματοδοτούνται εξ ολοκλήρου από τον κοινοτικό προϋπολογισμό*

i) Βραβεία και διαγωνισμοί σε κοινοτικό επίπεδο

Θα απονεμηθούν βραβεία κατόπιν διαγωνισμών, επί θεμάτων που θα καθοριστούν από την Επιτροπή, σε συνεννόηση με την ανωτέρω επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα.

ii) Εκστρατείες ενημέρωσης και διαφήμισης σε κοινοτικό επίπεδο

Στα μέσα ενημέρωσης όλων των κρατών μελών.

iii) Δημοσίευση πληροφοριών σε κοινοτικό επίπεδο, συμπεριλαμβανομένης της σύνταξης εκθέσεων επί των ακόλουθων θεμάτων:

- α) οικονομική και κοινωνική πολιτική και ηλικιωμένοι·
- β) κοινωνική ένταξη των ηλικιωμένων στην Ευρώπη·
- γ) η έρευνα «Ευρωβαρόμετρο» σχετικά με τους ηλικιωμένους·
- δ) το κοινωνικό πορτραίτο του Ευρωπαίου της τρίτης ηλικίας·
- ε) «Κοινωνική Ευρώπη» (ειδικό τεύχος σχετικά με τους ηλικιωμένους).

iv) Δίκτυο πειραματικών σχεδίων δημόσιων ή/και ιδιωτικών οργανισμών που θα ενθαρρύνουν νέες προσεγγίσεις αφενός όσον αφορά τη χρησιμοποίηση του δυναμικού των ηλικιωμένων και αφετέρου όσον αφορά την προώθηση της συμβολής του και την ανάληψη της ευθύνης των εξαρτημένων ηλικιωμένων.

3. Για το ευρωπαϊκό έτος, θα αναληφθούν συντονισμένες δράσεις από την Κοινότητα, τα κράτη μέλη, συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των περιφερειακών και τοπικών αρχών, τους κοινωνικούς εταίρους και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που αντιπροσωπεύουν τους ηλικιωμένους ή μεριμνούν γι' αυτούς.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 357 της 18. 12. 1982, σ. 27.

*Άρθρο 2***Εθνική συντονιστική επιτροπή**

1. Κάθε κράτος μέλος φροντίζει να συσταθεί μια εθνική συντονιστική επιτροπή για τη συμμετοχή του κράτους μέλους —συμπεριλαμβανομένων, ενδεχομένως, των περιφερειακών και τοπικών αρχών— στο ευρωπαϊκό έτος.

2. Η εθνική επιτροπή θα φροντίσει να είναι αντιπροσωπευτική του συνόλου των συμφερόντων των ηλικιωμένων, και ιδίως των κοινωνικών εταίρων και των κυριότερων μη κυβερνητικών οργανώσεων που αντιπροσωπεύουν τους ηλικιωμένους ή μεριμνούν γι'αυτούς.

Άρθρο 3

Δράσεις χωρίς δημοσιονομικές επιπτώσεις για τον κοινοτικό προϋπολογισμό ή που συγχρηματοδοτούνται από τον κοινοτικό προϋπολογισμό

Η απόφαση για τις δράσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχεία α) και β) λαμβάνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που ορίζεται 5 παράγραφος 2.

*Άρθρο 4***Χρηματοδότηση**

1. Το ποσό της κοινοτικής χρηματοδότησης που κρίνεται αναγκαίο για την εφαρμογή της παρούσας απόφασης ανέρχεται σε 6,9 εκατομμύρια Ecu, εκ των οποίων 4,339 εκατομμύρια Ecu για το δημοσιονομικό έτος 1992 στα πλαίσια των εν ισχύ δημοσιονομικών προοπτικών.

Για τη μεταγενέστερη περίοδο εφαρμογής της παρούσας απόφασης, το ποσό αυτό θα πρέπει να εγγραφεί στο ισχύον δημοσιονομικό πλαίσιο της Κοινότητας.

2. Η αρμόδια επί του προϋπολογισμού αρχή ορίζει τις πιστώσεις που διατίθενται σε κάθε οικονομικό έτος, λαμβάνοντας υπόψη τις αρχές της χρηστής διαχείρισης που προβλέπονται στο άρθρο 2 του δημοσιονομικού κανονισμού που εφαρμόζεται στον γενικό προϋπολογισμό των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

*Άρθρο 5***Επιτροπή**

1. Η Επιτροπή επικουρείται από την επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα που συνιστάται βάσει του άρθρου 6 πρώτο εδάφιο της απόφασης 91/49/ΕΟΚ του Συμβουλίου.

2. Ο αντιπρόσωπος της Επιτροπής υποβάλλει στην εν λόγω επιτροπή σχέδιο των μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Η επιτροπή αυτή γνωμοδοτεί για το σχέδιο αυτό, εντός προθεσμίας που μπορεί να ορίσει ο πρόεδρος ανάλογα με το επείγον του θέματος, και ενδεχομένως με ψηφοφορία.

Η γνώμη καταχωρείται στα πρακτικά. Εξάλλου, κάθε κράτος μέλος έχει το δικαίωμα να ζητήσει να εγγραφεί η θέση του στα πρακτικά.

Η Επιτροπή λαμβάνει σε μεγάλο βαθμό υπόψη τη γνώμη της επιτροπής και της γνωστοποιεί τον τρόπο με τον οποίο έλαβε υπόψη τη γνώμη αυτή.

3. Η επιτροπή εξετάζει, με πρωτοβουλία του προέδρου της και ενδεχομένως, κατόπιν αίτησης ενός των μελών της, όλα τα θέματα που αφορούν το συντονισμό των δράσεων που υπάγονται στην παρούσα απόφαση, και των εθνικών δράσεων που εγγράφονται στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού έτους.

*Άρθρο 6***Σχέδια**

1. Τα κράτη μέλη, μετά από διαβούλευση με τις εθνικές επιτροπές που αναφέρονται στο άρθρο 2:

— αξιολογούν τα σχέδια των δημόσιων ή ιδιωτικών εθνικών φορέων που θα υποβληθούν στην Επιτροπή προς χρηματοδότηση,

— ελέγχουν την εκτέλεση αυτών των σχεδίων, και υποβάλλουν έκθεση στην Επιτροπή, στο βαθμό που τα σχέδια αυτά απολαύουν εθνικής χρηματοδότησης.

2. Η επιτροπή συμβουλευτικού χαρακτήρα που αναφέρεται στο άρθρο 5 ενημερώνεται σχετικά με κάθε σχέδιο το οποίο προτίθεται να χρηματοδοτήσει η Επιτροπή.

*Άρθρο 7***Ενημέρωση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, του Συμβουλίου και της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής**

Η Επιτροπή ενημερώνει το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την πρόοδο των εργασιών και υποβάλλει απολογισμό και αξιολόγηση των δράσεων που διεξήχθησαν κατά το ευρωπαϊκό έτος.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 24ης Ιουνίου 1992

σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας

(92/441/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

- (1) ότι, για την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής στο εσωτερικό της Κοινότητας, απαιτείται η προώθηση της αλληλεγγύης έναντι των πλέον άπορων και ευάλωτων ατόμων·
- (2) ότι η ανθρώπινη αξιοπρέπεια περιλαμβάνεται στα θεμελιώδη δικαιώματα στα οποία βασίζεται το κοινοτικό δίκαιο, όπως αναγνωρίζονται στο προοίμιο της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης·
- (3) ότι η διαδικασία κοινωνικού αποκλεισμού και οι κίνδυνοι ένδειας αυξήθηκαν και διαφοροποιήθηκαν κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας, ιδίως λόγω των συνδυασμένων εξελίξεων, αφενός, στην αγορά εργασίας και ειδικότερα με την αύξηση της μακροχρόνιας ανεργίας και, αφετέρου, στις οικογενειακές δομές και ειδικότερα με την επέκταση των περιπτώσεων απομόνωσης·
- (4) ότι οι γενικές αναπτυξιακές πολιτικές, που μπορούν να συμβάλουν στην αναχαίτιση των διαρθρωτικών εξελίξεων που διαπιστώνονται, είναι ανάγκη να συνοδεύονται από ειδικές, συστηματικές, και ολοκληρωμένες πολιτικές ένταξης·
- (5) ότι πρέπει, συνεπώς, να συνεχιστούν οι προσπάθειες και να ενισχυθούν τα κεκτημένα των κοινωνικών πολιτικών, καθώς και να προσαρμοστούν οι πολιτικές αυτές στον πολυδιάστατο χαρακτήρα του κοινωνικού αποκλεισμού, ο οποίος απαιτεί το συνδυασμό των διαφόρων αναγκαίων μορφών άμεσης βοήθειας, με μέτρα που θα αποβλέπουν σαφώς στην οικονομική και κοινωνική ένταξη των συγκεκριμένων ατόμων·
- (6) ότι η ανεπάρκεια, ο ακανόνιστος χαρακτήρας και η αβεβαιότητα των πόρων δεν επιτρέπουν στους θιγόμε-

νους να συμμετέχουν κανονικά στην οικονομική και κοινωνική ζωή της κοινωνίας στην οποία ζουν, ούτε να ενσωματωθούν με επιτυχία σε μια διαδικασία οικονομικής και κοινωνικής ένταξης· ότι είναι, επομένως, σημαντικό να αναγνωριστεί στους πλέον άπορους, στα πλαίσια μιας σφαιρικής και ολοκληρωμένης πολιτικής υποστήριξης της ένταξής τους, το δικαίωμα επαρκών, σταθερών και προβλέψιμων πόρων·

- (7) ότι το Συμβούλιο και οι υπουργοί Κοινωνικών Υποθέσεων, συνελθόντες στα πλαίσια του Συμβουλίου, ενέκριναν, στις 29 Σεπτεμβρίου 1989, ψήφισμα σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού ⁽⁴⁾, το οποίο υπογραμμίζει ότι η καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού μπορεί να θεωρηθεί ως μια σημαντική συνιστώσα της κοινωνικής διάστασης της εσωτερικής αγοράς·
- (8) ότι ο κοινοτικός χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, που εγκρίθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου στις 9 Δεκεμβρίου 1989 από τους αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων έντεκα κρατών μελών, δηλώνει ιδίως στην όγδοη αιτιολογική σκέψη καθώς και στα σημεία 10 και 25:

«εκτιμώντας ότι [...] σε ένδειξη πνεύματος αλληλεγγύης, είναι σκόπιμο να καταπολεμηθεί ο κοινωνικός αποκλεισμός·»

«Σύμφωνα με τις διαδικασίες που ισχύουν σε κάθε χώρα:

10. Κάθε εργαζόμενος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχει δικαίωμα επαρκούς κοινωνικής προστασίας και πρέπει να έχει, ανεξάρτητα από το καθεστώς του ή το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία απασχολείται, παροχές κοινωνικής ασφάλισης ικανοποιητικού επιπέδου.

Τα πρόσωπα τα οποία αποκλείονται από την αγορά εργασίας, διότι δεν μπόρεσαν είτε να εισέλθουν είτε να επανενταχθούν σε αυτή και τα οποία δεν διαθέτουν επαρκή μέσα διαβίωσης πρέπει να μπορούν να δικαιούνται παροχών και επαρκών πόρων, ανάλογα με την προσωπική τους κατάσταση.»

- «25. Στα άτομα που έχουν φθάσει μεν σε ηλικία συνταξιοδότησης, χωρίς όμως να τους αναγνωρίζεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα και που δεν έχουν άλλους πόρους διαβίωσης, πρέπει να εξασφαλίζονται επαρκείς πόροι καθώς και κοινωνική και ιατρική βοήθεια, προσαρμοσμένη προς τις προσωπικές τους ανάγκες.»

(¹) ΕΕ αριθ. C 163 της 22. 6. 1991, σ. 3.

(²) ΕΕ αριθ. C 150 της 15. 6. 1992.

(³) ΕΕ αριθ. C 14 της 20. 1. 1992, σ. 1.

(⁴) ΕΕ αριθ. C 277 της 31. 10. 1989, σ. 1.

- (9) ότι η Επιτροπή περιέλαβε αυτό το θεμελιώδες ζήτημα της καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού στο πρόγραμμα δράσης της σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, επισημαίνοντας ιδιαίτερα το ενδιαφέρον για μια κοινοτική πρωτοβουλία που να απευθύνεται, σε ένδειξη πνεύματος αλληλεγγύης, στους ολιγότερο ευνοημένους πολίτες της Κοινότητας, μεταξύ των οποίων συμπεριλαμβάνονται οι ηλικιωμένοι, των οποίων η κατάσταση υπερβολικά συχνά ισοδυναμεί με την κατάσταση των ατόμων που έχουν αποκλειστεί από την αγορά εργασίας·
- (10) ότι η εφαρμογή μιας εγγύησης πόρων και παροχών εμπίπτει στην κοινωνική προστασία· ότι εναπόκειται στα κράτη μέλη να χαρακτηρίσουν, ως προς το θέμα αυτό, τη νομική φύση των διατάξεων που θα αποσκοπούν στη διασφάλιση αυτής της εγγύησης οι οποίες, στα περισσότερα κράτη μέλη, δεν εμπίπτουν στην κοινωνική ασφάλιση·
- (11) ότι, κατά την προοδευτική εφαρμογή της παρούσας σύστασης, είναι σκόπιμο να συνεκτιμηθούν οι διαθέσιμοι χρηματικοί πόροι, οι εθνικές προτεραιότητες και οι εσωτερικές ισορροπίες των εθνικών συστημάτων κοινωνικής προστασίας· ότι υπάρχουν διαφορές μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά το επίπεδο ανάπτυξης της κοινωνικής προστασίας·
- (12) ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο ψήφισμα σχετικά με την καταπολέμηση της φτώχειας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ⁽¹⁾, έχει ταχθεί υπέρ της καθιέρωσης, σε όλα τα κράτη μέλη, ενός ελάχιστου εγγυημένου εισοδήματος, ως παράγοντος ένταξης των πλέον άπορων πολιτών στη κοινωνία·
- (13) ότι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, στη γνωμοδότηση της 12ης Ιουλίου 1989 για τη φτώχεια ⁽²⁾, συνέστησε, και αυτή, την καθιέρωση ενός ελάχιστου εισοδήματος για την ένταξη στην κοινωνία, το οποίο να αποτελεί ταυτόχρονα όριο ασφαλείας για τους άπορους καθώς και αναγκαίο μοχλό για την κοινωνική τους επανένταξη·
- (14) ότι η παρούσα σύσταση δεν θίγει τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής·
- (15) ότι η συνθήκη δεν προβλέπει, για την επίτευξη των στόχων της παρούσας σύστασης, άλλα μέσα δράσης πλην εκείνων του άρθρου 235,

I. ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

A. να αναγνωρίσουν, στα πλαίσια ενός σφαιρικού και ολοκληρωμένου μηχανισμού καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού, το θεμελιώδες ατομικό δικαίωμα επαρκών πόρων και παροχών που να εξασφαλίζουν αξιοπρεπή ανθρώπινη διαβίωση και

να προσαρμόσουν αναλόγως, στο βαθμό που απαιτείται, σύμφωνα με τις αρχές και τις κατευθύνσεις οι οποίες εκτίθενται παρακάτω, το σύστημα κοινωνικής προστασίας τους·

B. να μεθοδεύσουν την αναγνώριση αυτού του δικαιώματος σύμφωνα με τις ακόλουθες γενικές αρχές:

1. κατοχύρωση δικαιώματος βασισμένου στο σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας·
2. ορισμός του προσωπικού πεδίου εφαρμογής του δικαιώματος αυτού, σε συνάρτηση με τη νόμιμη κατοικία και την ιθαγένεια, σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις στον τομέα της κατοικίας ή/και της διαμονής, και με στόχο την προοδευτική κάλυψη, στη συνάρτηση αυτή, κατά τον ευρύτερο δυνατό τρόπο, του συνόλου των περιπτώσεων αποκλεισμού, σύμφωνα με τις προβλεπόμενες από τα κράτη μέλη λεπτομέρειες·
3. η παροχή του δικαιώματος αυτού σε όλα τα άτομα που δεν διαθέτουν, τα ίδια ή στα πλαίσια του νοικοκυριού όπου ζουν, επαρκείς πόρους:
 - με την επιφύλαξη ότι θα είναι ενεργώς διαθέσιμα για εργασία ή επαγγελματική κατάρτιση προς εξεύρεση εργασίας, προκειμένου περί ατόμων των οποίων η ηλικία, η υγεία και η οικογενειακή κατάσταση τους επιτρέπουν να είναι ενεργώς διαθέσιμα, ή, ενδεχομένως, υπό την επιφύλαξη μέτρων οικονομικής και κοινωνικής ένταξης για τα άλλα άτομα και
 - με την επιφύλαξη της ευχέρειας των κρατών μελών να μην παρέχουν το δικαίωμα αυτό σε εργαζόμενους με πλήρη απασχόληση ούτε στους σπουδαστές·
4. η απόκτηση αυτού του δικαιώματος χωρίς χρονικό περιορισμό, εφόσον πληρούνται οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας, και με την προϋπόθεση ότι, πρακτικά, οι περίοδοι ισχύος του δικαιώματος μπορεί να είναι περιορισμένες αλλά ανανεώσιμες·
5. ο επικουρικός χαρακτήρας αυτού του δικαιώματος σε σχέση με τα υπόλοιπα δικαιώματα κοινωνικής φύσεως, η επανένταξη των πλέον άπορων ατόμων στα συστήματα των γενικών δικαιωμάτων θα πρέπει να επιδιωχθεί ταυτόχρονα·
6. το δικαίωμα αυτό θα συνοδεύεται από τις πολιτικές που κρίνονται απαραίτητες, σε εθνικό επίπεδο, για την οικονομική και κοινωνική ένταξη των ενδιαφερομένων ατόμων, όπως προβλέπονται από το ψήφισμα του Συμβουλίου και των υπουργών Κοινωνικών Υποθέσεων, συνερχομένων στα πλαίσια του Συμβουλίου στις 29 Σεπτεμβρίου 1989 σχετικά με την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού·

Γ. να μεθοδεύσουν την υλοποίηση αυτού του δικαιώματος, σύμφωνα με τις ακόλουθες πρακτικές κατευθύνσεις:

1. α) να καθορίζεται, με βάση το βιωτικό επίπεδο και το ύψος των τιμών στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, και για διαφόρους τύπους και μεγέθη νοικοκυριών, το ύψος των πόρων

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 262 της 10. 10. 1988, σ. 194.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 221 της 28. 8. 1989, σ. 10.

- που θεωρούνται επαρκείς για την κάλυψη των βασικών αναγκών, με γνώμονα το σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας·
- β) να προσαρμόζονται ή να συμπληρώνονται τα ποσά για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών·
- γ) για τον καθορισμό αυτών των ποσών, να χρησιμοποιούνται οι δείκτες τους οποίους κρίνουν κατάλληλους, όπως παραδείγματος χάριν, οι στατιστικές για το διαθέσιμο μέσο εισόδημα στο συγκεκριμένο κράτος μέλος, τα στατιστικά στοιχεία για την κατανάλωση των νοικοκυριών, ο ελάχιστος νόμιμος μισθός, αν υπάρχει, ή το επίπεδο των τιμών·
- δ) να διατηρείται, για τα πρόσωπα που έχουν την κατάλληλη ηλικία και ικανότητα να εργασθούν, κίνητρο για την αναζήτηση απασχόλησης·
- ε) να καθιερωθούν τρόποι περιοδικής αναθεώρησης των εν λόγω ποσών, σύμφωνα με τους δείκτες αυτούς, ώστε να εξασφαλίζεται η κάλυψη των αναγκών·
2. να χορηγείται στα άτομα των οποίων οι πόροι, υπολογιζόμενοι σε επίπεδο ατομικό ή νοικοκυριού είναι χαμηλότεροι από τα ποσά που καθορίζονται, προσαρμόζονται ή συμπληρώνονται κατ' αυτόν τον τρόπο, πρόσθετη χρηματική βοήθεια που να τους επιτρέπει να έχουν τελικά στη διάθεσή τους αυτά τα ποσά·
3. να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα ώστε, όσον αφορά την εμβέλεια της χορηγούμενης χρηματικής ενίσχυσης, κατά την εφαρμογή των κανόνων που ισχύουν στους τομείς της φορολογίας, των αστικών ενοχών και της κοινωνικής ασφάλισης, να λαμβάνεται υπόψη το επιθυμητό επίπεδο των πόρων και παροχών που είναι επαρκείς για μια αξιοπρεπή ανθρώπινη διαβίωση·
4. να ληφθεί κάθε αναγκαίο μέτρο για να παρέχεται στα ενδιαφερόμενα άτομα, η κατάλληλη κοινωνική υποστήριξη, που συνίσταται, ιδίως, σε μέτρα και υπηρεσίες, όπως η υποδοχή των ενδιαφερόμενων, η πληροφόρησή τους και η συνδρομή για την άσκηση των δικαιωμάτων τους·
5. να θεσπισθούν, για τα άτομα που έχουν την απαιτούμενη ηλικία και ικανότητα εργασίας, διατάξεις, συμπεριλαμβανόμενης της επαγγελματικής κατάρτισης εφόσον είναι απαραίτητο, προκειμένου να βοηθηθούν αποτελεσματικά να ενταχθούν ή να επανενταχθούν στην ενεργό ζωή·
6. να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα ώστε τα πλέον άπορα άτομα να ενημερώνονται πράγματι για το δικαίωμα αυτό,
- να απλοποιηθούν, όσο το δυνατόν περισσότερο, οι διοικητικές διαδικασίες και οι λεπτομέρειες εξέτασης των πόρων και των καταστάσεων σχετικά με την παροχή αυτού του δικαιώματος,
- να καθορισθούν, εφόσον είναι δυνατόν και σύμφωνα με τις εθνικές διατάξεις, οι τρόποι προσφυγής σε ανεξάρτητους τρίτους φορείς, όπως τα δικαστήρια, στους οποίους θα μπορούν να προσφεύγουν εύκολα τα ενδιαφερόμενα άτομα·
- Δ. να εξασφαλίζουν αυτή την εγγύηση πόρων και παροχών στα πλαίσια των συστημάτων κοινωνικής προστασίας,
- να καθορίζουν τις λεπτομέρειες, να χρηματοδοτούν το κόστος και να οργανώνουν τη διαχείριση και λειτουργία των συστημάτων αυτών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική·
- Ε. να θέσουν σε εφαρμογή τα μέτρα που προβλέπονται από την παρούσα σύσταση ήδη από τώρα και κατά τρόπο σταδιακό, ούτως ώστε σε διάστημα πέντε ετών να μπορεί να γίνει απολογισμός της εφαρμογής·
- λαμβάνοντας υπόψη τη διαθεσιμότητα των οικονομικών και δημοσιονομικών πόρων καθώς και τις προτεραιότητες που έχουν καθοριστεί από τις εθνικές αρχές και τις ισορροπίες των συστημάτων κοινωνικής προστασίας καθώς και
- προσαρμόζοντας, ενδεχομένως, το πεδίο εφαρμογής τους ανάλογα με τις κατηγορίες ηλικίας ή την οικογενειακή κατάσταση·
- ΣΤ. να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα:
- για τη συστηματική συλλογή πληροφοριών σχετικά με το πώς μπορούν τα ενδιαφερόμενα άτομα να έχουν πράγματι πρόσβαση στα μέτρα αυτά και
- για τη διενέργεια μιας μεθοδικής αξιολόγησης της εφαρμογής τους και των αποτελεσμάτων τους,

II. ΚΑΙ, ΓΙΑ ΤΟ ΣΚΟΠΟ ΑΥΤΟ, ΖΗΤΑΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. να εντείνει και να οργανώσει, σε συνδυασμό με τα κράτη μέλη, τη συστηματική ανταλλαγή πληροφοριών και εμπειριών και τη συνεχή αξιολόγηση των εθνικών διατάξεων που θεσπίζονται·
2. να υποβάλλει τακτικά στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, έκθεση που να περιγράφει, με βάση τις πληροφορίες οι οποίες της παρέχονται από τα κράτη μέλη, την πρόοδο που θα σημειώνεται και τα εμπόδια που θα συναντώνται κατά την εφαρμογή της παρούσας σύστασης.

Λουξεμβούργο, 24 Ιουνίου 1992.

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

José da SILVA PENEDA

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Ιουλίου 1992

για τη σύγκλιση των στόχων και των πολιτικών κοινωνικής προστασίας

(92/442/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι, δυνάμει του άρθρου 118 της συνθήκης, η Επιτροπή έχει ως αποστολή να προωθεί τη στενή συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών στον κοινωνικό τομέα·

ότι στον κοινοτικό χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων που εγκρίθηκε στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Στρασβούργου στις 9 Δεκεμβρίου 1989 από έντεκα αρχηγούς κρατών ή κυβερνήσεων κρατών μελών, δηλώνεται, ιδίως στην έβδομη, δέκατη τρίτη και δέκατη έκτη παράγραφο του αιτιολογικού του καθώς και στα σημεία 10, 24 και 25:

«ότι η πραγματοποίηση της εσωτερικής αγοράς πρέπει να συνεπάγεται βελτιώσεις στον κοινωνικό τομέα για τους εργαζομένους της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδίως όσον αφορά [...] την κοινωνική προστασία [...]»

«ότι [ο παρών χάρτης] έχει ως στόχο [...] να διακηρύξει πανηγυρικά ότι η εφαρμογή της Ενιαίας Πράξης πρέπει να λαμβάνει πλήρως υπόψη την κοινωνική διάσταση της Κοινότητας και ότι, στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να εξασφαλιστεί στα κατάλληλα επίπεδα η ανάπτυξη των κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, ιδίως δε των μισθωτών και των ελευθέρων επαγγελματιών»

«ότι η πανηγυρική διακήρυξη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Κοινότητας δεν μπορεί να δικαιολογήσει, κατά την εφαρμογή της οπισθοδρόμηση συγκριτικά με την σήμερα υφισταμένη κατάσταση σε κάθε κράτος μέλος»

«Σύμφωνα με τα προβλεπόμενα σε κάθε χώρα:

10. Κάθε εργαζόμενος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας έχει δικαίωμα επαρκούς κοινωνικής προστασίας και

πρέπει να έχει, ανεξάρτητα από το καθεστώς του ή το μέγεθος της επιχείρησης στην οποία απασχολείται, επαρκή κοινωνική ασφάλιση.

Τα πρόσωπα τα οποία αποκλείονται από την αγορά εργασίας διότι δεν μπόρεσαν είτε να εισέλθουν είτε να επανενταχθούν σ' αυτή και τα οποία δεν διαθέτουν επαρκή μέσα διαβίωσης, πρέπει να μπορούν να δικαιούνται παροχών και επαρκών βιοτικών πόρων, ανάλογα με την προσωπική τους κατάσταση.»

«Ανάλογα με τα ισχύοντα σε κάθε χώρα:

24. Κάθε εργαζόμενος της Ευρωπαϊκής Κοινότητας πρέπει να μπορεί να διαθέτει, τη στιγμή της συνταξιοδότησής του, πόρους που να του εξασφαλίζουν ένα αξιοπρεπές επίπεδο ζωής.

25. Στα άτομα που έχουν φθάσει μεν σε ηλικία συνταξιοδότησης, χωρίς όμως να τους αναγνωρίζεται συνταξιοδοτικό δικαίωμα, και που δεν έχουν άλλους πόρους διαβίωσης, πρέπει να εξασφαλίζονται επαρκείς πόροι καθώς και κοινωνική και ιατρική βοήθεια ανάλογα με τις προσωπικές τους ανάγκες»

ότι η κοινωνική προστασία αποτελεί ουσιαστικό όργανο της αλληλεγγύης μεταξύ των κατοίκων κάθε κράτους μέλους στο πλαίσιο του γενικού δικαιώματος κάθε ανθρώπου για κοινωνική προστασία·

ότι η Επιτροπή, στο πρόγραμμα δράσης της σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, σημειώνει ότι οι διαφορές κοινωνικής κάλυψης ενδέχεται να αποτελέσουν σημαντική τροχοπέδη στην ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων και να επιδεινώσουν τις περιφερειακές ανισορροπίες, ιδίως ανάμεσα στο Βορρά και το Νότο της Κοινότητας· ότι προτάθηκε, ως εκ τούτου, να προωθηθεί μία στρατηγική σύγκλισης των πολιτικών των κρατών μελών σε αυτόν τον τομέα, βάσει στόχων προσδιορισμένων από κοινού, ώστε να αντιμετωπιστούν οι ανωτέρω δυσκολίες·

ότι, με αφετηρία τη διαπίστωση ότι παρόμοιες εξελίξεις στα περισσότερα από τα κράτη μέλη μπορούν να δημιουργήσουν κοινά προβλήματα (ιδίως τη γήρανση του πληθυσμού, την εξέλιξη των οικογενειακών δομών, τη διατήρηση υψηλού επιπέδου ανεργίας και την εξέλιξη των καταστάσεων και μορφών φτώχειας), το Συμβούλιο πρότεινε κατά τη συνεδρίασή του της 29ης Σεπτεμβρίου 1989 να προωθηθεί περισσότερο αυτή η εκ των πραγμάτων σύγκλιση, δια του καθορισμού κοινών στόχων οι οποίοι θα κατευθύνουν την εξέλιξη των εθνικών πολιτικών·

(¹) ΕΕ αριθ. C 194 της 25. 7. 1991, σ. 13.

(²) ΕΕ αριθ. C 67 της 16. 3. 1992, σ. 206.

(³) ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992, σ. 91.

ότι αυτή η στρατηγική σύγκλισης αποσκοπεί στον καθορισμό κοινών στόχων που θα κατευθύνουν τις πολιτικές των κρατών μελών προκειμένου να είναι δυνατή η συνύπαρξη των διαφόρων εθνικών συστημάτων και η εξέλιξη αυτών, σε αρμονία μεταξύ τους, προς τους θεμελιώδεις στόχους της Κοινότητας·

ότι οι ειδικοί στόχοι που ορίζονται από κοινού πρέπει να χρησιμεύουν ως σημεία αναφοράς για την προσαρμογή αυτών των συστημάτων στην εξέλιξη των αναγκών προστασίας και ιδίως στις εξελίξεις της αγοράς εργασίας, τις αλλαγές των οικογενειακών δομών και τη δημογραφική εξέλιξη·

ότι αυτή η σύγκλιση αποσκοπεί επίσης στη διασφάλιση της διατήρησης και στην προώθηση της ανάπτυξης της κοινωνικής προστασίας στο πλαίσιο της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς· ότι με την εσωτερική αγορά θα διευκολυνθεί η κινητικότητα των εργαζομένων και των οικογενειών τους εντός της Κοινότητας και ότι θα πρέπει να αποφευχθεί η παρεμπόδιση αυτής της κινητικότητας λόγω υπερβολικά μεγάλης διαφοράς επιπέδων κοινωνικής προστασίας·

ότι, λόγω της ποικιλίας των συστημάτων, τα οποία έχουν αποκτήσει ρίζες στην πολιτιστική πραγματικότητα του κάθε λαού, εναπόκειται στα κράτη μέλη ο καθορισμός του σχεδιασμού, των τρόπων χρηματοδότησης και της οργάνωσης του δικού τους συστήματος κοινωνικής προστασίας·

ότι η παρούσα σύσταση δεν θίγει τις εθνικές και κοινοτικές διατάξεις σχετικά με το δικαίωμα διαμονής·

ότι οι στόχοι κοινωνικής προστασίας που ορίζονται από την παρούσα σύσταση δεν θίγουν τη δυνατότητα κάθε κράτους μέλους να ορίσει τις αρχές και την οργάνωση του δικού του συστήματος υγείας·

ότι η παρούσα δράση φαίνεται αναγκαία για την πραγματοποίηση, στο πλαίσιο της λειτουργίας της κοινής αγοράς, ενός από τους στόχους της Κοινότητας,

Ι. ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

Α. να προσανατολίσουν τη γενική τους πολιτική στο πεδίο της κοινωνικής προστασίας, χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες των κρατών μελών να ορίζουν τις αρχές και την οργάνωση των δικών τους συστημάτων στους συγκεκριμένους τομείς σύμφωνα με τις ακόλουθες αρχές:

1. ανάλογα με τις οικονομικές δυνατότητες, τις προτεραιότητες και την εσωτερική ισορροπία των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και σύμφωνα με ιδίους τρόπους οργάνωσης και χρηματοδότησης αυτών των τελευταίων η κοινωνική προστασία πρέπει να προσπαθεί να εκπληρώνει τα ακόλουθα:

α) να διασφαλίζει στον ενδιαφερόμενο, σύμφωνα με τις αρχές που θέτει η σύσταση του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 1992 σχετικά με τα κοινά κριτήρια που αφορούν την επάρκεια

πόρων και παροχών στα συστήματα κοινωνικής προστασίας⁽¹⁾, αξιοπρεπές επίπεδο οικονομικών πόρων·

β) σύμφωνα με τους όρους που καθορίζει κάθε κράτος μέλος, να δίνει σε κάθε νομίμως διαμένον άτομο στο έδαφος του, ανεξαρτήτων των οικονομικών του πόρων, τη δυνατότητα να επωφεληθεί των συστημάτων προστασίας της ανθρώπινης υγείας που υπάρχουν στο κράτος μέλος·

γ) να συμβάλλει στην κοινωνική ενσωμάτωση όλων των νομίμως διαμενόντων στο έδαφος του κράτους μέλους ατόμων, καθώς και στην ενσωμάτωση στην αγορά εργασίας όσων εξ αυτών μπορούν να ασκήσουν αμειβομένη δραστηριότητα·

δ) να χορηγεί στους μισθωτούς εργαζόμενους, όταν σταματούν τη δραστηριότητά τους λόγω ηλικίας ή όταν αναγκάζονται να την διακόψουν λόγω ασθένειας, ατυχήματος, μητρότητας, αναπηρίας ή ανεργίας, υποκατάστατο εισόδημα που καθορίζεται μέσω κατ' αποκοπήν παροχών ή υπολογίζεται βάσει του εισοδήματος της προτέρας τους δραστηριότητας, που να τους επιτρέπει να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο σε αποδεκτά επίπεδα, ανάλογα με τη συμμετοχή τους στα κατάλληλα συστήματα κοινωνικών ασφαλίσεων·

ε) να εξετάσει τη δυνατότητα καθιέρωσης ή/και ανάπτυξης κατάλληλης κοινωνικής προστασίας για τους μη μισθωτούς εργαζομένους·

2. η χορήγηση των παροχών κοινωνικής προστασίας πρέπει επιπλέον να ικανοποιεί τις ακόλουθες αρχές:

α) ιση μεταχείριση, έτσι ώστε να αποφεύγεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγένειας, φυλής, φύλου, θρησκείας, ηθών ή πολιτικών φρονημάτων, εφόσον οι ενδιαφερόμενοι πληρούν τους όρους χρονικής διάρκειας ασφάλισης ή/και διαμονής που είναι αναγκαίοι για την είσπραξη των παροχών·

β) δίκαια μεταχείριση, ώστε οι δικαιούχοι κοινωνικών παροχών να λαμβάνουν το μέρος που τους αναλογεί από τη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου του όλου πληθυσμού, λαμβανομένων συγχρόνως υπόψη των προτεραιοτήτων που έχουν καθορισθεί σε εθνικό επίπεδο·

3. τα συστήματα κοινωνικής προστασίας πρέπει να προσπαθούν να προσαρμόζονται στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και δομή της οικογένειας, όταν αυτό δημιουργεί νέες ανάγκες κοινωνικής προστασίας, συνδεδεμένες ιδίως με τις μεταβολές της αγοράς εργασίας και την δημογραφική εξέλιξη·

⁽¹⁾ Βλέπε σελίδα 46 της παρούσας Επίσημης Εφημερίδας.

4. τα συστήματα κοινωνικής προστασίας πρέπει, τέλος, να έχουν όσο το δυνατόν αποτελεσματικότερη διαχείριση, λαμβανομένων υπόψη την δικαιομάτων, των αναγκών και της κατάστασης των ενδιαφερόμενων, και να διαθέτουν την καλύτερη δυνατή οργάνωση και λειτουργία·

- B. να προσαρμόσουν και να αναπτύξουν, αν χρειαστεί, το σύστημα κοινωνικής προστασίας τους, χωρίς να θίγονται οι αρμοδιότητες των κρατών μελών να ορίζουν τις αρχές και την οργάνωση των δικών τους συστημάτων στους σχετικούς τομείς για τη σταδιακή επίτευξη των ακόλουθων στόχων, και να λάβουν τα αναγκαία προς τούτο μέτρα:

1. Ασθένεια

Οργάνωση της συμβολής της κοινωνικής προστασίας στην πρόληψη της ασθένειας, στην περίθαλψη και την αποκατάσταση των ενδιαφερομένων, ούτως ώστε να καλύπτονται οι ακόλουθοι στόχοι:

- α) υπό τις προϋποθέσεις που θέτει κάθε κράτος μέλος, να εξασφαλίζεται, σε όλα τα νομίμως διαμένοντα στο έδαφος κράτους μέλους άτομα, η πρόσβαση στην απαραίτητη υγειονομική περίθαλψη, καθώς και στα μέτρα που αποσκοπούν στην πρόληψη των ασθενειών·
- β) να λαμβάνεται μέριμνα για τη διατήρηση και εν ανάγκη την ανάπτυξη ενός συστήματος περίθαλψης καλής ποιότητας, προσαρμοσμένου στην εξέλιξη των αναγκών του πληθυσμού, ιδίως δε αυτών που οφείλονται στην εξάρτηση των ηλικιωμένων, στην εξέλιξη των παθήσεων και των θεραπευτικών μεθόδων και στην αναγκαία εντατικοποίηση της πρόληψης·
- γ) να οργανωθεί, εφόσον είναι αναγκαίο, η αποκατάσταση των ατόμων που είναι σε ανάρρωση, ιδίως μετά από σοβαρή ασθένεια ή από ατύχημα, καθώς και η μετέπειτα επαγγελματική τους επανένταξη·
- δ) να καταβάλλονται στους μισθωτούς εργαζόμενους που αναγκάζονται να διακόψουν την εργασία τους λόγω ασθένειας, παροχές, κατ' αποκοπήν ή υπολογισμένες βάσει του προηγούμενου εισοδήματός τους εκ μισθωτών υπηρεσιών, που να τους επιτρέπουν να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο σε λογικά πλαίσια, ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε κατάλληλα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

2. Μητρότητα

- α) να προβλεφθεί, για όλες τις νομίμως διαμένουσες στο έδαφος του κράτους μέλους γυναίκες, η κάλυψη του κόστους της περίθαλψης που καθίσταται αναγκαία λόγω εγκυμοσύνης, τοκετού και των συνεπειών

τους, εφόσον οι γυναίκες αυτές συμμετέχουν σε κατάλληλα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης ή/και με την επιφύλαξη της κάλυψης από την κοινωνική πρόνοια·

- β) να εξασφαλίζεται στις μισθωτές γυναίκες, που διακόπτουν την εργασία τους λόγω μητρότητας, η κατάλληλη κοινωνική προστασία.

3. Ανεργία

- α) σύμφωνα με τις διατάξεις της σύστασης της 24ης Ιουνίου 1992 και με την επιφύλαξη της ενεργού διαθεσιμότητάς τους για εργασία, να εξασφαλίζεται ένα στοιχειώδες επίπεδο, βιοτικών πόρων σε όλους τους ανέργους που διαμένουν νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους·
- β) να δημιουργηθούν, χάριν των ανέργων, ιδίως δε των νέων που εισέρχονται στην αγορά εργασίας και των μακροχρόνια ανέργων, μηχανισμοί καταπολέμησης του αποκλεισμού τους με σκοπό την καλύτερη ένταξή τους στην αγορά εργασίας, με την επιφύλαξη της ενεργού διαθεσιμότητάς τους για εργασία ή για επαγγελματική εκπαίδευση προκειμένου να βρουν εργασία·
- γ) να καταβάλλονται στους μισθωτούς που χάνουν τη δουλειά τους παροχές κατ' αποκοπήν ή υπολογισμένες βάσει του προηγούμενου εισοδήματός τους εκ μισθωτών υπηρεσιών, που να τους επιτρέπουν να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο σε λογικά πλαίσια, ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε κατάλληλα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης με την επιφύλαξη της ενεργού διαθεσιμότητάς τους για εργασία ή για επαγγελματική εκπαίδευση προκειμένου να βρουν εργασία.

4. Ανικανότητα προς εργασία

- α) σύμφωνα με τις διατάξεις της σύστασης της 24ης Ιουνίου 1992, να εξασφαλίζεται ένα στοιχειώδες επίπεδο βιοτικών πόρων σε όλα τα νομίμως διαμένοντα στο έδαφος του κράτους μέλους άτομα με ειδικές ανάγκες·
- β) να υποβοηθείται η κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση των θυμάτων μακροχρόνιων ασθενειών ή αναπηρίας·
- γ) να καταβάλλονται στους μισθωτούς που αναγκάζονται να μειώσουν ή και να διακόψουν την εργασία τους λόγω αναπηρίας, παροχές κατ' αποκοπήν ή υπολογισμένες βάσει του προηγούμενου εξ εργασίας εισοδήματός τους, ενδεχομένως διαβαθμισμένες ανάλογα με το ποσοστό ανικανότητας, που να τους επιτρέπουν να διατηρήσουν το βιοτικό τους επίπεδο σε λογικά πλαίσια ανάλογα με τη συμμετοχή τους σε κατάλληλα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης.

5. Γήρας

- α) σύμφωνα με τις διατάξεις της σύστασης της 24ης Ιουνίου 1992, να εξασφαλίζεται ένα ελάχιστο επίπεδο βιοτικών πόρων σε όλους τους ηλικιωμένους που διαμένουν νομίμως στο έδαφος του κράτους μέλους·
- β) να θεσπισθούν τα κατάλληλα μέτρα κοινωνικής προστασίας, λαμβάνοντας υπόψη τις ειδικές ανάγκες που έχουν οι ηλικιωμένοι όταν εξαρτώνται από τις φροντίδες και τις υπηρεσίες τρίτων·
- γ) να ληφθούν μέτρα καταπολέμησης του κοινωνικού αποκλεισμού των ηλικιωμένων·
- δ) λαμβανομένων υπόψη των εθνικών ιδιομορφιών όσον αφορά την ανεργία και τη δημογραφική κατάσταση, να καταβληθούν προσπάθειες προς άρση των κωλυμάτων άσκησης δραστηριότητας εκ μέρους των προσώπων που έχουν συμπληρώσει το κατώτατο όριο ηλικίας συνταξιοδότησης·
- ε) να θεσπισθούν μηχανισμοί που θα επιτρέπουν στους πρώην μισθωτούς εργαζόμενους που έχουν συνταξιοδοτηθεί μετά από πλήρη σταδιοδρομία, να λαμβάνουν καθ' όλη την περίοδο της σύνταξής τους λογικό ποσοστό του εισοδήματος που είχαν όταν εργάζονταν, λαμβάνοντας ενδεχομένως υπόψη τα εκ του νόμου ή επικουρικά συστήματα, διατηρώντας πάντως μια ισορροπία μεταξύ των συμφερόντων του ενεργού πληθυσμού και των συμφερόντων των συνταξιούχων·
- στ) όσον αφορά τον υπολογισμό των συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, να μειωθεί, παρέχοντας τη δυνατότητα εκουσίων συνδρομών, η θέση σε δυσμενέστερη μοίρα των εργαζομένων που δεν είχαν πλήρη επαγγελματική σταδιοδρομία λόγω παρατεταμένων περιόδων ασθενείας, αναπηρίας ή ανεργίας, καθώς και των εργαζομένων που διέκοψαν προσωρινά τη δραστηριότητά τους για να ασχοληθούν με την ανατροφή των παιδιών τους ή ενδεχομένως, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, με άλλα εξαρτώμενα πρόσωπα·

- ζ) να προσαρμοσθούν τα συνταξιοδοτικά συστήματα στη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα και δομή της οικογένειας·

- η) να ευνοηθεί, εφόσον είναι αναγκαίο, η διαμόρφωση των προϋποθέσεων απόκτησης συνταξιοδοτικών δικαιωμάτων, ιδίως όσον αφορά τις επικουρικές συντάξεις, προκειμένου να εξαλειφθούν τα εμπόδια για την κινητικότητα των εργαζομένων·
- θ) να προσαρμοστούν, σε εύθετο χρόνο, τα συνταξιοδοτικά συστήματα στις δημογραφικές εξελίξεις, διατηρουμένου ωστόσο του βασικού ρόλου των εκ του νόμου συστημάτων συνταξιοδότησης.

6. Οικογένεια

- α) να αναπτυχθούν οι οικογενειακές παροχές:
- στις οικογένειες που έχουν περισσότερες δαπάνες για την ανατροφή τέκνων π.χ. λόγω του αριθμού των ή/και
 - στις φτωχότερες οικογένειες·
- β) να διευκολυνθούν τα πρόσωπα τα οποία, αφού ασχολήθηκαν με την ανατροφή των παιδιών τους, επιθυμούν να εισέλθουν στην αγορά εργασίας·
- γ) να υποβοηθηθεί, με μέτρα για τη διευκόλυνση του συνδυασμού των οικογενειακών ευθυνών και της επαγγελματικής ζωής, η άρση των εμποδίων για την άσκηση επαγγελματικής δραστηριότητας από γονείς,

II. ΚΑΙ, ΓΓ' ΑΥΤΟ ΤΟ ΣΚΟΠΟ, ΖΗΤΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ:

1. να υποβάλει περιοδικά στα Συμβούλιο έκθεση όπου θα αξιολογείται η σημειωθείσα πρόοδος προς επίτευξη αυτών των στόχων, και να διατυπώσει και να αναπτύξει, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη, τη χρήση των κατάλληλων κριτηρίων για το σκοπό αυτό·
2. να διοργανώνει τακτικές ανταλλαγές απόψεων με τα κράτη μέλη σχετικά με την ανάπτυξη της πολιτικής τους στον τομέα της κοινωνικής προστασίας.

Βρυξέλλες, 27 Ιουλίου 1992.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
N. LAMONT

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 27ης Ιουλίου 1992

σχετικά με την προώθηση της συμμετοχής των εργαζομένων στα κέρδη και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων (συμπεριλαμβανομένης της συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο)

(92/443/ΕΟΚ)

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 235,

την πρόταση σύστασης της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ⁽²⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽³⁾,

Εκτιμώντας:

ότι στην ανακοίνωσή της που αφορά το πρόγραμμα δράσης σχετικά με την εφαρμογή του κοινοτικού χάρτη των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων, η Επιτροπή ανήγγειλε την πρόθεσή της να παρουσιάσει κοινοτικό μέσο για την απόκτηση μετοχών από τους μισθωτούς εργαζομένους και για την οικονομική τους συμμετοχή στις επιχειρήσεις·

ότι έχει εκπονηθεί έκθεση σχετικά με την προώθηση της συμμετοχής των μισθωτών εργαζομένων στα κέρδη και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων στα κράτη μέλη· ότι στην έκθεση αυτή επισημαίνεται ότι στην Κοινότητα συναντάται μεγάλη ποικιλία συστημάτων συμμετοχής, όπως χορήγηση επιμοσθίων σε μετρητά, συστήματα ετεροχρονισμένης συμμετοχής των μισθωτών στα κέρδη ή βασισμένα σε διανομή μετοχών καθώς και διάφορα προγράμματα απόκτησης μετοχών από τους μισθωτούς·

ότι η ενθάρρυνση της οικονομικής συμμετοχής των μισθωτών εργαζομένων στις επιχειρήσεις, αδιακρίτως φύλου ή ιθαγένειας, μπορεί να θεωρείται ως μέσο για την επίτευξη ευρύτερης κατανοχής του πλούτου των επιχειρήσεων στην παραγωγή του οποίου οι εργαζόμενοι αυτοί συνέβαλαν· ότι, επιπλέον, η προώθηση συστημάτων για την οικονομική συμμετοχή των μισθωτών εργαζομένων στις επιχειρήσεις, τα οποία έχουν θεσπιστεί στο επίπεδο της κάθε επιχείρησης, ευνοεί ιδιαίτερα τη μεγαλύτερη ανάπτυξη των εργαζομένων αυτών στην πρόοδο των επιχειρήσεών τους·

ότι, μολονότι οι μέχρι σήμερα εμπειρικές έρευνες σχετικά με τις συνέπειες των συστημάτων συμμετοχής δεν παρέχουν ακόμα τη βεβαιότητα ότι παρουσιάζουν ισχυρά συνολικά πλεονεκτήματα, υπάρχουν επαρκείς ενδείξεις ότι τέτοια συστήματα έχουν ορισμένες θετικές συνέπειες, ιδίως όσον αφορά την παροχή κινήτρων και τη βελτίωση της παραγωγικότητας των εργαζομένων και της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων·

ότι είναι σκόπιμο να προωθηθεί η ευρύτερη διάδοση των συστημάτων οικονομικής συμμετοχής στο εσωτερικό της Κοινότητας, χωρίς να επιζητείται δραστική εναρμόνιση ή μείωση του υπάρχοντος ευρέος φάσματος συστημάτων·

ότι θα πρέπει να ληφθούν υπόψη ο σημαντικός ρόλος και οι εκτεταμένες ευθύνες των κοινωνικών εταίρων στον εν λόγω τομέα· ότι το ενδιαφέρον και η ενεργός συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων στην κοινοτική αυτή πρωτοβουλία αποτελούν προϋπόθεση της τελικής της επιτυχίας·

ότι η παρούσα δράση φαίνεται απαραίτητη προκειμένου να επιτευχθεί, στα πλαίσια της λειτουργίας της κοινής αγοράς, ένας από τους στόχους της Κοινότητας.

I. ΚΑΛΕΙ ΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. να αναγνωρίσουν τα πιθανά οφέλη από την ευρύτερη χρήση, είτε ατομικά είτε συλλογικά, μεγάλης ποικιλίας συστημάτων για την αύξηση της συμμετοχής των μισθωτών στα κέρδη και στα αποτελέσματα των επιχειρήσεων είτε μέσω της συμμετοχής στα κέρδη είτε μέσω της απόκτησης μετοχών από τους μισθωτούς, είτε με συνδυασμό και των δύο·
2. να λάβουν, στο πλαίσιο αυτό, υπόψη το ρόλο και τις ευθύνες των κοινωνικών εταίρων, σύμφωνα με τις εθνικές νομοθεσίες ή/και πρακτικές.

II. ΣΥΝΙΣΤΑ ΣΤΑ ΚΡΑΤΗ ΜΕΛΗ:

1. να διασφαλίσουν την καταλληλότητα των νομικών δομών, προκειμένου να καταστεί δυνατή η εισαγωγή των συστημάτων συμμετοχής στα οποία αναφέρεται η παρούσα σύσταση·
2. να εξετάσουν τη δυνατότητα παραχώρησης κινήτρων όπως φορολογικών ή άλλων χρηματοοικονομικών πλεονεκτημάτων προς ενθάρρυνση της θέσπισης ορισμένων συστημάτων συμμετοχής·
3. να ενθαρρύνουν τη χρησιμοποίηση ορισμένων συστημάτων συμμετοχής με τη διευκόλυνση της παροχής επαρκούς ενημέρωσης σε όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη·
4. να λαμβάνουν υπόψη, κατά την επιλογή των συστημάτων συμμετοχής που θα προωθηθούν, τις εμπειρίες που έχουν αποκτήσει τα άλλα κράτη μέλη·

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 245 της 20. 9. 1991, σ. 12 και ΕΕ αριθ. C 140 της 3. 6. 1992, σ. 5.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 125 της 18. 5. 1992, σ. 241.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 18 της 21. 4. 1992, σ. 40.

5. να διασφαλίζουν στα ενδιαφερόμενα μέρη, στα πλαίσια νομοθετικών και κανονιστικών διατάξεων καθώς και της πρακτικής που ενδεχομένως ισχύει στα κράτη μέλη, τη δυνατότητα διάθεσης ευρέος φάσματος εναλλακτικών λύσεων ή τρόπων, για την εφαρμογή των οποίων διεξάγονται, όταν είναι σκόπιμο, διαβουλεύσεις μεταξύ εργοδοτών και μισθωτών ή των εκπροσώπων τους·
6. να διασφαλίζουν ότι αυτή η επιλογή μπορεί να γίνει σε επίπεδο που, λαμβάνοντας ενδεχομένως υπόψη την εθνική νομοθεσία ή/και πρακτική στον τομέα των συλλογικών διαπραγματεύσεων, να βρίσκεται όσο το δυνατόν πλησιέστερα στο μισθωτό και στην επιχείρηση·
7. να λαμβάνουν υπόψη τους ή/και να ενθαρρύνουν την εξέταση των σημείων που εκτίθενται στο παράρτημα, όταν εκπονούνται νέα συστήματα οικονομικής συμμετοχής ή όταν αναθεωρούνται τα υπάρχοντα συστήματα·
8. να μελετούν, μετά την παρέλευση τριετίας από την έκδοση της παρούσας σύστασης, τα διαθέσιμα σε εθνικό επίπεδο στοιχεία σχετικά με την ανάπτυξη

της οικονομικής συμμετοχής των μισθωτών και να ανακοινώνουν τα αποτελέσματα στην Επιτροπή·

9. να ευαισθητοποιήσουν τους κοινωνικούς εταίρους όσον αφορά τα προαναφερθέντα σημεία.

III. ΛΑΜΒΑΝΕΙ ΥΠΟ ΣΗΜΕΙΩΣΗ ΤΗΝ ΠΡΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ:

να υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή σχετικά με την εφαρμογή της παρούσας σύστασης, εντός τεσσάρων ετών από την έκδοσή της, με βάση τις πληροφορίες που της διαβιβάζονται από τα κράτη μέλη.

Βρυξέλλες, 27 Ιουλίου 1992.

Για το Συμβούλιο
Ο Πρόεδρος
N. LAMONT

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΣΗΜΕΙΑ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΤΜΗΜΑ II ΣΗΜΕΙΟ 7

1. *Κανονικότητα*: η εφαρμογή συστημάτων συμμετοχής σε τακτική βάση και η χορήγηση «επιμισθίων» (bonus) τουλάχιστον μία φορά το χρόνο.
2. *Προκαθορισμένο πρότυπο*: ο σαφής καθορισμός πριν την έναρξη κάθε περιόδου αναφοράς, του προτύπου υπολογισμού των ποσών που χορηγούνται στους μισθωτούς.
3. *Διατήρηση των διαπραγματεύσεων για τους μισθούς*: η ύπαρξη συστημάτων οικονομικής συμμετοχής δεν πρέπει να εμποδίζει τη διεξαγωγή κανονικών διαπραγματεύσεων για τους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας, ούτε τον καθορισμό των μισθών και των συνθηκών εργασίας μέσω αυτών των διαπραγματεύσεων.

Το θέμα της συμφωνίας για νέα μέτρα όσον αφορά την οικονομική συμμετοχή των μισθωτών εργαζομένων μπορεί να ενταχθεί στις κανονικές διαπραγματεύσεις για τους καθορισμένους μισθούς και τις συνθήκες εργασίας, χωρίς να τις υποκαταστήσει.
4. *Εθελοντική συμμετοχή*: η δυνατότητα, τόσο των επιχειρήσεων όσοι και των μισθωτών εργαζομένων, να εκφράζουν την προτίμησή τους, εντός του νομοθετικού, κανονιστικού και συμβατικού πλαισίου, που ενδεχομένως υφίσταται στα κράτη μέλη, για την προσχώρηση σε ένα σύστημα συμμετοχής ή για το σύστημα ή τους τρόπους οικονομικής συμμετοχής στους οποίους επιθυμούν να συμμετάσχουν.
5. *Υπολογισμός των ποσών*: που χορηγούνται στους μισθωτούς εργαζομένους: το ποσό των επιμισθίων δεν πρέπει, κατά κανόνα, να καθορίζεται εκ των προτέρων αλλά να προσδιορίζεται βάσει προκαθορισμένου προτύπου που θα αντικατοπτρίζει τις επιδόσεις της επιχείρησης για μια δεδομένη περίοδο (εκφραζόμενες σε κέρδη ή σε κάποιο άλλο δείκτη)· ενώ ο επιλεγείς δείκτης για τη μέτρηση των επιδόσεων της επιχείρησης είναι σαφώς καθορισμένος.
6. *Ποσά*: το πρότυπο υπολογισμού των επιμισθίων θα πρέπει να οδηγεί σε ποσό δυνάμενο να προκαλέσει το προσδοκώμενο αποτέλεσμα τόνωσης, χωρίς ωστόσο να υπερβαίνει ένα ανώτατο όριο (σε απόλυτες ή σχετικές τιμές) ώστε να αποφεύγονται υπερβολικά μεγάλες διακυμάνσεις των εισοδημάτων.
7. *Κίνδυνοι*: οι μισθωτοί εργαζόμενοι πρέπει να προειδοποιούνται για τους κινδύνους που ενυπάρχουν στα συστήματα οικονομικής συμμετοχής· πέραν των κινδύνων διακυμάνσεως του εισοδήματος που ενυπάρχουν στα συστήματα συμμετοχής, οι μισθωτοί εργαζόμενοι μπορεί να διατρέχουν επιπλέον κινδύνους όταν η συμμετοχή τους λαμβάνει τη μορφή ελάχιστα διαφοροποιημένων επενδύσεων· εν προκειμένω αξίζει να εξετασθεί η δυνατότητα προβλέψεων μηχανισμών προστασίας κατά των κινδύνων υποτιμήσεως της αξίας των στοιχείων του ενεργητικού.
8. *Δικαιούχοι*: οι δικαιούχοι είναι κυρίως οι μισθωτοί εργαζόμενοι, δηλαδή οι μισθωτοί που καλύπτονται από συμβάσεις εργασίας· στο βαθμό που αυτό είναι δυνατόν, πρόσβαση στα συστήματα συμμετοχής στα κέρδη θα πρέπει να έχουν όλοι οι εργαζόμενοι στην επιχείρηση.

Γενικότερα, οι εργαζόμενοι υπό παρόμοιες αντικειμενικές συνθήκες πρέπει να έχουν ίσα δικαιώματα όσον αφορά τις προϋποθέσεις πρόσβασης στα συστήματα συμμετοχής.
9. *Τύπος επιχείρησης*: συστήματα συμμετοχής μπορούν να εφαρμοστούν τόσο από ιδιωτικές εταιρείες όσο και από δημόσιες επιχειρήσεις, στο βαθμό που υπάρχουν, ή μπορούν να ορισθούν αξιόπιστοι δείκτες των αποτελεσμάτων ή των κερδών της επιχείρησης.
10. *Μέγεθος της επιχείρησης*:
 - α) οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις πρέπει να έχουν επαρκείς δυνατότητες για την εφαρμογή συστημάτων οικονομικής συμμετοχής· είναι ιδίως σημαντικό να εξασφαλίζεται ότι δεν θα υπάρχει μεγάλος αριθμός διοικητικών υποχρεώσεων και ότι οι ελάχιστες οικονομικές απαιτήσεις, εφόσον απαιτούνται, δεν θα είναι πολύ υψηλές·
 - β) στις μεγαλύτερες επιχειρήσεις, ιδιαίτερα στις πολυεθνικές εταιρείες, μπορεί να είναι χρήσιμο να συνδεθούν όλα ή μέρος των ποσών που δίδονται στους μισθωτούς με την απόδοση ξεχωριστών επιχειρησιακών κέντρων αντί με τα συνολικά αποτελέσματα της επιχείρησης·
 - γ) η επιλογή του καταλληλότερου συστήματος συμμετοχής μπορεί να εξαρτάται από το μέγεθος των επιχειρήσεων.
11. *Πολυπλοκότητα*: πολύπλοκα συστήματα συμμετοχής πρέπει να αποφεύγονται.
12. *Ενημέρωση και κατάρτιση*: για την επιτυχία των διαφόρων συστημάτων συμμετοχής θα απαιτείται σημαντική προσπάθεια για την παροχή της κατάλληλης ενημέρωσης σε όλους τους ενδιαφερομένους μισθωτούς εργαζομένους και ενδεχομένως κατάρτισής τους.